

Lietuvos Respublikos Seimo *antroji sesija*

2017 m. gegužės 2 d.
55 ir 56 posėdžiai

Stenogramos

ISSN 2538-6638

Elektroninis leidinys leidžiamas nuo 2016 m. lapkričio 14 d.

E. leidinį parengė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
DOKUMENTŲ DEPARTAMENTO STENOGRAMŲ SKYRIUS

TURINYS

II (PAVASARIO) SESIJA

2017 m. gegužės 2 d.

Rytinis posėdis Nr. 55

Seniūnų sueigos patikslintos 2017 m. gegužės 2 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tvirtinimas	7
Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3750GR, Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų įstatymo projekto Nr. XIIP-3751GR, Civilinio proceso kodekso 1, 80, 423 ² , 423 ³ ir 423 ⁷ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3752GR, Administracinių nusižengimų kodekso 184 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3753GR, Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo Nr. XI-1491 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 16, 24, 25, 32, 64 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo nauju 64 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-3754GR, Paslaugų įstatymo Nr. XI-570 3 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3755GR, Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3758GR, Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 15 ¹ ir 15 ² straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3760GR, Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 37 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3761GR, Statybos įstatymo Nr. I-1240 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3763GR ir Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3764GR (<i>Respublikos Prezidento grąžinti Seimui pakartotinai svarstyti</i>) svarstymas	7
Seimo nario M. Majausko kalba	8
Seimo narės A. Bilotaitės kalba	8
Seimo nario P. Urbšio kalba	9
Seimo nario E. Gentvilo kalba	10
Seimo nario E. Pupinio kalba	11
Seimo nario J. Jaručio kalba	12
Seimo nario A. Skardžiaus kalba	13
Seimo nario S. Gentvilo kalba	13
Seimo nario Z. Streikaus kalba	14
Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3750GR (<i>Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti</i>) priėmimas	14
Šio įstatymo priėmimas (be pakeitimų)	17
Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų įstatymo projekto Nr. XIIP-3751GR (<i>Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti</i>) priėmimas	17
Šio įstatymo priėmimas (be pakeitimų)	18
Civilinio proceso kodekso 1, 80, 423 ² , 423 ³ ir 423 ⁷ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3752GR (<i>Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti</i>) priėmimas	18
Šio įstatymo priėmimas (be pakeitimų)	18
Administracinių nusižengimų kodekso 184 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3753GR (<i>Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti</i>) priėmimas	18
Šio įstatymo priėmimas (be pakeitimų)	18
Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo Nr. XI-1491 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 16, 24, 25, 32, 64 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo nauju 64 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-3754GR (<i>Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti</i>) priėmimas	18
Šio įstatymo priėmimas (be pakeitimų)	18

Paslaugų įstatymo Nr. XI-570 3 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3755GR (<i>Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti</i>) priėmimas	18
Šio įstatymo priėmimas (be pakeitimų)	18
Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3758GR (<i>Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti</i>) priėmimas	19
Šio įstatymo priėmimas (be pakeitimų)	19
Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 15 ¹ ir 15 ² straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3760GR (<i>Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti</i>) priėmimas	19
Šio įstatymo priėmimas (be pakeitimų)	19
Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 37 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3761GR (<i>Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti</i>) priėmimas	19
Šio įstatymo priėmimas (be pakeitimų)	19
Statybos įstatymo Nr. I-1240 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3763GR (<i>Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti</i>) priėmimas	19
Šio įstatymo priėmimas (be pakeitimų)	19
Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3764GR (<i>Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti</i>) priėmimas	19
Šio įstatymo priėmimas (be pakeitimų)	19
Darbo kodekso patvirtinimo, išgaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-586, Darbo kodekso patvirtinimo, išgaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-587 ir Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2508 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-139 6 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-588 pateikimas (E. Radišauskienė)	20
Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10 ¹ ir 39 ¹ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIP-589, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2471 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-590 ir Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2502 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-591 pateikimas (E. Radišauskienė)	28
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Seimo specialiosios tyrimo komisijos Seimo Etikos ir procedūrų komisijos teikimo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti išvadai“ projekto Nr. XIIP-630 ir Seimo nutarimo „Dėl apkaltos Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pradžios ir kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą“ projekto Nr. XIIP-631 pateikimas (D. Šakalienė)	31
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Seimo specialiosios tyrimo komisijos Seimo Etikos ir procedūrų komisijos teikimo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti išvadai“ projekto Nr. XIIP-630 pateikimo tęsinys, svarstymas ir priėmimas	35
Šio nutarimo priėmimas	36
Seimo nutarimo „Dėl apkaltos Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pradžios ir kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą“ projekto Nr. XIIP-631 pateikimo tęsinys, svarstymas ir priėmimas	36
Šio nutarimo priėmimas	36
Ūkinių bendrijų įstatymo Nr. IX-1804 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4722(2) svarstymas	36
Baudžiamojo proceso kodekso 10, 44, 48, 50, 52, 69, 69 ¹ , 71 ¹ , 72, 128, 140, 168, 190, 192, 196, 197, 233 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-115(20ES, Advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 45, 46 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-116(2)ES ir Suėmimo vykdymo įstatymo Nr. I-1175 14, 23, 31 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-117(2)ES svarstymas	37

Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo Nr. VIII-1649 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-465(2) svarstymas	38
Seimo nutarimo „Dėl Valstybinės kultūros paveldo komisijos narių“ projekto Nr. XIIIIP-597(2) pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Karbauskis)	39
Šio nutarimo priėmimas	40
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-610 ir Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 15 ² straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-611 pateikimas (I. Šimonytė)	40
Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo Nr. VIII-840 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIP-4230 pateikimas (R. Žemaitaitis)	40
Seimo rezoliucijos „Dėl neatidėliotinų veiksmų siekiant sutvarkyti Lukiškių aikštę Vilniuje ir pastatyti kovotojų už Lietuvos laisvę atminimo įamžinimo memorialą Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio progai“ projekto Nr. XIIIIP-600 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (J. Olekas)	42
Seimo nario A. Anušausko kalba	45
Seimo nario P. Gražulio kalba	46
Šios rezoliucijos priėmimas	47
Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo Nr. VIII-947 5, 6 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-486(2) ir Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-487(2) svarstymas	47

Vakarinis posėdis Nr. 56

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-610 ir Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 15 ² straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-611 pateikimo tęsinys	49
Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo Nr. IX-1132 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-584 ir Kelių įstatymo Nr. I-891 4, 5 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-585 pateikimas (R. Masiulis)	49
Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo Nr. VIII-840 5, 6, 9, 10 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-583 pateikimas (E. Misiūnas)	54
Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-461(2) svarstymas	57
Seimo nario J. Oleko kalba	57
Seimo nario A. Matulo kalba	57
Farmacijos įstatymo Nr. X-709 57 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-472(2) svarstymas	59
Seimo nario A. Matulo kalba	59
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	61

SANTRUMPOS

LLRA-KŠSF	– Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
LSDPF	– Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
LSF	– Liberalų sąjūdžio frakcija
LVŽSF	– Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
MSNG	– Mišri Seimo narių grupė
TS-LKDF	– Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija
TTF	– Frakcija „Tvarka ir teisingumas“

A – alternatyvus teisės aktas

ES – su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas

GR – Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

II (PAVASARIO) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 55 STENOGRAMA

2017 m. gegužės 2 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS
ir Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ*

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Gerbiamieji kolegos, pradedame Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. gegužės 2 d. posėdį. (*Gongas*) Registruojamės.

Užsiregistravo 98 Seimo nariai. Gerbiamieji kolegos, šiandien turime išskirtinę progą ir malonumą pasveikinti mūsų Seimo narę A. Papirtienę – jos jubiliejus yra išraiškingas. (*Plojimai*)

Ir maloniai kviečiu pasveikinti K. Mažeiką taip pat su šio tokio jubiliejumi, jaunu jubiliejumi. (*Plojimai*)

10.05 val.

Seniūnų sueigos patikslintos 2017 m. gegužės 2 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tvirtinimas

Gerbiamieji kolegos, Seniūnų sueigoje buvo patvirtinta darbotvarkė ir papildyta 1-4a, 1-4b ir 2-1 klausimais. Ar galėtume tokiai darbotvarkei pritarti bendru sutarimu? Dėkoju. Pritarta.

10.05 val.

Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3750GR, Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų įstatymo projektas Nr. XIIP-3751GR, Civilinio proceso kodekso 1, 80, 423², 423³ ir 423⁷ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3752GR, Administracinių nusižengimų kodekso 184 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3753GR, Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo Nr. XI-1491 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 16, 24, 25, 32, 64 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo nauju 64 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIP-3754GR, Paslaugų įstatymo Nr. XI-570 3 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3755GR, Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3758GR, Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 15¹ ir 15² straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3760GR, Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 37 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3761GR, Statybos įstatymo Nr. I-1240 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3763GR, Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3764GR (*svarstymas*)

Svarstysime darbotvarkės klausimą – Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-3750GR. Kviečiu V. Sinkevičių, pagrindinio komiteto pranešėją.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Aš tik komiteto išvadą pasakau, taip? Taip, tai gerai. Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto. Seimo Ekonomikos komitetas svarstė šį įstatymą, ir sprendimas yra pritarti Lietuvos Respublikos Prezidento 2017 m. balandžio 18 d. dekretu grąžintam Lietuvos Respublikos Seimui pakartotinai svarstyti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projektui su visomis Respublikos Prezidento teikiamomis pataisomis ir papildymais. Balsavimo rezultatai: už – 6, prieš – 3, susilaikė 1.

Taip pat, kadangi tai yra 14 įstatymų paketas, buvo pritarta lygiai taip pat balsuojant visiems kitiems įstatymams. Viskas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kviečiu Audito komiteto atstovą N. Puteikį. (*Balsai salėje*) I. Šimonytė. Prašau.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamasis Seimo Pirmininke. Mūsų pranešėjas turbūt kažkur dingęs be žinios. Aš pristatysiu komiteto išvadą. Komitetas taip pat svarstė Prezidentės veto, priėmė sprendimą pritarti Prezidentės veto ir visoms siūlomoms pataisoms, ir sprendimas buvo priimtas bendru sutarimu.

Ir taip pat dėl kito susijusio įstatymo projekto toks pats sprendimas. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto vardu P. Urbšys.

P. URBŠYS (*LVŽSF*). Gerbiamieji Seimo nariai, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas bendru sutarimu nusprendė priimti visą įstatymą be pakeitimų, t. y. atvesti Prezidento veto. (*Šurmuly salėje*)

PIRMININKAS. Teisės ir teisėtvarkos komiteto nuomonę išsakytų J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Gerbiamasis Pirmininke, mes svarstėme tik Civilinio proceso kodekso projektą bei Administracinių nusižengimų, nes buvome dėl jų pagrindinis... ir abu įstatymus nusprendėme priimti be pakeitimų. Aštuoniais balsias už, nė vienam nesusilaikius, nebalsavus prieš.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskusija. (*Balsai salėje*) E. Gentvilas dėl vedimo tvarkos. Prašau.

E. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiamasis Seimo Pirmininke, man yra tekę būti 1991 m. sausio 13 d. naktį Seime, tada vienas Seimo narys ir Ministras Pirmininkas buvo paskelbti dingusiais be žinios. Žinome pasekmes. A. Šimėnas, keitėsi Vyriausybė. Šiandien I. Šimonytė pasakė, kad vienas Seimo narys yra dingęs be žinios, apie N. Puteikį. Aš nežinau, ar jis šiuo metu su nusikaltėliais kalba už S. Konarskio gatvės metalinių turgelių ir renka informaciją ir kompromatus, o gal kažkur kitur užsiiminėja, bet aš, kaip Seimo narys, sureagavau į šią frazę. Vienas mūsų kolega yra dingęs be žinios. Aš nežinau, ar Seimo Pirmininkas ir vadovybė imsis kažkokių priemonių?

PIRMININKAS. Dėkoju. Tai yra nuomonė, bet ne faktas. Pereisime prie diskusijos. Pirmasis diskusijoje dalyvauti užsirašė M. Majauskas. Kviečiu.

M. MAJAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamasis Pirmininke, gerbiamieji kolegos, labas rytas. Iš tiesų pradedame pakankamai karšta tema, kuri poliarizuoja ir Seimą, ir visuomenę. Man labai apmaudu, jog poliarizuoja ir svarbiausius valstybės pareigūnus. Čia matome vieną labai aiškia, ganėtinai nuoseklią Lietuvos Respublikos Prezidentės tendenciją. Prisiminkime keletą labai svarbių įvykių, kurie įvyko šiais metais. Turėjome tragediją Kėdainiuose. Reakcija į tragediją Kėdainiuose buvo kokia? Atimti vaiko teisių apsaugos tarnybų veiklą iš savivaldybių – prie Vyriausybės, prie ministerijos. Vadinas, depolitizuoti ir siaurinti savivaldybių atsakomybes. Buvo klausimas dėl Nacionalinės žemės tarnybos, ar perduoti savivaldybėms. Ne, negalima, nes nekompetencija ir vagys. Buvo klausimas dėl kadencijų. Vėlgi reikia savivaldybėms nesuteikti galimybių pačioms vertinti įstaigų vadovų, bet nustatyti kadencijas, kad aiškiai iš centro būtų pasakyta – tiek metų gali vadovauti, tiek metų negali vadovauti. Ir šiandien klausimas dėl vidaus sandorių, kuris yra labai nuoseklios prezidentinės linijos depolitizuoti savivaldybes ir mažinti jų atsakomybes.

Aš manau, kad nėra tikslinga to daryti konkrečiai šiuo atveju. Mano argumentai labai paprasti. Taip, didesnėse savivaldybėse, kur yra daugiau vartotojų, ten konkurenciją galima užtikrinti ir ten yra daugiau vietos paslaugų teikėjams. Bet mažose savivaldybėse konkurenciją užtikrinti bus labai labai sunku, nes vartotojų yra mažai, konkurencijos galimybių mažiau ir savivaldybės įmonės, kurios turi sukaupusios turtą, bent vieną ar kelis kartus pralošusios viešųjų pirkimų rinkimus, negalės atsitiesti, turės būti uždarytos. Ir atėjęs privatus investuotojas, privatus paslaugos teikėjas, vadovaudamasis laukinio kapitalizmo nuostatomis, kels kainą maksimaliai, kiek tik jis gali, kiek jam leidžia monopolinė rinka. O monopolinė rinka leidžia pakankamai daug. Todėl aš iš esmės kviečiu nepritarti Prezidentės siūlomoms pataisoms ir balsuoti už išgaliojimą įstatymo tokio, koks jisai buvo priimtas šiame Seime. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kalbės Seimo narė A. Bilotaitė.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Gerbiamieji kolegos, apie vidaus sandorius kaip problemą tenka diskutuoti čia, šitoje salėje, nuo 2010 metų. Tikriausiai tris kartus yra tekę teikti įstatymų pataisas ir du kartus teko kreiptis į Prezidentę, prašant vetuoti Viešųjų pirkimų įstatymą, kadangi jame vis dar yra vidaus sandorių galimybė. Žinoma, per tą laiko-

tarpi, per septynerius metus, mums pavyko pasiekti rezultatą, kad galų gale mes valstybės valdomoms įmonėms uždraudėme galimybę vykdyti tuos vidaus sandorius. Tai atsitiko, matyt, todėl, kad labai daug informacijos pasirodė apie neefektyviai, neskaidriai veikiančias valstybines įmones. Čia vienas iš aiškiausių pavyzdžių yra „Lietuvos geležinkeliai“, kurie tikrai akivaizdžiai tuo piktnaudžiavo.

Seimas nusprendė, bet paliko tokią išimtį savivaldai. 200 mln. eurų yra tokia suma, kurią savivalda išleidžia per vidaus sandorius. Tai daug ar mažai? Tikrai tenka diskutuoti, vieni sako, kad čia niekis. Asmeniškai aš manau, kad 200 mln. yra daug. Juolab kad visos kontroliuojančios institucijos, tiek Specialiųjų tyrimų tarnyba, tiek Konkurencijos tarnyba, Valstybės kontrolė yra pasisakiusios, kad šie vidaus sandoriai yra spraga ir landa piktnaudžiavimui ir korupcijai. Kolegos, aš tikrai manau, kad visi skaitėte, – praeitą savaitę buvo paviešinta Valstybės kontrolės ataskaita apie savivaldybių įmonių veiklą. Ką ji parodė? Ji parodė, kad tos mūsų savivaldybių įmonės, kurias mes kažkaip bandome gelbėti palikdami jiems vidaus sandorius, veikia ne itin efektyviai. Ką sako skaičiai? Kad 2015 metų pabaigoje šalyje veikė 271 savivaldybės kontroliuojama įmonė, kurių portfelio nuosavo kapitalo vertė sudarė 1,26 mlrd. eurų, o grąža buvo neigiama, minus 0,42 %. Taip pat toje pačioje ataskaitoje buvo pasakyta, kad apie 10 % savivaldybių įmonių vykdo veiklą, kuri nėra susijusi su savivaldybių funkcijomis, tai yra įvairūs knygynai, laboratorijos ir kitokia veikla besiverčiančios įmonės.

Aš manau, kad daug argumentų buvo išsakyta, visi puikiai suprantame, kad yra vienmandatininkų, yra žmonių, kurie atstovauja savivaldai, ir dažnas argumentas yra tas, kad mes privalome pasirūpinti, nes tai yra darbo vietos, tai yra investicijos. Bet visi mes puikiai žinome, jeigu yra konkurencija, kai mes galime iš tikrųjų pirkti iš skirtingų pardavėjų bet kokią prekę, tai ta prekė pinga. Pagrindinis klausimas yra žmogus. Žmogus, kuris šiandien dėl tų pačių vidaus sandorių kai kuriose savivaldybėse sumoka nuo 5 iki 100 % brangiau už tas pačias paslaugas. Šiuo atveju yra atliekų tvarkymo sritis. Manau, kad šiandien tikrai turime pasakyti, kokia mūsų pozicija šiuo klausimu, ar mus tai tenkina, ar mes galvojame, kad tokios vadinamosios šėryklėlės ir toliau turi veikti, ar mes galvojame apie žmogų ir sieksime, kad tie žmonės gautų pigiausią, kokybiškiausią paslaugą? Linkiu visiems šiandien balsuoti pagal savo sąžinę ir tikiuosi, kad pagaliau, nežinau, tas ketvirtas kartas bus sėkmingas, ir mes atsisakysime šitos landos korupcijai.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kalbės Seimo narys P. Urbšys.

P. URBŠYS (LVŽSF). Gerbiamieji Seimo nariai, svarstant šią įstatymą, aš norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į keletą aspektų. Visų pirma mes turime įvertinti, kaip mes atrodysime tarptautiniu lygiu, t. y. kokia yra susiklosčiusi teisinė aplinka Europos Sąjungoje. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimu neapribojama perkančiosios organizacijos laisvė įgyvendinti jai patikėtą su viešuoju interesu susijusią užduotį, naudojant savo administracines, technines ir kitokias priemones, ir ji neprivalo kreiptis į kitus subjektus, nesusijusius su jos struktūra. Tai yra Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pripažino, kad tokiais atvejais vidaus sandoriai gali būti. Tai ir patvirtina tas faktas, kad vidaus sandorių įgyvendinimas nekelia grėsmės konkurencijai, ir šiuo metu jokioje Europos Sąjungos valstybėje narėje nėra uždrausti vidaus sandoriai.

Antra, dėl Konstitucinio Teismo. Čia minima, kad buvo Konstitucinio Teismo sprendimų, kurie pripažino, kad vidaus sandoriai prieštarauja Konstitucijai. Tai yra netiesa. Konstitucinis Teismas 2015 m. kovo 5 d. teigė: „Įstatymo nuostata, kad savivaldybės galėjo pavesti savivaldybėse įsteigtai bendrovei arba kelių savivaldybių įsteigtai atliekų tvarkymo įstaigai, įmonei ar organizacijai vykdyti komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo veiklą, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai.“ 2015 m. sausio 15 d. nutarimo citata: „Įstatyme palikus galimybę keleivių vežimo paslaugą pavesti teikti savo kontroliuojamai įmonei, buvo sudarytos prielaidos užtikrinti stabilų ir nenutrūkstamą bendrus interesus teikiančių keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų teikimą gyventojams.“ Ši nuostata pripažinta neprieštaraujanti Konstitucijai.

Dabar viešojoje erdvėje minimi skaičiai ir dekretu tie skaičiai figūruoja, kad rinkos tyrimo metu lygintose savivaldybėse paslaugų kainos skyrėsi nuo 5 iki 100 %. Kai pradėdi gilintis į Konkurencijos tarybos pateiktas išvadas, kurios buvo padarytos 2015 m. balandžio 30 d., aiškėja tai, kad savivaldybėse, kuriose buvo konkursai, matoma, kainos tarp jų svyruoja nuo 6 iki 140 %, palyginti su mažiausia kaina. O savivaldybėse, kuriose yra vidaus sandoriai, kainos svyruoja nuo

18 iki 6 %, palyginti su mažiausia kaina. Akivaizdžiai matyti, kad kainų svyravimas yra tiek tarp vidaus sandorių, tiek ir konkurso būdu sudarytų. Ir kainų svyravimas yra gerokai didesnis.

Šokiruoja tas faktas, nes dabar daug kalbame apie tai, kad vidaus sandorių palikimas kaip išimtis gali sudaryti tam tikrą problemą dėl korupcijos ir skaidrumo. Konkurencijos tarybos išvadoje teigiama: „Iš rinkos tyrimo metu apklaustų 28 įmonių bent keturios įmonės, esant galimybei, paslaugas pageidautų teikti visose Lietuvos savivaldybėse, todėl galima daryti išvadą, kad privatūs rinkos dalyviai yra suinteresuoti varžytis dėl teisės teikti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas.“ Iš šio teiginio aš suprantu, kad proteguojamos keturios įmonės, kurios yra pasiruošusios teikti paslaugas visoje Lietuvoje. Jūs įsivaizduojate, ar tai bus skaidru, kai keturios įmonės pasidalins šią rinką? Mes kaip tik matome, kad privatūs ūkio subjektai, norėdami užsitikrinti savo dominavimą tam tikrose rinkose, būtent tą rinką ir pasidalina.

Negana to, kai pastudijuoji, o kokie privatūs ūkio subjektai dominuoja, laimintys konkursą, aš išskiriu kol kas tik vieną – UAB „Ekonovus“. Taip, ji daugiausia dominuoja, laimi savivaldybių konkursuose. Jeigu šioje salėje Seimo narys būtų argumentavęs tai, kad jis ištyrė rinką, ir kadangi keturios įmonės gali teikti paslaugą ir todėl tai yra reali konkurencija, ir paaiškėjus, kad jis proteguoja, ko gero, tik vieną įmonę, tikrai daugeliui čia sėdinčių kiltų klausimų, kiek jis dėžučių įsidėjo į savo asmeninio automobilio bagažinę.

Jeigu mes kalbame apie Specialiųjų tyrimų tarnybos išvadą... Aš dirbau Specialiųjų tyrimų tarnyboje 15 metų. Tikrai yra problemų su viešaisiais pirkimais.

PIRMININKAS. Laikas!

P. URBŠYS (LVŽSF). Ir problema yra su savivaldybėmis. Bet jeigu mes kalbame apie apimtis, kiek lėšų sunaudojama viešiesiems pirkimams, per penkerius metus yra sunaudota 26 mlrd. Vidaus sandoriams per penkerius metus savivaldybės sunaudojo tik 420 mln. Aš manyčiau, kad vis dėlto...

PIRMININKAS. Laikas!

P. URBŠYS (LVŽSF). ...mūsų pasiūlytas variantas yra kompromisinis. Mes vis dėlto išsaugotume galimybę vykdyti vidaus sandorius, bet neatimtume teisės juos kontroliuoti.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kalbės Seimo narys E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Mielieji kolegos, šių metų balandžio mėnesį suėjo 20 metų, kai tapau Klaipėdos miesto meru ir susidūriau su tuo, kas dabar vadinama vidaus sandoriais. Aš tada nežinojau tokios sąvokos „vidaus sandoriai“. Tačiau man neatrodė, kad yra natūralu ir gerai, jeigu egzistuoja savivaldybės valdomos monopolijos, tokios kaip tuo metu egzistavo UAB „Specialusis transportas“, kurio 100 % turėjo Klaipėdos miesto savivaldybė. Žinoma, mes galime braižyti ribas, didmiesčiuose – viena situacija, rajonuose, kaimiškuose rajonuose, mažesnėse savivaldybėse – kita situacija, tačiau principas yra toks: galima kurti rinką net ir tada, kai yra monopolistas; rinką galima kurti skatinant jos atsiradimą.

Ką darėme mes Klaipėdoje su monopolistine įmone „Specialusis autotransportas“? Išgryniname funkcijas, kurias šita įmonė vykdo. Tos funkcijos buvo gatvių valymas, sniego valymas, žvyro barstymas, želdinių priežiūra, lavonų išvežimas iš įvykio vietos ir daug kitų funkcijų. Mes nutarėme privatizuoti ne pačią įmonę, o privatizuoti kai kurias funkcijas, t. y. skelbėme konkursus kai kurių funkcijų vykdymui. Jeigu mes būtume skelbę konkursą viso miesto mastu, natūralu, nebūtų atsiradę tokios privačios naujos įmonės, kuri turėtų techniką visam miestui aptarnauti.

Tada mes padarėme taip: miestą suskaidėme į keturis sektorius ir tada jau atsirado galimybė, kad atsiras privataus verslo įmonių, kurios galės konkuruoti, tarkime, dėl žvyro barstymo ar želdinių priežiūros tam tikroje miesto dalyje. Šitaip laipsniškai į rinką konkursų būdu atėjo privačios mažos įmonėlės, kurios laimėdamos konkursus laipsniškai stiprėjo.

Beje, tų konkursų metu paaiškėjo, kad savivaldybės monopolistinė įmonė UAB „Specialusis autotransportas“ dalyvaudama konkurse sutikdavo už mažesnę kainą, sutikdavo imti iš savivaldybės mažesnius pinigus, negu gaudavo būdama monopolistė. Kai kuriuos konkursus savivaldybės monopolistinė įmonė laimėjo, kai kuriuos pralaimėjo. Laipsniškai atsirado privatus verslas. Laipsniškai dalį funkcijų savivaldybės buvusi monopolinė įmonė prarado. Vėliau mes ją privatizavome ir šiandien rinkoje įvairiuose segmentuose veikia nuo trijų iki aštuonių mieste dirbančių

ir tarpusavyje konkuruojančių privataus verslo įmonių, tarp kurių yra ir savivaldybės „Specialiojo autotransporto“ įmonė.

Tą patį darėme su Autobusų parku, skelbdami konkursus maršrutams. Ne apskritai visame mieste vežti keleivius, tačiau tam tikrais maršrutais. Vėl atsirado galimybė privatininkams dalyvauti ir konkuruoti, nes jie nepajėgūs aptarnauti viso miesto, tačiau efektyviai pagal kainą, patraukliai galėjo aptarnauti vienus ar kitus maršrutus, kurie šiandien, beje, jau yra nebe vien miesto vidaus maršrutai, bet ir priemiestiniai maršrutai.

Aš siūlau drąsiau žiūrėti į vidaus sandorių atsisakymą savivaldybėse. Jeigu mes kalbame apie kaimišką rajoną, suskaidydami jį dalimis: šiukšlių išvežimą, autotransporto maršrutų aptarnavimą ir kitus dalykus, mes galime pasiekti rezultatą.

Aš nenoriu čia kalbėti labai griežtai apie korupciją ir skaidrumą, nebūtinai ta monopolinė padėtis arba vidaus sandoriai yra korupciniai. Nebūtinai. Tačiau efektyvinti ir sumažinti kainą, kurią moka gyventojai, paslaugų vartotojai, paslaugų naudotojai, tikrai galima. Todėl aš balsuosiu už pritarimą Prezidentės pasiūlymui ir už vidaus sandorių naikinimą savivaldybėse. Taip, tam reikalingas pereinamasis laikotarpis. Taip, tam reikalinga politinė valia kurti rinką, sudaryti galimybę rinkoje atsirasti privatiems juridiniams asmenims, veikiantiems toje konkurencinėje kovoje. Mano manymu, kito kelio nėra, nes kitas kelias nėra efektyvumas, nėra paslaugos piginimas. Kitas kelias gali nueiti ir link korupcinių dalykų, apie kuriuos daugiau kalbėjo kolegos. Žiūrėkime drąsiau į perspektyvas ir į galimybes kūrybiškai žiūrėti į valdomą situaciją paslaugų teikimo sektoriuje. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Kalbės Seimo narys E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamieji kolegos, iš tiesų turbūt neturime vienodos patirties, turbūt neturime galimybių visi suvažiuoti ir gyventi Vilniuje, Kaune arba Klaipėdoje, kur galbūt galima suorganizuoti tam tikrą konkurenciją rinkai, ypač skaidrios įmonės veiklai tam tikrus sektorius. Tačiau norėčiau pradėti nuo to, kad vis dėlto Europos Sąjungos direktyvos leidžia ir net kai kurie mokslininkai, rašydami mokslinius darbus ir gaudami Nobelio premijas, paminėjo tokius dalykus, kad iš tiesų savivaldybių įmonės stabilizuoja rinką, neleidžia išbujoti verslui, kuris konkurencinėmis sąlygomis įvairiai žaidžia, ne tik konkuruoja, bet ir susitaria, ir taip savivaldybės įmonės... tam tikras balansas, kuris neleidžia kelti didelių kainų. Taip pat tą pavyzdį mes galime ir pamatyti.

Iš pradžių mes labai optimistiškai žiūrėjome į šilumos ūkio sektorių, galvojome, kad konkurencija išspręs, kad savivaldybei būtina išlaikyti magistralinius tinklus, kiti gali jungtis kaip nori. Tačiau realijos parodė tai, kad jeigu vis dėlto yra miestas, tai centralizuoti tinklai yra didelis privalumas, nes gali panaudoti tuos pačius šilumos tinklus kogeneracijai, energijos gamybai ir taip sumažinti kaštus. Ir šiandien jau rodo savivaldybės, ir galime parodyti ir kitoms, privačioms įmonėms, žiūrėkite, kas darosi. Savivaldybės, kurios išlaikė savo rankose šilumos tinklus, kur kas geriau tvarkosi, negu tie privatūs, kurie daug žadėjo, iš pradžių taikė mažas kainas, o po to pamatėme, kad yra problemų, dabar norime atimti.

Dar vienas dalykas. Čia noriu ir Klaipėdai pasakyti, galbūt jums pasisekė, bet kitiems taip pat sekasi. Ypač kalbant apie autobusų parkus, tai užsienyje taip pat suprantama, kad teikiant paslaugą visi reisai negali būti pelningi. Savaime suprantama, verslas nuostolingų nori atsisakyti, tačiau daugelis net ir stambių savivaldybių, galiu paminėti ir Barselonos, ir Brno, ir Bukarešto, ir Milano, ir Oslo, laiko savo rankose tuos autobusų parkus, kadangi turi karčių pavyzdžių. Galbūt Lietuvos rinkoje, kai dalijasi vietiniai, taip, bet pažiūrėkime dabar į Vilniaus autobusų parką, jį iš esmės administruos latviai. Tai iš tikrųjų atiduoti verslą, kai direktyvos nereikalauja, atiduoti kitoms šalims iš savo rankų, na, nežinau, gal mes galime pasiduoti toms rinkos sąlygoms. Savaime suprantame, jeigu Kauno „Kautra“ kažkur Barselonoje vežiotų, tai gal ir malonu lietuviui būtų, bet kai čia mes prarasime savo rinkas ir atiduosime kam nors kitam, ir po to turėsime tarptautinėse teisės ginčų komisijose spręsti savo problemas, abejoju, ar tai yra tikrai gerai ir tikrai pamatuotas žingsnis.

Dar vienas ir pagrindinis argumentas – kaina. Ką reiškia kaina? Žinote, kaina gali būti maža, bet atitinkamai ir kokybė maža. Tai iš tikrųjų, kaip galima prižiūrėti kokybę, turėjome patirtį ne

vienoje savivaldybėje, bandėme, išileidome privatininkus, po to vaikštai iš paskos ir rodai, kad čia nešluota. O jis sako, ne, šluota, bet pripūsta. Žinote, kol iš tikrųjų tos geros įmonės ateina, po to reikia griežtos priežiūros, vaikščioti iš paskos ir reikalauti. Deja, savivaldybės įmonės elgiasi kur kas atsakingiau, nes, savaime suprantama, jų savininkas yra rajono taryba. Tai yra rinkti politikai, kurie tikrai nenori plėšikauti iš savo žmonių, nes, kaip žinote, politinėje sistemoje yra ir pozicija, ir opozicija. Tai iš tikrųjų niekas nesugalvojo geriau, kaip prižiūrėti tam tikras sistemas, pasinaudojant politikais ir panašiai. Na, nėra taip, kad visi politikai yra nupirkti ir būtinai dirba prieš savo žmones, prieš savo rinkėjus. Visi matome tą rezultatą.

Dar vienas dalykas – sukurti konkurencinę rinką. Kaip ją galima sukurti, kai žaidimo sąlygos nevienodos? Iš tikrųjų dabar įstatyme yra numatyta, kad jeigu per vidaus sandorius įmonė pradeda vykdyti darbus, tai ji nieko negali išigyti be viešųjų pirkimo konkurso. Tai dar šita dalis tam, kad skaidriai pirktų kitas dalis, atsargines ir panašiai, dar turi turėti tam tikrą viešųjų pirkimų grupę, ten irgi dirba žmonės, kurie organizuoja viešuosius pirkimus pačioje paslaugas atliekančioje įmonėje. Tuo labiau verslas kaip nori, taip perka, jos ne per konkursą, o paprasčiausiai, žinote, ypač stambus verslas truputį pareketuoja tiekėjus ir panašiai, kad tos prekės būtų kuo pigesnės, todėl su jomis konkuruoti yra pakankamai sunku.

Dar vienas dalykas. Mes kai kada skaičiuojame labai primityviai. Tarkime, atliekų vežimas. Čia visų rodomas pavyzdys. Ką reiškia, kai tu paskelbi konkursą dėl vežimo iš taško A į B? Tai ir skaičiuoja tuos kaštus. Bet savivaldybės įmonės, kurios atlieka tas paslaugas, visą sistemą administruoja, ne tik tokį pervežimą. Tai iš tikrųjų atsiranda ir tam tikrų kainų skirtumų. Tai yra natūralu. Taip pat, tarkime, dar kitas dalykas. Paimkime autobusų vežėjus. Jie administruoja ne tik tą pervežimą, bet elektros tinklus, pastotes, autobusų stotis. Ką mes darysime su autobusų stotimis? Ką, vežėjai bus laisvi, o autobusų stotis administruos savivaldybės? Dabar viskas įskaičiuota. Aišku, čia gal kita problema, kad savivaldybės nepakankamai atsiskaito su savo įmonėmis. Čia yra problema. Čia reikia, ko gero, spręsti, nes yra kai kurių autobusų parkų, kur reikalingos nemažos investicijos. Tai šiuo atveju savivaldybės turėtų sąžiningiau atsiskaityti su savo įmonėmis. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Kalbės Seimo narys J. Jarutis.

J. JARUTIS (LVŽSF). Ačiū, Seimo Pirmininke. Gerbiami kolegos, pirmiausia noriu pranešti džiugią žinią. Atsirado kolega N. Puteikis. (*Balsai salėje*) Pradinges.

O jeigu kalbėtume rimtai, iš tikrųjų turbūt nė vienas nesiginčysime ir neprieštarausime, kad Viešųjų pirkimų įstatymas nėra tobulas, kad korupcinių dalykų yra visose mūsų visuomenės srityje, ne išimtis ir savivalda. Tiesiog kviečiu kolegas prisiminti savo rinkimų pažadus. Kiek man teko skaityti turbūt visų partijų rinkimų programas, ten buvo parašyta, kad vienas iš punktų yra stiprinti savivaldos galias. Jeigu priimsime šitą Prezidentės siūlymą, aš matau, kad šitos galios tikrai nebus sustiprintos.

Kitas mano pažadas kaip kandidato buvo, kaip mes priimsime teisės aktus Seime. Vienas iš pažadų buvo, kad mes turėsime įvertinti bendrą Europos Sąjungos šalių patirtį. Vidaus sandoriai, kaip mums žinoma, nėra uždrausti nė vienoje Europos Sąjungos šalyje. Vėl būtume pirmi. Taip pat čia daugelio kolegų sakymas, kad laisvoji rinka išspręs visas mūsų problemas, na, nėra visiškai teisingas. Aišku, šita sritis, kurią dabar paminėsiu, nepatenka į šią vidaus sandorių grafą, na, šilumos ūkis. Prieš tai kalbėjęs kolega Edmundas minėjo viešąjį ir privatųjį sektorius: Utena, Molėtai ir Ignalina – maždaug 4–5 euro centų už kilovatvalandę, privatus tiekėjas Biržuose – 9 kablelis su kažkiek. Ką tai rodo? Tai rodo, kad ne visada privatus sektorius yra pats efektyviausias ir pažangiausias. Ir plius – nė vienas vietos savivaldybės rinktas politikas nėra suinteresuotas daryti blogiau savo gyventojams. Savivalda visada ieško galimybių kaip tik sumažinti kainą, o ne padidinti. Aš suprantu, kad galbūt Vilniuje, Klaipėdoje, Kaune rinkos sąlygos labiau pasiteisina, bet tokiose savivaldybėse, kaip Kupiškis, Zarasai, Biržai ar Anykščiai, iš tikrųjų kartais tų paslaugų, kurias privalu suteikti vietos savivaldai, tiesiog nebus iš ko pirkti, nes rinka yra nedidelė, apyvar-tos nedidelės ir tiesiog gali... ne gali, bet yra tokių pavyzdžių, kad neatsiranda po kelių apklausų, kad kas nors pasiūlytų tą paslaugą atlikti.

Kviečiu kolegas prisiminti savo rinkimų pažadus vietos savivaldai ir palaikyti... palikti šį įstatymo projektą be pakeitimų. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kalbės Seimo narys A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Gerbiamieji kolegos, man keistai atrodo gražintas Prezidentės įstatymas, kurį palaiko Laisvosios rinkos institutas. Turbūt visi skaitėte Laisvosios rinkos instituto kreipimąsi, kad štai atverkime rinkas. Taip, iš tiesų savivaldybės nemažai turi vidaus sandorių, tačiau bendras procentas, arba nuošimtis, nuo visų sandorių, kurių yra 4–5 mlrd. eurų per metus, tai tikrai yra labai nedidelis, siekiantis vos keletą vykdomų procentų. Ar savivaldybės susitvarko su vidaus sandoriais, ar viskas yra skaidru? Turbūt visi supranta, kad iš turimos informacijos, kad tikrai ne. Tačiau ar rinkos atvėrimas yra teisingas kelias, galbūt yra kitų sprendimo būdų, galbūt galime stiprinti vidinę kontrolę, vidaus auditus, priežiūros mechanizmus? Tai tikrai galėtų išspręsti tuos dalykus. Kokie dabar savivaldybės tikslai? Savivaldybės tikslai yra už minimalią kainą teikti paslaugas ir padengti tos paslaugos eksploatacijos kaštus. O verslo tikslai kokie? Verslo šventas reikalas – gauti pelną. O kaip monopolininką galės kontroliuoti, kad ir labai principinga savivaldybės dauguma? O niekaip. Jau buvo minėti kolegų merų, dabartinių Seimo narių, buvusių merų pavyzdžiai. Visi galime atsiversti Šilumos tiekėjų asociacijos palyginamąsias kainas, kokios kainos, kai šilumos ūkis yra privačiose rankose, ir kokios yra savivaldybės rankose. Puikiai prisimename Ukmergės šilumos tinklų atvejį, kai privatiniams buvo perduotas Vilniaus šilumos tinklų ir daugelio kitų įmonių... Todėl tas šventas tikslas siekiant pelno ir turint savivaldybės daugumos, valdančiosios daugumos, politinį palaikymą ir sukuria korupcines prielaidas, sudaro korupcines prielaidas tam, kad mes, gyventojai, kurie išsirinkome miesto valdžią, mokėtume didelius antkainius virš paslaugos kainos. Todėl du tikslai – savivaldos prigimtinė pareiga užtikrinti paslaugą vartotojui ir verslo tikslas gauti kuo didesnę pelną – yra diametraliai priešingi. Šiuo atveju, žvelgdami į savivaldos teisę veikti savarankiškai, mes bandome šiuo įstatymu arba kai kas (Laisvosios rinkos institutas) bando šiuo įstatymu atverti rinkas. Tai yra tiesiog nežmoniška – atverti galimybę apiplėšti teikiant paslaugą savo savivaldos gyventojus.

Mes galime prisigalvoti įvairiausių skaičių, jais manipuliuoti, bet sisteminės analizės nei iš viešųjų tarnybos, nei iš kitų institucijų nesu gavęs, aiškos sisteminės palyginamosios analizės. Yra sektoriai, kuriuos užurpavęs privatus verslas. Čia jau buvo paminėtas kai kuris užsienio verslas, kad ir gretimų valstybių, tikrai tuos įkainius sukels ir neužteks politinės valios atsispirti galioms šėryklėlėms nei partijoms, nei pavieniams politikams.

Todėl, gerbiamieji, susitvarkykime vidinę kontrolės sistemą savivaldybėje ir nekapokime kirviu. Jeigu reikia, kontrolės mechanizmą mes preciziškai, kaip geras chirurgas, skalpeliu ir operuokime.

Aš taip pat siūlau atmesti Prezidentės veto, leisti savivaldybei susitvarkyti, ir mes bet kada galėsime šią teisę iš savivaldybių atimti, jeigu matysime, kad tas nepadėjo. Šis svarstymas, be abejo, išties yra puikus signalas visoms savivaldybėms, kad reikia kuo skubiausiai susitvarkyti vidinę kontrolės mechanizmą ir baigti piktnaudžiauti, jeigu kurios dar piktnaudžiauja. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Kalbės Seimo narys S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju, gerbiamas Pirmininke. Kolegos, girdėjote daug praktinių pavyzdžių, bet ar galėtume į šitą klausimą pažvelgti vertybiškai? Aš dažnai sau sakau tokią tezę, kuria bandau vadovautis, kad monopolija yra biurokrato draugas, o demokrato priešas. Šitas įstatymas ir Prezidentės pasiūlymas nėra nukreiptas prieš savivaldą, jis yra nukreiptas už konkurenciją, už gerą kainą. Šis įstatymas nėra nukreiptas prieš savivaldybės įmones. Jis tik sako, kad savivaldybės įmonės, kurios nesitaiko uždirbti pelno, turi teikti paslaugą pigiau negu pelno siekiančios bendrovės. Jeigu jūs tikrai tokie patys savivaldybininkai, kaip ir aš, manote, kad savivaldybių įmonės dirba puikiai, leiskime joms konkuruoti su verslu.

Iš tikrųjų šitas įstatymas sako apie tai, kad gyventojas turi gauti geriausią kainą. Man atrodo, tai yra vertybiškai pats svarbiausias klausimas. Tai nėra savo įmonių gynyba arba savo pažistamų, arba kitų sąjungininkų savivaldoje gynyba. Taip, savivaldybėms reikės turėti juristus, nes vis dar gyvas pasakymas, kad verslas ateina su euru, išeina su milijonu. Taip, savivaldybėms reikės kontroliuoti kontraktus ir numatyti tikras sąlygas, o ne susigulėjusius santykius. Taip, savivaldy-

bių įmonės turės tapti konkurencingos ir plėstis į kitas rinkas, lygiai kaip ir „Lietuvos geležinkeliai“, kurie visada sakė – neatskirtime infrastruktūros nuo pervežimų, nes ateis kokie latviai, bet patys „Lietuvos geležinkeliai“ niekada nepagalvojo plėstis į Latviją. Todėl mūsų savivaldybių įmonės, kurios turės dirbti konkurencingai, turės galvoti ir apie plėtrą.

Tai taip pat klausimas apie inovacijas, nes kada ateina inovacijos? Inovacijos ateina tada, kai atsiranda galimybė diskutuoti apie jas. Bet jeigu mes neatversime galimybės diskusijai sakdami, kad mūsų įmonė ir mūsų metodas arba mūsų paslaugos teikimas yra pats tobiliausias, ir niekada negalvosime, kad gali būti kitaip, apie inovacijas galėsime kalbėti tikrai nuvertę vieną ar kitą valdančiąją koaliciją.

Tad kviečiu atverti diskusiją inovacijoms, konkurencingoms savivaldybės įmonėms, kurias, jūs sakote, pažįstate, ir netraktuoti šito įstatymo pasiūlymo kaip atakos prieš savivaldybes. Tai yra kaip tik savivaldybių įrankis įrodyti, kad jos dirba puikiai ir jų įmonės geba konkuruoti su verslu. Dėkui.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kalbės Seimo narys Z. Streikus.

Z. STREIKUS (LVŽSF). Gerbiamas Pirmininke, gerbiami kolegos, aš nekartosiu savo kolegų M. Majausko, J. Jaručio, E. Pupinio ir A. Skardžiaus pasakytų argumentų, kad reikėtų palikti savivaldybėms vidinius sandorius, bet tik noriu išreikšti bendrą poziciją, kad mūsų net šito klausimo svarstymas atimti iš savivaldybių, iš žmonių tiesiogiai rinktų asmenų bet kokią teisę tenkinti geriausiu būdu arba, kaip jiems atrodo, teikti viešąsias paslaugas, tai būtų vienaip ar kitaip bandymas atitraukti nuo savivaldos ir manyti, kad žmonės renka visiškai nemąstančius, ne tokius arba kurie galvoja, kad jų sprendimai eina prieš juos pačius. Čia yra bendras atsitraukimas nuo demokratinio požiūrio.

Aš manau, kad vidaus sandoriais naudojasi tik tos savivaldybės, kurios mato tik vienintelę galimybę efektyviausiai spręsti žmonių problemas. Tarkim, aš esu iš Druskininkų. Druskininkai vidaus sandoriais nesinaudoja, atrodo, penkeri metai. Manychiau, kad yra ir daug kitų savivaldybių, kurių tarybų nariai, jeigu mato kitą galimybę, kitaip ir sprendžia.

Todėl norėčiau visus paraginti balsuoti prieš Prezidentės veto, kad mes išreikštume pagarbą žmonių rinktiems atstovams ir leistume savo savivaldybėse tvarkytis taip, kaip pridera, kaip to reikalauja juos rinkę piliečiai. Tiesiog nesikiškime ten, kur mes mažiau išmanome negu tiesiogiai rinkti asmenys. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Statuto 166 straipsnio „Gražinto įstatymo svarstymas“ 2 punktą skelbia: „Po svarstymo tame pačiame Seimo posėdyje rengiamas pakartotinai Seimo apsvaistyto įstatymo priėmimas.“ Taigi gražinto įstatymo priėmimas.

10.48 val.

Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3750GR (priėmimas)

Pirmiausia norėčiau, kad visi suprastumėte, už ką balsuosime. Skaitysiu dar vieną punktą: „Gražinto įstatymo priėmimo metu pirmiausia balsuojama, ar priimti visą įstatymą be pakeitimų.“ Ar priimti be pakeitimų, reikštų atmeti veto. Balsavimas už yra atmetimas, balsavimas prieš yra pritarti veto.

Motyvai. Minutė! Dėl balsavimo motyvų kalbės M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkoju, Pirmininke. Gal tikrai pakartosiu, kad iš tikrųjų girdime daug įvairių pamastymų, įvairių rekomendacijų, įvairių išvadų, net ir Specialiųjų tyrimų tarnybos, Viešųjų pirkimų tarnybos, bet požiūris, mano supratimu, čia skaidosi tarp tų, kurie turi patirties, jaučia atsakomybę už teikiamas paslaugas ar nejaucia, ar turi patirties darbo savivaldoje, ar neturi, ar nori, kad būtų stipresnė savivalda, nori, kad būtų stipresnės bendruomenės, nori, kad būtų teikiamos paslaugos, ar skaito iš rašto ir nori, kad būtų laukinis kapitalizmas, kuris, mano supratimu, neduos to rezultato, kurio tikimasi.

Todėl aš kviečiu balsuoti už ir priimti šį įstatymą be pakeitimų, tokį, kokį šis Seimas buvo priėmęs prieš tai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai prieš – A. Bilotaitė.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Kolegos, aš tikrai niekaip nesuprantu, kodėl yra bijoma konkurencijos? Kodėl įsivaizduojame, kad mūsų savivaldybės negali organizuoti viešųjų pirkimų ir sudaryti tokių sąlygų, kad atėjęs į konkursą turėtų įgyvendinti tas sąlygas ir neatsirastų kokių nors nenormalių situacijų. Negi mes galvojame, kad mūsų savivaldoje nėra kompetentingų žmonių ir jie nesugeba susitvarkyti?

Kitas dalykas. Jeigu kalbame apie kainą, kodėl mes negalvojame apie vartotoją, apie žmogų, kodėl mes visą laiką mąstome tik apie tas įmones, kurios dažnai veikia ir neefektyviai, ir nepelningai, ir galvojame, kaip jas išlaikyti? Argi tai yra savivaldos funkcija ir pagrindinė paskirtis? Reikėtų iš tikrųjų labai aiškiai atsakyti į klausimus, ko mes siekiame. Ir labai daug kas iš tikrųjų deklaruoja skaidrumą, kalba apie skaidrumą, apie viešuosius pirkimus prieš rinkimus, ne tik apie savivaldos savarankiškumą. Kolegos, jeigu apie tai kalbėjote, žadėjote per rinkimus, tai atitinkamai kviečiu balsuoti dėl šių pataisų.

PIRMININKAS. Dėkojame. Motyvai už – E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Taip pat siūlau pritarti tam įstatymui, kurį Seimas pakankamai ilgai svarstė, buvo daug diskusijų, buvo priimti tam tikri sprendimai. Manau, kad jis turėtų šandien įsigaliooti. Taip pat turbūt visi žinome, kad savivaldybės atsako už jiems įstatymais priskirtų viešųjų paslaugų teikimą, ir tuo įstatymu mes kaip ir pasakome: savivaldybės turi būti atsakingos, tam ir buvo kuriamos įmonės savivaldybėse, kad jos šitą procesą galėtų valdyti. Nes, kaip ir sakiau, labai sudėtinga įrodyti – galbūt kaina matoma, tačiau kokybė kai kada sukelia daug ginčų. Šiuo metu, kai laisvoje rinkoje ne visada verslas yra atsakingas, paprastai dėl kokybės kyla ir didžiausių ginčų. Kaip dabar matome ir kituose pasaulio kraštuose: žmonės, savivaldybininkai, neskuba atsisakyti savo funkcijų, ypač tų, kurios yra susijusios su socialine paskirtimi – pavežimas, aplinkos tvarkymas.

Taip pat buvo minėtas toks pavyzdys – neva labai padidėjo savivaldybės išlaidos vidaus sandoriams. Taip, suprantama, padidėjo, o kaip jos galėjo sumažėti, kai savivaldybės padidino tvarkomus plotus tris arba keturis kartus, kai tvarkė savo parkus, kuriuos reikia prižiūrėti. Jų negalima apleisti, savaime suprantama, todėl ir buvo padidėjusios tam tikros išlaidos, kurias vykdo savivaldybių įmonės.

Dabar dėl pelningumo. Savaime suprantama, kad savivaldybės paskirtis nėra gauti pelno. Jos atlieka socialines funkcijas ir, atvirkščiai, kai kada tarybos prižiūri, kad tas pelnas nebūtų per didelis, kad jis būtų reinvestuojamas į savas įmones, kurios gerina paslaugų kokybę ir toliau jas plečia.

Dar vienas argumentas, kad savivaldybės bus įstumtos į tam tikrą kampą, nes jos investuodamos tam tikrą laiką davė garantijas, kad įmonės veiktų efektyviai. Taigi, manyčiau, šiandien turėtume pritarti tam įstatymui, kuris buvo priimtas čia, Seime.

PIRMININKAS. Motyvai prieš – A. Kubilius.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, čia aiškiai matyti, kad yra labai įvairių nuomonių ir tose pačiose partijose yra įvairių nuomonių. Bet kuriuo atveju, kaip nesibaigtų šis balsavimas, aš tikrai siūlyčiau ir raginčiau Seimą ir Vyriausybę labai rimtai įvertinti praeitą savaitę Valstybės kontrolės paskelbtą ataskaitą apie savivaldybių valdomas įmones, apie situaciją jose ir iš tikrųjų tai, ką nuo 2010 metų darėme su valstybės įmonėmis, siekdami jų valdyme įgyvendinti pačius moderniausius valdymo principus, OECD principus, lygiai tą patį pradėti daryti ir su savivaldybėmis. Nes kaip ir valstybės reikaluose yra visko: yra geriau besitvarkančių, yra prasčiau besitvarkančių, lygiai taip pat yra ir su savivaldos reikalais. Yra neblogai besitvarkančių, yra visiškai prastų pavyzdžių, ir čia, jeigu ponas Z. Streikus nebūtų ejęs į tribūną, aš gal ir nebūčiau prisiminęs, bet kaip vieną iš prastų reikalų, savivaldai besitvarkant su savivaldos įmonėmis ir su vidaus pirkimais, aš galėčiau priminti kaip tik Druskininkų savivaldybę, AQUA parką, leidžiamą laikraštį ir t. t., ir t. t. Šiuo atveju noriu priminti, kad ne kapitalizmas yra laukinis, o būna arba valdžia laukinė, arba civilizuota, kuri gali tvarkytis normaliai ieškodama būdo, kaip suteikti geriausias paslaugas vartotojams.

Aš raginu pritarti šiandien Prezidentės pasiūlymui, nes tai yra žingsnis į priekį įgyvendinant normalius, civilizuotus principus ir savivaldos lygmeniu, kur kiekvienas krikščionis turi atsiminti paprastą tiesą: „Ir neleisk mūsų gundyti...“

PIRMININKAS. Dėkojame. Motyvai už – P. Urbšys.

P. URBŠYS (*LVŽSF*). Gerbiamieji, ne kartą buvo akcentuojama, kad gyventojas turi gauti geriausią kainą, su tuo sutinku, bet kodėl tie, kurie būtent apeliuoja į šitą teiginį, nenori pripažinti fakto, kad būtent šilumos ūkiai, kurie buvo išnuomoti, kėlė kainas gyventojams ir būtent dabar Valstybės kontrolė pripažino, kad tai – neefektyvus valdymas. Mes matėme, kaip tos finansinės grupuotės, kurios užvaldė šilumos ūkius, savivaldybes padarė savo filialais. Tai, kad rinka susiformavo esant ne natūraliai konkurencijai, o korupcinėje aplinkoje, yra faktas, ir dabar norime tą santykį įtvirtinti. Jeigu mes vis dėlto kalbame apie įstatymo pataisą, aš norėčiau priminti, kaip jiškai skamba, už ką mes balsuosime. O skamba taip: „vidaus sandoris gali būti sudaromas tik išimtinu atveju, kai perkant viešojo pirkimo būdu būtų neįmanoma užtikrinti paslaugos teikimo nepertraukiamumo, geros kokybės ir prieinamumo“, t. y. mes norime įteisinti, kad vidaus sandoriai gali būti sudaromi tik išimtinu atveju. Kas čia blogo?

PIRMININKAS. Dėkojame. Motyvai prieš – I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamasis Seimo Pirmininke. Gerbiamieji kolegos, čia diskusijose iš tikrųjų skambėjo labai daug argumentų ir, kaip sakyta vienoje mano mėgstamoje knygoje, kai kurie argumentai buvo tokie, kaip kas buvo seniai, kas buvo už jūrų marių, o ko, tiesą sakant, išvis niekada nebuvo.

Kalbėdami apie šilumos ūkį, kuris čia labai dažnai minimas kaip įvairių klaidų pavyzdys, prisiminkime, kas yra šilumos ūkio perdavimas privatiems subjektams? Tai yra koncesijų klaidos, tai yra neprotingai priimti koncesijų sprendimai, ir Koncesijų įstatymą Seimas dar tik svarstys, dar tik galėsime ieškoti būdų, kaip tas klaidas pataisyti. Tuo tarpu Viešųjų pirkimų įstatymas kalba ne apie koncesijas, o apie vidaus sandorius, apie viešuosius pirkimus ir kalba apie visiškai kitus dalykus.

Kai kurie kolegos čia labai garbino savivaldybių atliekamus vidaus sandorius, nors lygiai taip pat labai garsiai peikia valstybės įmonių atliekamus sandorius, tiesą sakant, sunku suprasti, kur čia yra kokia nors logika, nes jeigu mechanizmas veikia blogai, jis veikia blogai, jeigu jis veikia gerai, jis veikia gerai. Arba visur tai priklauso nuo žmonių.

Aš nenorėčiau sutikti, kad tie, kurie pasisako prieš vidaus sandorius, demonstruoja kokią nors nepasitikėjimą savivaldybėmis. Priešingai – tie, kurie sako, kad reikia palikti viską taip, kaip yra, demonstruoja, kad savivaldybės nesugebės suformuoti pirkimo sąlygų, parengti sutarčių ir tų sutarčių prižiūrėti. Kai kurie savivaldybių atstovai, kurie yra čia su mumis salėje, turi ir tokios patirties, kur be vidaus sandorių puikiausiai paslaugos vartotojams yra teikiamos. Aš irgi noriu atkreipti dėmesį į Valstybės kontrolės atliktą audito ataskaitą apie savivaldybių įmonių valdymą. Daug ką reikės tenai padaryti: valdymo politikos nėra, poreikio turėti kontroliuojamas įmones vertinimo nėra, finansinio pajėgumo atnaujinti turtą taip pat nėra. Manau, kad pirmiausia šiuos klausimus reikia išspręsti, o tada galima galvoti, kuris sektorius gali geresnėmis sąlygomis suteikti paslaugas vartotojams. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Motyvai už – J. Jarutis.

J. JARUTIS (*LVŽSF*). Ačiū, Pirmininke. Dar kolegoms, kažkas čia minėjo Druskininkus. Kaip tik Druskininkai nėra sudarę nė vieno vidaus sandorio – pavyzdys. Kalbant apie tai, kad apskritai tose vadinamosiose gerovės valstybėse, Skandinavijos šalyse (Norvegijoje, Danijoje, Švedijoje, Suomijoje) natūralios monopolijos, tokios kaip šilumos tiekimas, vandens, atliekų, yra maksimaliai sutelktos į vietos savivaldos municipalines rankas. Čia ta mūsų įstatymo pataisa turi leisti tik išimtiniais atvejais taikyti vidaus sandorius savivaldybėms, tai labai apriboja tų sandorių galimybes. Vėlgi aš kalbėjau ir iš tribūnos, ir dabar noriu pakviesti kolegas prisiminti savo rinkimų pažadus. Kartais ir aš, kol dar neužėmiau šių pozicijų, galvodavau – kai tik išrenka į Seimą, tuoj užmiršta, pradeda gyventi sostinės gyvenimą ir užmiršta, kas toje savivaldoje dedasi. Aš tiesiog noriu pakviesti, kad mes neužmirštume, iš kur esame kilę, kas tuose mūsų rajonuose vyksta ir kaip tie procesai sprendžiami. Aš dar kartą kviečiu palikti vidaus sandorius nors išimtiniais atvejais savivaldybėms. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Motyvai prieš – E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiamasis kolega E. Pupinis papasakojo, kad savivaldybių funkcija yra teikti paslaugas ir pasakė vieną frazę: toms funkcijoms teikti savivaldybėse buvo kuriamos savivaldybių įmonės. Gerbiamieji, nesusipainiokime! Iš esmės 95 % savivaldybės įmonių yra tarybinio sovietmečio laikotarpio paveldas, kuris tebesitęsia iki šiol jau trečią dešimtmetį, ir mes to nenorime matyti, nenorime reformuoti. Aš sutinku, kad pavienės įmonės, tokios kaip turizmo informaciniai centrai, savivaldybių įmonės, sukurtos jau nepriklausomybės laikotarpiu. Ar mes turime sėdėti sovietmetyje? Aš, manau, ne. Daugelis įmonių turi konkuruoti tarpusavyje, turi galimybių konkuruoti ir galėtų tapti ir privačiomis.

Druskininkų pavyzdys, gerbiamieji Z. Streikau ir J. Jaruti, neįkvepia. Formaliai atrodo, kad tiesioginio sandorio dėl laikraščio leidimo nėra, tiesiog sukurtas laikraštis, kurį liepta finansuoti kitoms savivaldybės įmonėms, tiesiogiai iš savivaldybės biudžeto tas laikraštis nėra finansuojamas. Praėjusią kadenciją Seime mes jau svarstėme tą situaciją. Jeigu neklystu, Švietimo centro lėšomis, „Aqua“ parko lėšomis finansuojamas laikraščio leidimas, bet juk tai yra taip pat mokesčių mokėtojų pinigai. Tai čia galite *pudrinti* mums smegenis, negi mes patikėsime, kad nuostabiai, fantastiškai liberaliai valdomas Druskininkų piliečių kapitalas, nieko panašaus ten nevyksta. O savivaldybėms teks daugiau darbo, jeigu nebus vidaus sandorių. Technines užduotis, konkursų sąlygas, sutarties projektus, sutarčių vykdymo priežiūrą teks atlikti kvalifikuotai, o ne taip, kaip pasiūlė savivaldybės monopolistas, atnešęs į pačią savivaldybę sutarties projektą ir sakąs, dabar suvaidinsime tokią fikciją. Aš siūlau atitolti nuo sovietmečio, eiti į nepriklausomą Lietuvą.

PIRMININKAS. Dėkojame. Gerbiamieji Seimo nariai, pakartosiu Statuto 166 straipsnio „Grąžinto įstatymo priėmimas“ 1 punktą. „Grąžinto įstatymo priėmimo metu pirmiausia balsuojama, ar priimti visą įstatymą be pakeitimų.“ Taigi, ar atmesti Prezidentės veto, priimant visą įstatymą be pakeitimų. Šiam sprendimui priimti yra būtinas ne mažiau kaip 71 Seimo nario balsas. Kviečiu balsuoti. Kas už tai, kad įstatymas būtų priimtas be pakeitimų, tai yra atmestas veto, balsuoja už, kas už tai, kad veto įsigaliotų, balsuoja prieš.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 123 Seimo nariai: už – 77, prieš – 42, susilaikė 4. Įstatymas (projektas Nr. XIIP-3750) priimtas be pakeitimų. (*Plojimai, gongas*)

11.04 val.

Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų įstatymo projektas Nr. XIIP-3751GR (priėmimas)

Gerbiamieji kolegos, dėl kito įstatymo projekto Nr. XIIP-3751... (*Balsai salėje*) Gerbiamieji Seimo nariai, balsuoti reikės ir toliau. Ar yra norinčių kalbėti dėl motyvų? A. Skardžius yra prieš ar balsuojame?

A. SKARDŽIUS (LSDPF). Balsuojame. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerai. Pakartojau formuluotę. Ar jau aišku ir kartoti nereikia? (*Balsai salėje*) Reikia. Grąžinto įstatymo priėmimo metu pirmiausia balsuojama, ar priimti visą įstatymą be pakeitimų, tai yra atmesti veto, tie balsuoja už, tie, kas, kad būtų priimtas veto, balsuoja prieš. P. Urbšys.

P. URBŠYS (LVŽSF). Palaukite. Gerbiamasis Pirmininke, pirmas balsavimas buvo už tai, ar pritarti, ar atmesti veto. Tai mes nubalsavome, 77 Seimo nariai už atmetimą.

PIRMININKAS. Kitas įstatymas, kuris taip pat grąžintas Prezidentės čia, į Seimą. (*Šurmulyse salėje*) P. Urbšys.

P. URBŠYS (LVŽSF). Gerbiamasis Seimo Pirmininke, prisiimu kaltę, aš kaltas, kad suklaidinau Seimo narius. Reikia perbalsuoti. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Reikia perbalsuoti. Kas už tai, kad atmestume veto, balsuoja už, kas už tai, kad (...), balsuoja prieš.

Šio įstatymo priėmimas

Atrodo, kad supratome taip, kaip ir pirmąjį įstatymą. Balsavo Seimo 121 narys: už – 80, prieš – 37, susilaikė 4. Taigi įstatymas (projektas Nr. XIIP-3751) priimtas. (*Gongas*)

11.07 val.

Civilinio proceso kodekso 1, 80, 423², 423³ ir 423⁷ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3752GR (priėmimas)

Kitas grąžintas – Civilinio proceso kodekso 1, 80, 423², 423³ ir 423⁷ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3752. Balsuojame tokia pat tvarka.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 121 Seimo narys: už – 78, prieš – 38, susilaikė 5 Seimo nariai. Įstatymas (projektas Nr. XIIP-3752) priimtas be pakeitimų. (*Gongas*)

11.08 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 184 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3753GR (priėmimas)

Kitas – Administracinių nusižengimų kodekso 184 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3753. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 120 Seimo narių: už – 81, prieš – 36, susilaikė 3 Seimo nariai. Įstatymas (projektas Nr. XIIP-3753) priimtas be pakeitimų. (*Gongas*)

11.09 val.

Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo Nr. XI-1491 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 16, 24, 25, 32, 64 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo nauju 64 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIP-3754GR (priėmimas)

Kitas – lydimasis įstatymo projektas Nr. XIIP-3754. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 119 Seimo narių: už – 84, prieš – 28, susilaikė 7. Taigi įstatymas (projektas Nr. XIIP-3754) priimtas be pakeitimų. (*Gongas*)

11.10 val.

Paslaugų įstatymo Nr. XI-570 3 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3755GR (priėmimas)

Kitas įstatymo projektas Nr. XIIP-3755. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 117 Seimo narių: už – 81, prieš – 31, susilaikė 5. Įstatymas (projektas Nr. XIIP-3755) priimtas be pakeitimų. (*Gongas*)

11.11 val.

Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3758GR (priėmimas)

Kitas įstatymo projektas Nr. XIIP-3758. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 119 Seimo narių: už – 81, prieš – 33, susilaikė 5. Įstatymas (projektas Nr. XIIP-3758) priimtas be pakeitimų. (*Gongas*)

11.12 val.

Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 15¹ ir 15² straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3760GR (priėmimas)

Kitas įstatymo projektas Nr. XIIP-3760. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 116 Seimo narių: už – 78, prieš – 32, susilaikė 6. Įstatymas (projektas Nr. XIIP-3760) priimtas be pakeitimų. (*Gongas*)

11.12 val.

Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 37 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3761GR (priėmimas)

Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-3761.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 117 Seimo narių: už – 81, prieš – 32, susilaikė 4. Įstatymas (projektas Nr. XIIP-3763) priimtas be pakeitimų. (*Gongas*) Projektas Nr. XIIP-3761.

11.13 val.

Statybos įstatymo Nr. I-1240 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3763GR (priėmimas)

Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-3763.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 118 Seimo narių: už – 82, prieš – 31, susilaikė 5. Įstatymas (projektas Nr. XIIP-3763) priimtas be pakeitimų. (*Gongas*)

11.14 val.

Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3764GR (priėmimas)

Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-3764.

Šio įstatymo priėmimas

Ramiai balsavo 116 Seimo narių: už – 79, prieš – 33, susilaikė 4. Įstatymas (projektas Nr. XIIP-3764) priimtas be pakeitimų. (*Gongas*)

11.15 val.

Darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-586, Darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-587, Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2508 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-139 6 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-588 (pateikimas)

Svarstome įstatymo projektą Nr. XIIIIP-586 su lydimaisiais įstatymais. Pranešėja – viceministrė E. Radišauskienė.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Laba diena, gerbiamieji Seimo nariai, Seimo Pirmininke. Teikiame įstatymų paketą, susijusį su Darbo kodekso ir lydimųjų įstatymų pakeitimais. Pirmiausia norėčiau pristatyti Darbo kodekso, Darbo... įsigaliojimo įstatymo ir Valstybinio socialinio draudimo įstatymo pakeitimo projektus. Atkreipiu dėmesį, kad dėl visų siūlymų yra sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.

Pirmu įstatymo projektu Nr. XIIIIP-586 siūloma nustatyti, kad iki Darbo kodekso įsigaliojimo nustatyta tvarka bus išrinkta darbo taryba ir pradės veikti. Darbo kodekse numatytas informavimo, konsultavimo ir kitokias darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus teises darbdavio lygmeniu įgyvendins veikianti profesinė sąjunga arba profesinių sąjungų jungtinė atstovybė. Taip pat siekiant aiškumo Darbo kodekso įsigaliojimo įstatyme yra nustatoma, kad nuo Darbo kodekso įsigaliojimo materialinės sutartys netenka galios.

Kitu projektu – Nr. XIIIIP-587 yra keičiama nemažai Darbo kodekso straipsnių ir šiais pakeitimais pirmiausia siekiama įtvirtinti darbuotojo ir darbdavio darbinį teisingumą ir veiksnumą siekiant, kad darbo rinkoje galėtų dalyvauti visi asmenys. Taip pat numatoma darbdavio pareiga teikti informaciją apie darbo užmokestį, taip pat dėl terminuotų sutarčių, dėl nuotolinio darbo, ne viso darbo laiko ir laikinųjų darbuotojų. Ši informacija bus teikiama darbo tarybai, o jeigu jos nėra – darbdavio lygmeniu veikiančiai profesinei sąjungai pareikalavus. Taip buvo susitarta Trišalėje taryboje.

Taip pat siekiama įteisinti dalinį darbą, kai dėl svarbių ekonominių priežasčių, objektyviai esančių tam tikroje teritorijoje ar ūkinės veiklos sektoriuje, tos priežastys turi būti pripažintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės, darbdavys negali suteikti darbuotojams darbo ir iš esmės kyla grupės darbuotojų atleidimo prielaidos.

Taip pat siekiant teisėkūros ekonomiškumo principo tam tikros funkcijos yra pavedamos socialinės apsaugos ir darbo ministru, bet ne Vyriausybei. Pavyzdžiui, tvirtinti darbo sutarties pavyzdinę formą, darbo sutarties nutraukimo tvarką, kai neįmanoma nustatyti darbdavio buvimo vietos, pranešimo apie grupės darbuotojų atleidimo tvarką ir kitus.

Taip pat numatytas reikalavimas konsultuotis su darbuotojų atstovais, įvedant suminę darbo laiko apskaitą, ir nustatoma, kad suminės darbo laiko apskaitos atveju maksimalus darbo laikas yra 52 valandos, be papildomo laiko ir netaikant šio maksimalaus darbo laiko taip pat budėjimui.

Įvedama, atsižvelgiant į Europos teisės departamento pastabą, vadinamoji „opt-out“, tai yra išimtis. Tai yra pareiga darbdaviui turėti darbuotojų sutikimą, kai yra dirbama daugiau nei 48 valandas. Valstybinė darbo inspekcija galės patikrinti tokius atvejus ir darbdavys turės pateikti sąrašus darbuotojų, kurie sutiko dirbti daugiau nei 48 valandas.

Nakties darbo laiko apskaitinis laikotarpis socialinių partnerių susitarimu yra pratęstas iki trijų mėnesių, nors prieš tai buvo vienas mėnuo. Darbo laiko apskaitos tvarkymas yra nustatomas visiems darbuotojams, išskyrus darbuotojus, kurie dirba nekintančiu darbo dienos grafiku. Taip pat yra atsisakoma perteklinės nuostatos, kuri jau yra reglamentuota Darbo kodekse, dėl teisės į visos trukmės kasmetines atostogas. Nustatomos kompensacijos darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba susijęs su kelionėmis. Ši nuostata yra perkelta iš dabartinio Darbo kodekso ir buvo socialinių partnerių sulygta kaip nauja. Taip pat yra tikslinamas delspinigių skaičiavimas ir socialinės partnerystės nuostatos.

Yra nustatoma, kad jeigu darbuotoja... darbovietėje yra darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga, kurios nariais yra daugiau kaip trečdalis visų darbdavio darbuotojų, darbo taryba yra nesudaroma (tai yra nauja nuostata), o profesinės sąjungos įgyja visus darbo tarybos įgaliojimus ir vykdo visas šio kodekso darbo tarybai priskirtas funkcijas. Taip pat darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga nustatytais terminais turi teisę pasiūlyti ne mažiau kaip tris darbuotojų kandidatus į darbo tarybos narius, iš kurių išrinktu yra laikomas daugiausia darbuotojų balsų gavęs kandidatas.

Socialinė partnerystė. Įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, kurių savininko pareigas ir teises įgyvendina valstybė ir savivaldybė, atstovauja Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Taip pat yra sutarta papildyti Trišalės tarybos atstovavimo kriterijus, nustatant papildomą kriterijų – dalyvavimą tarptautinių darbdavių ir profesinių organizacijų veikloje ir kad tos organizacijos struktūriniai padaliniai atstovautų skirtingiems ekonominės veiklos sektoriams ar jų nariai veiktų daugiau negu dviuose trečdaliuose Lietuvos Respublikos apskričių teritorijų.

Taip pat yra įtvirtinama, kad darbo arbitražo procesą gali inicijuoti abi šalys, o buvo tik profesinės sąjungos. Na, ir siūloma nustatyti baudų dydžius dėl darbo arbitražo sprendimo nevykdymo, t. y. kai nevykdo viena iš šalių darbo arbitražo sprendimo, ji kas savaitę moka iki 500 eurų dydžio baudą, bet ne daugiau kaip šešis mėnesius.

Valstybinio socialinio draudimo įstatymo projektu Nr. XIII-P-588 yra siūloma nustatyti, kad nuo 2017 m. liepos 1 d. išmokų, skirtų kompensuoti išlaidas darbuotojams, kurių darbas yra atliekamas kelionėje ar yra susijęs su važiavimu, ar yra kilnojamojo pobūdžio, socialinio draudimo įmokos nebūtų skaičiuojamos. Taip yra ir dabar, socialiniai partneriai susitarė, kad nuo tokių įmokų mokesčiai yra nemokami. Darbo kodekso įstatymų paketas susijęs su Darbo kodeksu yra tiek... Gal galima klausimus dėl Darbo kodekso, paskui dėl Užimtumo įstatymo?..

PIRMININKAS. Klausyti yra užsirašę labai daug Seimo narių. Siūlome skirti iki 20 minučių. Pirmasis klausia Seimo narys M. Majauskas. Ruošiasi E. Pupinis.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkui, Pirmininke. Ačiū pranešėjai. Iš šios dienos situacijos, kurią dabar matome, atrodo, kad lyg ir būtų paprastas techninis klausimas. Daugiau kaip pusės Seimo narių nėra, Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko nematau, apskritai atrodo, kad niekam šis reikalas nėra svarbus, tiesiog dar vienas įstatymo pakeitimo projektas keliauja. Bet iš tikrųjų tai yra vienas svarbiausių tiek rinkimų, tiek ir po rinkimų politinių klausimų, kuris buvo diskutuojamas labai karštai. Panašu, kad viskas lyg ir nuleista į techninį lygį ir sutarimo valdantčiojoje daugumoje nėra.

Aš norėčiau paklausti pranešėjos. Kokius esminius klausimus jūs pusę metų diskutavote ir keitėte, kokie buvo patys jautriausi ir sudėtingiausi dalykai, kodėl nebuvo galima priimti to įstatymo nuo sausio 1 dienos ir reikėjo jį atidėti pusei metų? Kokie tie patys jautriausi buvo sprendimai, ką jūs pakeitėte?

E. RADIŠAUSKIENĖ. Labai ačiū už klausimą. Iš tiesų visus esminius klausimus jau pristaciau. Manau, kad labai svarbus yra susitarimas dėl darbo laiko, labai svarbus yra atstovavimo klausimas, nes, kaip žinote, iš tiesų buvo labai daug nesutarimų dėl darbo tarybų ir profesinių sąjungų kompetencijos. Taip pat vienas iš labai aktualių profesinėms sąjungoms klausimų buvo darbinis veiksnys ir teisnumas. Ir daug kitų straipsnių, kurie yra pateikti, manau, yra tikrai labai svarbūs. Tikrai socialiniai partneriai ir Vyriausybė turėjo savo pasiūlymų kiekvienu klausimu, netgi galbūt dėl dalies straipsnių, kurių daug ir neatrodo, bet tikrai aštuonių posėdžių intensyvaus darbo jie tikrai yra verti ir manau, kad iš esmės tikrai patobulina Darbo kodeksą. Manau, kad tai tikrai svarbu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia Seimo narys E. Pupinis. Ruošiasi R. Žemaitaitis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Aš norėčiau pratęsti panašią temą tik šiek tiek kitu rakursu. Kodėl profesinės sąjungos šiuo metu nepalaiko šio įstatymo projekto ir dėl kurių pozicijų, bent trijų skaudžiausių, liko nesutarta, dėl kurių buvo didžiausi ginčai, nes dėl jų liko nesutarta? Ačiū.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Ačiū už klausimą. Pirmiausia reikėtų pasakyti, kad Trišalėje taryboje derėjosi trys šalys: profesinių sąjungų atstovai, darbdavių atstovai ir Vyriausybės. Visos šios trys šalys susitarė dėl pakeitimų, kurie šiandien yra pateikti. Dėl kitų klausimų, pavyzdžiui, kaip pri-

valo vengti interesų konflikto, nepasiektas susitarimas, bet iš esmės, kaip pasakyti, diskutuojama buvo gana plačiai ir dėl klausimo, dėl galimybės nukrypti dėl Darbo kodekso nuostatų, kai žmogus uždirba daugiau kaip du šalies vidutinius darbo užmokesčius. Tikrai buvo nuostatų, dėl kurių nepasiektas susitarimas, tačiau profesinės sąjungos buvo viena iš derybų šalių. Aš manau, kad dėl to, kas yra pateikta, jie padėjo parašus ir jie tam pritaria. Tiesa, buvo viena profesinė sąjunga, kuri nepritarė susitarimams. Visos kitos pasirašė ir šiems pakeitimams pritarė.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys R. Žemaitaitis. Ruošiasi E. Gentvilas.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ačiū, gerbiamas Seimo Pirmininke. Na, išties, gerbiama viceministre, čia gal ne jums replika, bet dar tokio žūlumo Lietuvos Seimų istorijoje per 27 metus nebuvo, kad ateina ir tokį paketą pristato viceministrė, kuri yra gal ketvirto ar penkto rango žmogus, o ministro nėra. Tai yra paniekinimas ne tik Seimo, aš nematau salėje nei Vyriausybės vadovo, nei vieno ministro. Aš nežinau, ką galvoja ministras, tiesiog tyčiojasi, ko gero, iš visų Lietuvos žmonių ir tyčiojasi iš Seimo, kuris šiandien priims ir po pateikimo pritars. Čia nėra jums ta replika, bet yra jūsų viceministrui, kuris, ko gero, nieko iš viso nesugeba gyvenime, išskyrus manų kruopų ar kitus procesus...

Mano klausimas yra toksai. Ana buvusi Vyriausybė priėmė Darbo kodeksą. Mano galva, jis buvo gana lankstus, pakankamai išdiskutuotas, labai daug diskutuotas, labai daug spęstas. Ar galite įvardinti tris esminius, kertinius punktus, priimtus anos Vyriausybės ir šitos? Tris esminius punktus. Kaip pavyzdys – nulinė darbo sutartis, kalendorinės darbo atostogos ar darbo dienų atostogos ir panašiai. Tris punktus galite pasakyti? Kaip suprantu, kad daliai Valstiečių frakcijos, naujai valdančiai daugumai net neįdomu, ką jūs čia šnekate.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Norėčiau priminti, kad ankstesnio Darbo kodekso, kurį priėmė ankstesnė vadovybė, tikrai buvo pagrindiniai, mūsų galva, priimti sprendimai teisingi, t. y. dėl darbo ir poilsio laiko reguliavimo, dėl darbo sutarčių įvairovės. Kaip žinote, terminuotos darbo sutartys yra šiek tiek laisvesnės. Taip pat manau, kad ir jūsų paminėtų atostogų dienų skaičiavimas irgi iš tiesų yra labai svarbus. Bet vėlgi truputėlį yra palengvinta ir ginčų nagrinėjimo procedūra, kas iš esmės yra labai svarbu. (*Balsai salėje*) Ne, ne tas pats, tikrai ne tas pats, nes yra darbo ginčai dėl teisės ir dėl intereso. Naujame pakete jūs matote patikslinimus, kurie yra susiję su sumine darbo laiko apskaita. Tai iš tiesų yra labai svarbu ir yra atsižvelgiama į Europos Tarybos direktyvą dėl darbo laiko, t. y. įvedama papildoma „opt-out“ taisyklė.

Taip pat yra labai svarbu būtent pasiektas susitarimas, ką ir minėjau anksčiau, tai yra dėl atstovavimo, tai yra profesinių sąjungų ir darbo tarybų funkcijos. Iš esmės tikriausiai reikėtų pasakyti, kad patikslintos nuostatos dėl atostogų lygiai taip pat yra sutartos šitos Vyriausybės ir jos yra tikrai svarbios.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys E. Gentvilas. Ruošiasi J. Olekas.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiamoji, žinau, kad gal netiesiogiai jūsų adresu, bet apie finansinį aspektą. Darbo kodeksas ir su tuo susiję įstatymų projektai yra pripažįstami Europos Komisijoje kaip struktūrinė reforma, kurią vykdo Lietuva. Jeigu Lietuva ir toliau atidėliotų Darbo kodeksą, prašyčiau papasakoti jūsų įsivaizdavimą arba, jūsų žiniomis, finansines, makroekonominės pasekmes, kurios gręstų Lietuvai, nes kol yra struktūrinė reforma ir pripažįstama, kad iki liepos 1 dienos dar gerai, galime atidėti, tai vienokia situacija Briuselyje. Jeigu mes atidedame (o čia intencijų pradeda atsirasti, kad dar kartą atidėtume), kaip jūs traktuotumėte šią situaciją?

Noriu priminti, kad aš ir mano kolegos iš frakcijos buvome už tai, kad neatidėtume, įsigaliojimą nuo sausio 1 dienos ir tada taisytumė tai, kas yra reikalinga.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Manau, kad šitas priėmimas ir įsigaliojimas nuo liepos 1 dienos Lietuvai yra labai svarbus, nes šiandien mes galime nukrypti nuo biudžeto taisyklės ir turėti didesnį deficitą. Taip, jeigu būtų pripažįstama, kad tai nėra reforma, kad tokia reforma neįvyko, iš esmės tai turėtų įtaką vėlesniam Lietuvos Respublikos biudžeto perskaičiavimui. Tikrai manome, kad tai yra labai svarbu.

Kitas klausimas, kuris truputį taip pat yra susijęs su finansais. Iš esmės reikėtų prisiminti, kad teikiant Darbo kodekso projektą vis dėlto buvo apskaičiuota, kad turėtų susikurti apie 85 tūkst. kokybiškų naujų darbo vietų. Tai iš esmės turėtų taip pat daryti teigiamą įtaką mūsų biudžetui.

Taigi mes tikimės, kad Darbo kodeksas tikrai įsigalios nuo liepos 1 dienos ir finansinės sankcijos Lietuvai nebus pritaikytos.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Olekas. Ruošiasi S. Gentvilas.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pranešėja, už pristatymą. Aš norėčiau paklausti, ar dar yra likę tai, kas buvo sutarta Trišalėje taryboje, kas yra nepatekę į dabartinius pakeitimus? Paskysiu, kodėl taip klausiu, nes kai mes praeitais metais priiminėjome Darbo kodeksą, kai kurie sutarti dalykai Trišalėje taryboje dėl vienokių ar kitokių priežasčių buvo čia, Seime, nepriimti. O dabar ar yra tokių dalykų, dėl ko Trišalė taryba yra sutarusi, bet mums šiame įstatymo projekte nėra pateikta? Ačiū už atsakymą.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Taip, tokių dalykų yra. Tikriausiai reikėtų pradėti nuo to, kad šiais metais Trišalė taryba atsinaujino, prisijungė kiti socialiniai partneriai tiek darbdavių, tiek darbuotojų organizacijų pusėje. Matyt, mes turime ir kitokių Trišalės tarybos tam tikrus sprendimus. Ankstesnėje Trišalėje taryboje buvo sutarta kad ir dėl lokautų truputėlį kitaip, ir dėl kitų nuostatų. Šiuo metu aš jų visų jums negalėčiau įvardinti, bet jeigu yra poreikis, tikrai galima pateikti. Tiktai dėl šitos Trišalės tarybos suteiktų pasiūlymų yra teikiamas Darbo kodekso pakeitimo projektas, dėl ankstesnių – ne.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia Seimo narys S. Gentvilas. Ruošiasi G. Skaistė.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiama viceministre, norėjau paklausti jūsų iš esmės dviejų klausimų. Jūsų koalicija, kuri delegavo jus ir jūsų ministrą, iš esmės sakė, kad bet kokie reikšmingesni įstatymų pakeitimai vyks ne anksčiau kaip po pusės metų. Paskutinysis Darbo kodekso atidėjimas buvo vos 10 dienų iki jo įsigaliojimo, tai lėmė labai dideles frustracijas verslo, kuris jau buvo tam pasirengęs.

Antrasis klausimas dėl Darbo kodekso motyvacijos, kodėl jis buvo rengiamas. Tai iš esmės buvo prasta Lietuvos konkurencinė padėtis ir „Doing Business“ reitinge prasta padėtis. Gal galėtumėte pakomentuoti, kaip pasikeis Lietuvos reitingas „Doing Business“ Pasaulio banko lentelėje priėmus šitą kodekso redakciją? Dėkui.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Ačiū už klausimus. Pirmiausia „Doing Business“ yra tik viena skaičiavimo lentelė. Iš esmės ten darbo santykiai tikrai nėra pagrindiniai. Bet noriu pasakyti, kad Darbo kodeksą paskatino parengti tai, kad dabartinis Darbo kodeksas tikrai nelabai atitinka realijas. Tai parodė būtent krizės laikotarpis, kai daugiausiai atleidimų buvo 2009 metais, kai buvo pati krizė, žmonės išėjo iš darbo darbuotojui prašant, tai yra savo noru krizės atveju, arba šalių susitarimu. Tiktai mažiau kaip 1 % išėjo darbdavio iniciatyva, vadinasi, kai gaudavo išeities išmokas. Yra nemažai tokių pavyzdžių, kad Darbo kodeksas realiai neveikia, todėl iš esmės jis ir neskatina kurti naujų darbo vietų.

Be to, jūs tikriausiai žinote ir investitorų atliktas apklausas, kai buvo pasisakyta, kad vienas iš stabdžių investicijoms įvardijamas Darbo kodeksas. Nesakau, kad jis yra pagrindinis, bet jis yra vienas iš jų. Tad siekiant padaryti lankstesnes darbo sąlygas, padaryti tokias sąlygas, kad būtų galima labiau reaguoti į besikeičiančią rinką, ir buvo parengtas ne tik Darbo kodekso, bet ir Užimtumo įstatymo, ir Socialinio draudimo įstatymo paketas. Noriu pasakyti, jį parengė ne ministerijos specialistai, jį parengė ekspertų grupė. Iš esmės tai yra pritaikytas modelis, atsižvelgiant į Lietuvos situaciją, ir Lietuvai palankus modelis.

PIRMININKAS. Dėkojame. Klausia Seimo narė G. Skaistė. Ruošiasi A. Salamakinas.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Sveiki. Norėjau jūsų nuomonės paklausti dėl paties Darbo kodekso atidėjimo, nes iš principo buvo atidėta pusei metų Darbo kodekso įsigaliojimas, tuo tarpu visi pakeitimai, kurie per tą pusmetį padaryti, yra daugiau kosmetiniai. Iš principo dėl jokių pagrindinių pataisų nebuvo rastas bendras sutarimas. Ar buvo tikslinga iš principo atidėti Darbo kodekso įsigaliojimą? Galbūt buvo galima tiesiog koreguoti jau galiojantį dokumentą ir duoti kelią jam veikti?

Kita vertus, norėčiau paklausti, kokia yra jūsų nuomonė apie atskirų Seimo narių dabar iniciatyvas dėl nacionalinio susitarimo dėl darbo užmokesčio didinimo, kurį tiek prezidentūra, tiek įvairūs ekonomistai vertina labai skeptiškai, nes realiai tokie susitarimai neturi jokios juridinės galios ir yra labiau skirti dėmesiui nukreipti.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Labai ačiū. Taigi atsakydama į pirmą jūsų klausimą dėl esminių nuostatų vis dėlto nenorėčiau sutikti, kad jų nėra, nes, manau, tiek darbuotojams, tiek darbdaviams yra labai svarbu darbo laiko apskaita. Tai buvo vienas iš kertinių klausimų diskutuojant ir Trišalėje taryboje, ir vėliau su kitomis institucijomis.

Taip pat vienas iš pagrindinių klausimų yra darbuotojų atstovavimo funkcijos, kurias prieš tai minėjau, tai yra darbo tarybos ir profesinės sąjungos. Todėl tai yra galbūt ne visi, bet tikrai esminių pakeitimų Darbo kodekse yra.

Dėl darbo užmokesčio susitarimo. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad ir naujajame Darbo kodekse yra nustatyta, kad minimalus darbo užmokestis yra mokamas už nekvalifikuotą darbą. Atsiranda nauja darbo apmokėjimo sistema. Iš esmės vienas iš pagrindinių dalykų, ką mes sakome, kas padėtų vis dėlto Lietuvai stabdyti emigraciją, kas leistų žmonėms likti, tai yra didesnis darbo užmokestis. Todėl bet kokie susitarimai, kurie galėtų tam padėti, aš manau, yra sveikintini.

PIRMININKAS. Dėkojame. Klausia Seimo narys A. Salamakinas. Ruošiasi T. Tomilinas.

A. SALAMAKINAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Gerbiama pranešėja, jūs pasakėte, kad dėl kai kurių punktų derybininkai nesusiderėjo. Aš įsivaizduoju, jeigu derybos vyktų tarp dviejų, tai įmanoma, ypač jeigu abi pusės laikosi užsispyrusios, bet Trišalėje taryboje dalyvauja trys. Vadinasi, vieną ar kitą pusę galėjo palaikyti Vyriausybė ir tokiu būdu buvo galima susiderėti, įsivaizduoju, dėl visų punktų, nes Vyriausybės balsas būtų lemiamas ar į darbdavių pusę, ar į darbuotojų. Dabar aš girdžiu, kad ką profsąjungos susiderėjo, tą turi. Aš norėčiau jūsų paklausti, o ar Vyriausybė dalyvavo tose derybose, ar buvo tik stebėtoja: suteikė patalpas, tušinukus, popierių, ar vis dėlto Vyriausybės pozicija šiose derybose yra aiški, ar ne?

E. RADIŠAUSKIENĖ. Ačiū už klausimą. Taip, Vyriausybės pozicija yra tikrai aiški. Pirmiausia mes tušinukų nesuteikiame. Socialiniai partneriai į Trišalės tarybos posėdžius ateina patys su savo tušinukais, bet, iš kitos pusės, noriu pasakyti, kad trišalis dialogas tai nėra būtina vienos ar kitos pusės palaikymas. Būtent tokie dialogai ir tokios diskusijos ir vyko Trišalėje taryboje, todėl negalima vien tik sakyti, kad susitarta tik profesinių sąjungų naudai, nes iš esmės buvo trišalis dialogas, kaip pasakyti, dėl visų klausimų, ir visos pusės buvo gana aktyvios. Tad tikrai negalima pasakyti, kad derybos vyko tik vienpusiškai.

Aš manau, kad pasiūlymai, kurie yra pateikti, tikrai tinka visoms šalims ir tai atspindi būtent tiek Vyriausybės, tiek darbdavių organizacijų, tiek darbuotojų organizacijų nuomonę.

PIRMININKAS. Dėkojame. Klausia Seimo narys T. Tomilinas. Ruošiasi M. Navickienė.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, gerbiamoji Egle, aš norėčiau jums padėti atmesiti tuos nelabai tinkamus argumentus, kad čia vyko kosmetiniai pataisymai, vien jau tai, kad profesinės sąjungos turės savo narį visose darbo tarybose (tai buvo išsiderėta ir tai buvo pagrindinis profsąjungų tikslas), jau šį tą pasako. Ir tai, kad prie trišalio dialogo prisijungė tokie žaidėjai kaip Investuotojų forumas ar „Maxima“, jau yra labai rimti pokyčiai. Prieš kalbėdami, kad čia yra kosmetika, pasidomėkite.

Dabar mano klausimas. Jūs buvote prie šios reformos ištakų, jūs žinote iš vidaus tą situaciją, matėte, kokio apgailėtino lygio tas dialogas buvo prieš tai. Mano klausimas, ar yra pagrindo gاندams, kad verslas visiškai nesilaikys jokių susitarimų, kad verslas visada apgaus... Kaip jūs iš praktikos, jūsų požiūriu, jeigu verslas padės parašą visose savo verslo įmonėse, kurios atstovauja asociacijoms, pavyzdžiui, įvertinti darbo užmokesčio sistemą, nes šiandien net kai kurie bankai neturi darbo užmokesčio sistemos, Skandinavų bankai... Kaip jūs manote, ar verslas laikysis tokių susitarimų?

E. RADIŠAUSKIENĖ. Ačiū už klausimą. Pirmiausia verslas turės laikytis vien dėl to, kad pagal naująjį Darbo kodeksą reikės turėti darbo apmokėjimo sistemą. Bet iš tiesų aš manau, kad yra labai svarbu gerbti vieniems kitų susitarimus, ir jeigu mes susitariame, dedame savo parašus, aš manau, kad tai yra galutinis sprendimas ir visos šalys vienodai turi jį gerbti. Tad bet kokie, kaip minėjau, susitarimai... Galbūt tai yra mūsų kultūros dalis, bet aš manau, kad mes patys ją kuriamė. Jeigu mes patys pradėsime laikytis savo susitarimų, tai verslas ir darbuotojai taip pat laikysis.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė M. Navickienė. Ruošiasi V. Kravčionok.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Gerbiamoji pranešėja, dėkoju jums už pristatymą. Išgirdome keltą gana neblogų dalykų, šioks toks postūmis į priekį. Tačiau man kyla tokie labai dvejopi jaus-

mai klausant jūsų pristatymo ir apskritai stebint visą politinį procesą, susijusį su Darbo kodekso priėmimu, nes, atrodo, valdantieji svarbiausias yra pats pateikimas ir priėmimas, o ten jau apie turinį pasikalbėsime vėliau, galbūt ir kokiais nors mistiniais susitarimais, neturinčiais jokios juridinės galios.

Man pačiai yra suprantama, kad pokyčiai yra būtini, norint skatinti ekonomikos augimą ir konkurencingumą. Nei toks, koks buvo Darbo kodeksas, mane žavi, nei, tiesą sakant, tas, kuris dabar yra pateiktas. O šitiek girdėjome pažadų iš valdančiųjų, kad jau dabar kai susitarsime, tai susitarsime. Ir tiems bus gerai, ir aniems bus gerai, ir žmoniškųjų išteklių potencialą mes įvertinsime geriau. Tačiau visi tie gražūs ketinimai, mano supratimu, yra likę tik gražiais ketinimais, ir šiandien, ką mes matome, aš susitarimu nepavadinčiau, tačiau klausimą jums turiu štai tokį: jūs daug kalbate apie tinkamą darbuotojų atstovavimą, gal galėtumėte įgarsinti, kiek realiai šiandien Lietuvoje darbuotojų yra atstovaujami profesinių sąjungų, kad mes galėtume susidaryti geresnį įspūdį, ar tikrai jis yra įmanomas. Pati, deja, susilaikysiu šiandien dėl šio įstatymo projekto pateikimo dėl visų motyvų, kuriuos išdėščiau anksčiau. Ačiū.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Ačiū už klausimą. Tikriausiai pagal statistiką jūs žinote, kad profesinėse sąjungose yra apie 8 % Lietuvos dirbančiųjų, tačiau aš noriu pasakyti, kad, kaip žinoma, šiandien Valstybinėje darbo inspekcijoje veikia deklaravimo sistema, darbdaviai privalo informuoti ir apie kolektyvines sutartis, ir apie veikiančius darbuotojų atstovus. Tai iš esmės dabar turime per 50 tūkst. iš 104 tūkst. deklaravusių įmonių ir galime pasakyti, kad 35 % deklaravusių įmonių veikia darbo taryba arba yra išrinktas darbuotojų atstovas, 3,8 % atstovauja profesinės sąjungos ir 0,3 % yra perduoda šakinėms organizacijoms. Tai iš esmės darbuotojų atstovavimas profesinėse sąjungose ir darbo tarybose yra gana didelis. Ačiū.

PIRMININKAS. Ir paskutinį klausimą užduoda Seimo narė V. Kravčionok.

V. KRAVČIONOK (LLRA-KŠSF). Ačiū. Gerbiamoji viceministre, mūsų Darbo kodeksas pamažu jau tampa anekdotų herojumi. Mes tai priimame, tai atidedame, taisome ir vėl grįžtame, tai suprantama, nes čia labai svarbus, tiesiogiai arba netiesiogiai liečiantis visus mūsų šalies gyventojus dokumentas. Aš noriu jūsų klausti kaip Vyriausybės atstovės: vis dėlto tą produktą, kurį jūs šiandien pateikėte Seimui, jūs atnešėte sutvarkytą, viskas yra sudėliota ir tikėtės, kad Seimo nariai nesugadins jo, ar vis dėlto tikėtės, kad Seimo nariai pataisys ir jis bus labiau priimtinas?

E. RADIŠAUSKIENĖ. Aš tikiuosi, kad mes laikysimės susitarimų ir Trišalėje taryboje sulagyti straipsniai bus priimti taip, kaip sutarė Trišalė taryba, būtent buvo toks pažadas.

PIRMININKAS. Ačiū. Dėl vedimo tvarkos – A. Kubilius.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Pirmininke, aš paskutinis už brūkšnio, tai tiesiog noriu priminti, kad mes pateiktus turime bent penkis įstatymų projektus, o klausti užsirašėme visi dėl visų penkių iš karto. Aš raginu pratęsti teisę klausimams.

PIRMININKAS. Dėl trijų.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Na, trijų, tai vis tiek...

PIRMININKAS. Dėl trijų...

A. KUBILIUS (TS-LKDF). ...ne vieno.

PIRMININKAS. Paskui bus dar kitas blokas, tai bus galima...

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Jūs man suteikite žodį, ir bus ramu.

PIRMININKAS. *(Juokas salėje)* Gerai, bet Seimas buvo nutaręs 20 minučių skirti, mes jau truputį pavėlavome. E. Gentvilas dėl vedimo tvarkos.

E. GENTVILAS (LSF). Reikia įprasti likti už brūkšnio pirmam. B. Bradauskas kantriai laukia pirmas už brūkšnio. *(Juokas salėje)*

PIRMININKAS. Dėl motyvų. *(Balsai salėje)*

E. RADIŠAUSKIENĖ. Galima Užimtumo įstatymą?

PIRMININKAS. Gerbiamoji viceministre, ačiū.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Galima Užimtumo įstatymą? *(Balsai salėje)*

PIRMININKAS. Dėl motyvų. Motyvai už – T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, raginu balsuoti už Darbo kodekso tam tikrų straipsnių pakeitimo įstatymo projektą. Man atrodo, kad mes šiuo balsavimu padarysime tikrai

rimtą žingsnį link realių derybinių santykių mūsų darbo santykiuose, mes padarysime... Mes padarėme, tuo atidėjimu mes padarėme istorinį žingsnį, mes tas problemas, kurios matėsi, kai viena pusė akivaizdžiai dominavo derybose, rinkimų metu mes pažadėjome sustabdyti Darbo kodekso reformą, mes tai padarėme – gražinome diskusijas į Trišalę tarybą. Diskusija vyko kaip vyko, idealiai nebuvo, bet tikrai buvo proveržis, atsirado naujų žaidėjų, kurie iš esmės bandė ne pro duris, o per langą veržtis į Trišalį dialogą. Jie dabar yra visaverčiai Trišalės tarybos nariai, patys svarbiausi, sakyčiau, verslo žaidėjai, jie derasi, kalbasi, mes galime versti kitą puslapį ir kalbėti apie sektorinius susitarimus, apie tai daug kalbama, žadama, bet jokio proveržio iš esmės nėra. Šiandien verslui ypač reikia šitos reformos, tai yra kolektyvinis verslo noras, poreikis. Visuomenė anksčiau ar vėliau turi jį patenkinti, nes yra pasikeitęs ir tarptautinis kontekstas. Tačiau aš tikrai esu įsigilinęs ir man atrodo, kad tos pataisos, kurios ateina dabar iš Trišalės tarybos, yra prasmingos. Kaip minėjau, dabar profsąjungos turės ypatingai geras galimybes per privalomas darbo tarybas veikti visoje Lietuvoje. Taigi raginu balsuoti už.

PIRMININKAS. Dėkojame. Motyvai prieš – M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, Pirmininke. Iš tikrųjų labai apmaudu diskutuoti tokį svarbų klausimą taip išsibarsčius, nes akivaizdu, kad nėra aiškaus politinio sutarimo. Tos diskusijos ir pakeitimai buvo kosmetiniai ir labai sunku šiandien suprasti, už ką balsuojame, už kokius pokyčius balsuojame. Buvo deklaruojama tai, kad visas Darbo kodeksas yra blogas, susitarimai yra blogi, visuomenė yra neišklausyta, atlyginimai nepakelti, bet per šiuos pusę metų neaišku, kas pasikeitė, kas buvo padaryta kitaip, ir net nėra aišku, ar valdančioji dauguma turi aiškų sutarimą. Tuo tarpu šiandien įstatymo projektą pristato viceministrė, kuri dar visai neseniai buvo departamento direktorė, ir aišku, kad jokios politinės valios dėl šito projekto nėra. Todėl aš kviečiu jį vertinti labai atsargiai, nes valdantieji ir patys nežino, kaip jį vertinti.

PIRMININKAS. Dėkojame. Motyvai už – R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, esu gana sudėtingoje situacijoje kalbėdamas. Pasakysiu, kodėl. Iš tikrųjų kai kurie punktai, kurie yra sudėrėti, ir ačiū, kad tos derybos vyko, gana sudėtingai, yra palankesni žmonėms, negu liktų galioti mūsų priimtas kodeksas. Tas akivaizdu. Bet aš matau tame procese gana daug gudravimų arba neapsisprendimų, nežinau, kurios versijos laikytis. Dabar ne visas Prezidentės paketas yra apsvaistytas ir netgi ne visi punktai buvo svarstyti, kurie buvo susiję su Prezidentės veto. Konkrečiai mano įstatymo projektas, kuris įregistravo daug trūkstamų Prezidentės pataisų, jis iki šiol nėra apsvaistytas. Priimta mažesnė dalis Prezidentės paketo vetuoto įstatymo, kuris, pabrėžiu, atkūrė balansą tarp darbdavių ir darbuotojų. Dabar galioja versija, nepalanki darbuotojams.

Dabar mes turėsime svarstymus, krūvą projektų, vėl bus registruojamos pataisos ir, kadangi visas paketas nepasvarstytas iki galo, mes vėl čia įeisime į balsavimus ir papulsime į laiko spąstus – jeigu mes iki liepos 1 dienos neapsvarstysime šito įstatymo projekto, liks galioti blogoji versija. O dėl investicijų ir *doing business*, tai *dujina* tuos biznius lietuviškai kitose šalyse, 900 tūkst. daro biznį. Ir jeigu mes nepakeisime požiūrio į žmones savo kodeksu, tai jie ir toliau tą patį darys. Todėl bent aš asmeniškai manau, kad reikia svarstyti tokias pataisas, bet aš negaliu už jas balsuoti, todėl aš asmeniškai siūlyčiau nedalyvauti šitame balsavime, palikti mūsų valdantiejiems galų galė išsiaiškinti, ko jie nori. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Ačiū. Motyvai prieš – E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamieji kolegos, manau, kad principas – mes pasitarėme, o aš nusprendžiau, Seime neturėtų dominuoti. Nes, kaip buvo sakoma, yra trys pusės. Prisiminus visą šią istoriją dėl kodekso, iš tikrųjų buvo Tėvynės sąjungos siūlymai anoje kadencijoje palaikyti Prezidentės pasiūlymus, priimti ir po taisyti. Deja, kai kas kodeksu darė savo rinkimų kompaniją ir sakė, kad mes atėję ištaisysime, viską padarysime, kaip ir buvo palaikomos profsąjungos, kurios sakė, kad netinka mums, tai mes ateisime ir padarysime. Netgi ir šiandien ponas T. Tomilinas pasakė, kad tuo metu ten buvo apgailėtino lygio susitarimas. Mes manėme, kad tas susitarimas bus kažkaip įgyvendintas ir iš tikrųjų visos pusės bus atspindėtos.

Deja, šiuo metu pats premjeras sako, kad iš tikrųjų pataisymų Seime negali būti, ir bus priimtas tas, kuris yra patvirtintas Vyriausybės, ir dauguma nepalaikys jokių Seimo pasiūlymų. Tai

iš tikrųjų tas variantas, vėl galiu pasakyti, kaip ir sakė ponas T. Tomilinas, yra apgailėtinas todėl, kad iš esmės jokio susitarimo nebėra. Šiandieną, ko gero, jūs turite, gerbiamieji valdantieji, idealią situaciją, tai yra jūs ir tie, kurie priėmė aną kodeksą iš esmės ir siūlė, ir jis buvo priimtas, ir tie, kurie siūlė jį keisti, vienoje vietoje. Jums telieka tik maža smulkmena – susitarti ir priimti visapusiškai teisingą kodeksą, ką aš ir siūlau. O mes šiuo metu, kadangi neįgyvendinti ir vieni, ir kiti lūkesčiai, nebuvo paklaudyta dėl Prezidentės veto, ir antras dalykas, iš esmės kodeksas nebuvo pataisytas, tai iš tikrųjų neturime kitos išeities, kaip susilaikyti. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dėl vedimo tvarkos – T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Mano pavardė buvo paminėta. Aš noriu pasakyti, kad taip, visas galimybes mes turime, mes galime padaryti iš esmės, ką norime, bet, gerbdami susitarimus, mes ir einame į auką.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kolegos, turime išakytas nuomones. Siūlau balsuoti už įstatymo projektus Nr. XIII-586, už Nr. XIII-587 ir Nr. XIII-588.

Balsavo 108 Seimo nariai: už – 60, prieš – 1, susilaikė 47. Įstatymų projektams Nr. XIII-586, Nr. XIII-587 ir Nr. XIII-588 pritarta po pateikimo.

Pagrindiniu komitetu siūlomas – SRDK. V. Ažuolo balsas buvo už. Siūloma data – gegužės 23 diena. Ar reikalingas papildomas komitetas? (*Balsai salėje*) Nieko nereikia. Ačiū. Ar galime priarti bendru sutarimu? A. Kubilius norite repliką?

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamasis Pirmininke, tiesą sakant, aš nežinau, ar gegužės 30 diena yra tinkama data?

PIRMININKAS. 23 diena.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). 23 diena, taip. Galėtume balsuoti, kad ir ketvirtadienį, nes rezultatas iš tikrųjų gali būti toks pat, nes, klausydami valdančiųjų, suprantame, kad turėsime mėnesį tuščių mūšių, po kurių rezultatas vis tiek liks toks pat. Nes, kaip sakė ponas T. Tomilinas, esminis pasikeitimas, lyginant su naujaisiais metais, yra ne pats darbo kodekso projektas, o dialogas. Sveikiname su tuo, kad dialogas pasikeitė, bet Darbo kodeksas nepasikeitė. Tai kam mums mėnesį laiko muštis, kai *socdema*i sako viena, premjeras sako, jokių pataisų nepriimsime, o T. Tomilinas sako, valstiečiai nebalsuos už projektą, jeigu nebus susitarimo dėl atlyginimų. Tai dabar mėnesį ginčysimės ir baigsime ten pat, kur buvome, – nuo liepos 1 dienos galios tas kodeksas, kuris buvo priimtas praeitame Seime. Aš siūlau baigti tą diskusiją ketvirtadienį, visi pasiaiškinsime per tą laiką, dvi dienas, parodysime, kas čia ką daugiau išmanome ar kas stipresni, bet sutaupysime daug savo nervų ir daug laiko.

PIRMININKAS. Dėkojame. Tai buvo A. Kubiliaus nuomonė. T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Aš tiesiog norėčiau paraginti poną Andrių gerbti europinę praktiką ir nežeminti socialinio dialogo kaip tikslo, jis yra tikrai labai svarbus. Deja, jūsų visos vyriausybės prieš tai neparodė pakankamo progreso šiuo klausimu, ir mes tikrai galime diskutuoti dvi ar tris savaites, tai yra normalu, visiškai normalus pasiūlymas.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Mano pavardė paminėta.

PIRMININKAS. Vardas, tik vardas...

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamasis T. Tomilinau, jūs tik gerbkite taip socialinį dialogą, kaip mes gerbiame, kai dėl pensijų mažinimo buvome pasiekę susitarimą su visom profesinėm sąjungom, pensininkų organizacijomis, darbdaviais ir visais kitais socialiniais partneriais. Jūs pasiekite tokį susitarimą, tai čia nereikės tada mums ieškoti juodos katės tamsiame kambaryje.

PIRMININKAS. Dėkoju.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). O dabar aš raginu iš tikrųjų pagalvoti, ar verta čia tiek ilgai ginčytis, kai galime viską išspręsti kur kas greičiau.

PIRMININKAS. Dėkojame. Dėl datos siūlau apsispręsti balsuojant. Pasiūlymas buvo gegužės 23 diena. Kas už šį pasiūlymą, kviečiu balsuoti.

Balsavo 106 Seimo nariai: už – 66, prieš – 3, susilaikė 37. Taigi svarstymo data bus gegužės 23 diena.

Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. Baškienė.
PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, tęsiame posėdį.

12.01 val.

Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIIIIP-589, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2471 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-590, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2502 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-591 (pateikimas)

Kviečiu. Darbotvarkės klausimai – Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-589, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-590 ir Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo projektas Nr. XIIIIP-591. Gerbiamoji socialinės apsaugos ir darbo viceministrė Egle Radišauskiene, jūs jau tribūnoje, žodis jums. Pateikimas. Prašom.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Ačiū. Pristatau antrą bloką, susijusį su Užimtumo įstatymu. Pirmiausia yra Užimtumo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo projektas Nr. XIIIIP-589, kuriuo siūloma įtvirtinti paramos mokymuisi priemonės, papildant nauja priemone – neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimą įtvirtinančia priemone. Teritorinės darbo biržos įgyvendins neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimą, kuris reikalingas bedarbiui įsidarbinti laisvose darbo vietose ar padėtų dirbti jam savarankiškai.

Taip pat siūloma įtvirtinti galimybę paramos judumo priemonėje dalyvauti ir darbdaviui, įdarbinusiam Teritorinės darbo biržos siunčiamą bedarbį ir patiriančiam bedarbio vežimo į darbo vietą išlaidas, bei asmenims, kurie dalyvaus naujoje Užimtumo įstatymo numatytoje priemonėje, t. y. stažuotėje.

Papildomai siūlome remti darbo rinkoje asmenis, kuriems yra suteiktas pabėgėlio statusas, ir asmenis, kuriems yra suteikta papildoma ar laikinoji apsauga. Jie būtų priskirti papildomai remiamam darbo rinkoje asmeniui ir tai užtikrintų jų integraciją į darbo rinką, nes galėtume taikyti įdarbinimo subsidijuojant priemonę.

Taip pat Užimtumo įstatyme siūlome nustatyti, kad įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugos yra teikiamos ne tik bedarbiams, bet ir kitiems darbo ieškantiems asmenims.

Konsultavimo paslaugas siūloma papildyti nauja palaikymo darbo vietoje paslauga. Teikiant palaikymo darbo vietoje paslaugas, būtų skirta pagalba jau įsidarbinusiam asmeniui, būtų sprendžiamos jo socialinių įgūdžių trūkumo, adaptacijos darbo vietoje, motyvacijos dirbti problemos, susijusios su darbo santykiais ar sąlygomis, bei teikiama kita pagalba, siekiant kuo efektyvesnės ir ilgalaikės integracijos į darbo rinką.

Užimtumo įstatymo pakete yra ir nedeklaruoto darbo nuostatos. Mes siūlome, atsižvelgiant į tai, kad nelegalų darbą, nedeklaruotą darbą savarankiškai... nedeklaruotos savarankiškos veiklos prevenciją vykdo ne tik Valstybinė darbo inspekcija, bet ir kitos institucijos, tai yra Valstybinė mokesčių inspekcija, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba, policija, numatyti galimybę ir vietoj vien tik Valstybinės darbo inspekcijos visoms institucijoms, kurios vykdo nelegalaus darbo priežiūrą, suteikti teisę taikyti sankcijas.

Taip pat siūlome sumažinti sankcijų naštą bedarbio statusą praradusiems asmenims, nepaikinant jų registracijos Teritorinėje darbo biržoje, tačiau su jais dirbant, nors jie ir atsisakė dalyvauti sudarant jiems individualios veiklos planą ar atsisakė tinkamo darbo pasiūlymo, bet juos palikti biržoje ir su jais dirbti. O pakartotinai šiems asmenims bedarbio statusą suteikti po šešių mėnesių.

Antru įstatymo projektu Nr. XIIIIP-590 yra teikiamas Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo projektas. Juo siūloma nustatyti, kad teisę į nedarbo draudimo išmoką gali gauti asmuo, kuris turi 12 mėnesių nedarbo draudimo stažą, kurią jis įgyja per 30 mėnesių. Prieš tai buvo per 24 mėnesius. Todėl sudaroma galimybė daugiau žmonių gauti nedarbo draudimo išmoką. Iš esmės aprėptį nuo 20 % padidinti beveik iki 40 %.

Taip pat nustatyti, kad nedarbo draudimo išmoka asmenims, kurie yra įgiję reikalaujamą stažą, bus mokama devynis mėnesius, o ne šešis mėnesius. Šios išmokos yra nediferencijuojamos priklausomai nuo stažo.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad šiuo teikimu būtų įgyvendinta ir Europos Komisijos rekomendacija didinti nedarbo draudimo išmokų aprėptį ir adekvatumą.

Trečiu įstatymo projektu, kuris yra susijęs su Užimtumo įstatymu, yra teikiamas Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo projekto Nr. XIII-P-591 pakeitimas. Jame yra numatoma, kad gyventojų pajamų mokesčiu yra apmokestinamos tik tos nedarbo socialinio draudimo išmokos, kurios bus paskirtos jau įsigaliojus naujam įstatymui, t. y. po liepos 1 dienos.

Į Teisės departamento pastabas bus atsižvelgta. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju gerbiamajai pranešėjai. Pirmasis klausia J. Olekas. Ruošiasi V. Rinkevičius.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamoji pranešėja, ačiū už pristatymą. Aš noriu pasiteirauti dėl pirmo jūsų pateikto įstatymo. Čia naujos redakcijos 10 straipsnyje rašoma, kad bedarbiai bus siunčiami dėl darbo įgūdžių ne mažiau kaip valandai per savaitę į pelno nesiekiančias organizacijas. Ir 37 straipsnio 2 dalyje rašoma apie profesinio darbo pasirengimą, kur numatoma, kad būtų sudaroma trišalė sutartis, tai yra dėl bedarbio išipareigojimo įsidarbinti, aš taip suprantu. Gal galėtumėte pakomentuoti skirtumą, kada jis bus siunčiamas ten, kur jam nereikės įsidarbinti, ir kada ten, kur reikės už tą mokslą, žinias tam tikrą laiką dirbti? Ačiū už atsakymą.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Iš esmės yra siūloma nauja paslauga, kuri būtų daugiau kaip savanorystė ir skatintų žmones tiesiog priprasti dirbti. Nevyriausybiniuose organizacijose buvo pasirinkta vien dėl to, kad ten jie tikriausiai geriausiai galėtų rasti kontaktą ir įprastų, jie tobulintų savo socialinius įgūdžius, nes šiandien mes tikriausiai žinome jaunimo (...) iniciatyvos vieną iš problemų, kai, pavyzdžiui, jauni žmonės net neturi įgūdžių ir nesupranta, kad reikia laiku ateiti į darbą, kad reikia laiku išeiti iš darbo, kad reikia nepamiršti pranešti darbdaviui, kai suserga, ir panašiai. Čia yra pasiūlyta tokia nauja savanorystės savarankiška priemonė.

O ten, kur kalbama apie profesinį mokymą, tai yra dvi sutartys: gali būti dvišalė, gali būti trišalė. Trišalė sutartis yra sudaroma, kai turimas darbdavys, ir tai yra darbuotojo, bedarbio, kuris jau įgijęs tam tikrą profesiją, išipareigojimas dirbti pas darbdavį ne mažiau negu šešis mėnesius po to, kai jam bus pritaikyta šita priemonė. Čia yra tokia daugiau išipareigojimų.

PIRMININKĖ. Ačiū. klausia V. Rinkevičius. Ruošiasi R. J. Dagys.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamoji pranešėja, apie Užimtumo įstatymo įgyvendinimą norėjau paklausti jūsų. Nedarbo problemos yra skirtingos Vilniuje, Panevėžyje, Biržuose, Skuode, Akmenėje ir t. t. Skirtinguose regionuose skirtingos problemos, reikėtų taikyti visai kitus metodus ir kitus būdus, kaip vietos gyventojus geriau įdarbinti. Tačiau darbo biržos yra centralizuotos, jos priklauso Socialinės apsaugos ministerijai, rajonų, apskričių ir t. t., regioninės darbo biržos yra pavaldžios. Kaip jums atrodo, ar, keičiant darbo santykius, nereikia keisti ir darbo biržų organizavimo, ar ne geriausiai jos atitiktų ir matytų tuos organizavimo ypatumus kiekvieno regiono, jeigu priklausytų savivaldybėms? Tai būtų įvykdymas tų...

PIRMININKĖ. Klauskite, kolega.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). ...realiau atitiktų, kiekvienos savivaldybės išplėstų galimybes dėl savo gyventojų, dėl savo regiono žmonių įdarbinimo lankstumo ir prisitaikymo prie konkrečių sąlygų. Kaip jums atrodo šis klausimas?

E. RADIŠAUSKIENĖ. Labai ačiū už klausimą. Taip, iš tiesų noriu pasakyti, kad pirmiausia šiuo metu yra atliekama ir numatoma atlikti darbo biržų reformą. Atsakydama į jūsų klausimą dėl savivaldybių, norėčiau atkreipti dėmesį, kad iš esmės mes esame labai maža šalis, turime tikrai nedaug gyventojų ir šiuo atveju turime vieną Užimtumo fondą, iš kurio yra finansuojamos užimtumo rėmimo priemonės, t. y. aktyvios darbo rinkos politikos priemonės. Todėl nuo liepos 1 d., kaip žinote, įsigalioja Užimtumo įstatymo pakeitimai, kurie yra susiję su užimtumo didinimo programomis, būtent jas, atsižvelgdamos į tam tikrą darbo rinkos situaciją konkrečiose savivaldybėse, rengs savivaldybės. Iš esmės tai būtų toks bandymas savivaldybėms pasižiūrėti, ko

joms reikia, kokių darbų jų savivaldybėse trūksta ir kaip jos geriausiai galėtų įdarbinti žmones, kurie neturi darbo konkrečiai jų teritorijoje. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad šiandien mes perskirstome Užimtumo fondo lėšas. Pavyzdžiui, jeigu Klaipėda nesunaudoja lėšų, skiriame kitam regionui, kuris gali būti Druskininkai. Būtent ten kaupiame visas pajėgas, kad galėtume sumažinti nedarbą visos Lietuvos mastu, ir įvertiname papildomą poreikį lėšų tam tikro regiono. Šiuo atveju, jeigu būtų savivaldybėse, tuomet būtų tik savivaldybių lėšos ir reikėtų pasižiūrėti, kaip tada joms sektųsi, ar iš tiesų mūsų bedarbiai gautų darbą kitose savivaldybėse. Ačiū.

PIRMININKĖ. Klausia R. J. Dagys. Ruošiasi R. Šarknickas.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiamoji pranešėja, komitete atsakinėdama, kai svarstėme Valstybinių pensijų įstatymą, sakėte, kad pagalvosite, ką daryti su pensijomis gegužės mėnesį. Aš tikiu, kad dabar, kai teikiate šitas pataisas, jūs pagalvojote, ką tos pataisos reiškia. Viena vertus, jūs siunčiate signalą darbo biržoms, kad bus perduota savivaldybėms tuos klausimus spręsti, kas iš esmės yra atsisakymas draudimo kaip tokio, draudimo sistemos. Kita vertus, jūs dabar jau teikiate praplėstą bazę, praplečiate bazę, o tai susiję su tam tikromis pinigėmis išmokomis, jeigu užimtumo priemonių apimtis didėja. Klausimas: kaip tai dera su jūsų pagalvojimais ir kas apskritai laukia draudimo sistemos? Jeigu dabar mes praplėsime bazę, neturėdami išteklių, tai vėl sėmsime pinigų iš valstybės pensininkų... ne iš valstybės, iš pensininkų sąskaitos, nes jie yra susieti vienu paketu.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Ačiū už klausimą. Pirmiausia dėl savivaldybių. Nesakiau, kad bus atiduodamos darbo biržos savivaldybėms. Tiesiog sakiau, kad yra planuojama atlikti reformą. Koks bus pasirinktas geriausias modelis, Vyriausybės kol kas yra aptariama, mes netgi Socialinių reikalų ir darbo komitete šitą klausimą esame numatę aptarti ir išdiskutuoti.

Dėl papildomų lėšų. Iš esmės mes turime sutikti su vienu, kad jeigu mes suteikiame šiek tiek lankstumo darbo santykiams, turi būti atsvara saugumas. Saugumas yra per Užimtumo įstatymą ir per nedarbo socialinį draudimą, todėl iš esmės žmonės, kurie netenka darbo, turėtų jaustis saugūs, ne tik išmokos iš Išėjinių išmokų fondo, bet ir nedarbo socialinio draudimo išmokos turėtų būti dosnesnės ir žmonės neturėtų bijoti netekti darbo. Manau, kad lėšų poreikis yra apie 32 mln. šiems metams, taigi iš esmės tai yra labai svarbu žmonėms ir šitų lėšų mes ieškosime.

PIRMININKĖ. Klausia R. Šarknickas. Prašom.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Laba diena. Europa pati iš esmės jau yra ganėtinai senstanti, todėl Vokietijoje jau yra ruošiamasi didinti iki 67 metų, pas mus taip pat yra daug pensinio amžiaus žmonių ir yra grupė pensininkų, kurie gauna labai mažas pensijas. Ar yra galimybė jiems taip pat naudotis tuo teikiamu Užimtumo įstatymu ir prisidurti? Na, pensininkas iš esmės yra ne bedarbis, pensininkas gauna pensiją. Ar jis turėtų tokį statusą naudotis šio įstatymo, Užimtumo įstatymo, galimybe neformaliai? Dėkoju.

E. RADIŠAUSKIENĖ. Labai ačiū už klausimą. Reikėtų pasakyti, kad ši politika yra formuojama sistemiškai ir tikriausiai ne veltui yra didinamas pensinis amžius. Užimtumo įstatymo priemonėmis yra remiami darbingo amžiaus asmenys, nes pensinio amžiaus asmenys turi kokią nors galimybę, t. y. turi pensijas, o darbingo amžiaus asmenys neturi jokių kitų galimybių, kaip tik dalyvauti užimtumo rėmimo priemonėse ir taip pat gauti nedarbo draudimo išmokas. Todėl pensinio amžiaus asmenų Užimtumo įstatymu remti nenumatoma.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Galite sėstis. Nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė už – R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, turbūt reikėtų pritarti šiam įstatymo projektui, bet iš karto galiu pasakyti, kokios yra silpnos vietos ir kokių reikia ieškoti sprendimų. Mes, norėdami subalansuoti ir patenkinti darbdavio apetitą, plečiame kompensavimo dalykus (nedarbo ir kitų, išėjinių pašalpų) iš valstybės biudžeto arba socialinio draudimo biudžeto, tiesiog prisiimame tokią naštą. Bet šalia to mes neturime mokestinės reformos, sustojo socialinio draudimo reforma. Dabar 32 mln. eurų pusei metų, kas buvo pasakyta, jeigu nebus rasta šaltinių, o dabar kol kas tokių pastangų rasti nematau, bus sprendžiama kaip visada, permesta ant socialinio draudimo sistemos. Socialinio draudimo sistema tam pareikalaus, tai kainuos maždaug 18 eurų per mėnesį pensininko galimybę pakelti pensiją per pusmetį. Vienai grupei darome vieną veiksmą gerai, bet

nerasdami šaltinių, iš ko mes dingsime, valstybės šaltinis čia nenurodytas, kol kas pagal visą pateikimą eina Socialinio draudimo fondo lėšos, vadinasi, mes vėl semiamo iš pensininkų, nes kol kas pagrindinė ir subalansuota socialinio draudimo dalis yra pensininkai. Visos kitos – motinystės, nedarbo, ligos ir kita yra nesubalansuotos išlaidų eilutės, jos viršija išlaidas–pajamas. Aš nežinau, kaip mes galutinai apsispręsimė, bet čia kol kas aš labai didelio gėrio nematau, jeigu liks kaip dabar, nes tai mes išspręsimė kitų sąskaita. Pensininkų sąskaita būsimė geri darbuotojams, ką iš tikrųjų reikėtų daryti, nes darbdavio našta mes palengvintume, bet kai nėra reformos, tai sunku pasakyti, koks bus suminis mūsų efektas, kai svarstysime biudžetą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonės prieš nėra. Gal galime bendru sutarimu? Balsuoti norite. (*Balsai salėje*) Norima balsuoti atskirai už kiekvieną įstatymo projektą? (*Balsai salėje*) Norite už visus kartu? (*Balsai salėje*) Na, dėl demokratijos, kadangi buvo toks prašymas, aš tikrai mielai galiu leisti balsuoti atskirai.

Kviečiu balsuoti dėl Užimtumo įstatymo projekto Nr. XIII-589. Kurie manote, kad reikia pritarti, balsuojate už, kurie manote, kad ne, balsuojate spausdami minuso ženklą arba susilaikote.

Balsavo 103 Seimo nariai: už balsavo 79, prieš nėra, susilaikė 24.

Dabar Nedarbo socialinio draudimo įstatymo projektas Nr. XIII-590. Prašom balsuoti.

Balsavo 102 Seimo nariai: už – 72, prieš – 1, susilaikė 29. Po pateikimo pritarta. Kaip ir dėl pirmojo ką tik nubalsuoto įstatymo projekto, pagrindinis – Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Siūloma svarstyti gegužės 23 dieną.

Paskutinis pamiklinti jūsų balsavimą – Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo projektas Nr. XIII-591. Prašau balsuoti. Bus patenkinti visų pageidavimai balsuoti atskirai.

Balsavo 96 Seimo nariai: už – 72, prieš nėra, susilaikė 24. Po pateikimo pritarta. Siūlomas pagrindinis – Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Siūloma svarstyti gegužės 23 dieną.

12.21 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Seimo specialiosios tyrimo komisijos Seimo Etikos ir procedūrų komisijos teikimo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti išvadai“ projektas Nr. XIII-630, Seimo nutarimo „Dėl apkaltos Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pradžios ir kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą“ projektas Nr. XIII-631 (pateikimas)

Skelbiu kitą darbotvarkės klausimą – Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Seimo specialiosios tyrimo komisijos Seimo etikos ir procedūrų komisijos teikimo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti išvadai“ projektas Nr. XIII-630. Pranešėja – specialiosios tyrimo komisijos pirmininkė D. Šakalienė. Prašau, gerbiamoji kolege, žodis jums.

D. ŠAKALIENĖ (LVŽSF). Pirmiausia norėčiau paprašyti, ar galėčiau trupučiuką ilgiau nei 10 minučių, nes aš norėčiau iš karto dėl projektų Nr. XIII-630 ir dėl Nr. XIII-631.

PIRMININKĖ. Ačiū. Tokiu atveju aš skelbiu, kad kartu bus pateikiamas ir Seimo nutarimas „Dėl apkaltos Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pradžios ir kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą“. Jūs galite pateikti kartu, bet mes turėsime balsuoti atskirai.

D. ŠAKALIENĖ (LVŽSF). Mieli kolegos, norėčiau pristatyti išvadą dėl teikimo pradėti apkaltos procesą Seimo nariui K. Pūkui. Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. kovo 16 d. nutarimu Nr. XIII-232 buvo sudaryta Lietuvos Respublikos Seimo specialioji komisija, atlikusi Seimo Etikos ir procedūrų komisijos teikimo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui K. Pūkui pagrįstumo tyrimą. Komisija parengė išvadą dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą.

Primenu, kad, įvertinusi viešojoje erdvėje pateiktus faktus apie Seimo nario K. Pūko elgesį, nesuderinamą su Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais bei duota Seimo nario priesaika, Etikos ir procedūrų komisija konstatavo, kad yra pakankamai pagrindo daryti išvadą, jog Seimo narys K. Pūkas šiurkščiai pažeidė Konstituciją ir sulaužė Seimo nario duotą priesaiką, todėl pasiūlė Seimui sudaryti specialiąją tyrimo komisiją ir pradėti apkaltos procesą Seimo nariui K. Pūkui.

Taip pat primenu, kad pateiktus kaltinimus teikimo iniciatoriai, tai yra Etikos ir procedūrų komisija, grindė argumentais apie tai, kad ieškodamas asmens į Seimo nario padėjėjo sekretoriaus pareigas K. Pūkas kreipė dėmesį į lytį, išvaizdą, amžių, asmeninio gyvenimo aplinkybes. Kviesdamas pokalbiui moteris kvietėsi į Seimo viešbutį teigdamas, kad ten yra jo darbo vieta; domėjosi moterų šeimine padėtimi, akcentavo pageidavimą, kad kandidatė neturėtų sutuoktinio ar gyvenimo draugo; reikalavo, kad ji apribotų savo asmeninį gyvenimą; demonstravo miegamojo kambarį Seimo nario bute viešbutyje; taip pat Seimo nario padėjėjos sekretorės darbą apibūdino kaip susijusį su Seimo nario asmeninių poreikių tenkinimu, bendru laisvalaikio leidimu; taip pat už besąlygišką abipusį pasitikėjimą ir paslaugų atlikimą galimai siūlė mokėti neoficialų atlyginimą, padėti finansiškai pirkti drabužius; taip pat galimai piktnaudžiavo savo tarnybine padėtimi ir galimai seksualiai priekabiavo prie kandidačių bei siekė naudoti sau.

Tada buvo padaryta Etikos ir procedūrų komisijos išvada, kad K. Pūkas savo veiksmais šiurkščiai diskredituoja Lietuvos Respublikos Seimą kaip vieną svarbiausių valstybės institucijų tiek savo konkludenciniais veiksmais ir žodžiais, tiek siūlydamas neoficialų atlyginimą, ir toks elgesys nesuderinamas su Seimo nario veikla ir žemina Lietuvos Respublikos Seimo autoritetą.

Mūsų specialioji tyrimo komisija susirinko į aštuonis posėdžius nuo 2017 m. kovo 20 d. iki balandžio 28 d. Komisijos posėdžiuose dalyvavo komisijos nariai (jų sąrašą matote), taip pat kiti Lietuvos Respublikos Seimo nariai – K. Bartkevičius, P. Gražulis, R. Žemaitaitis, K. Pūkas, taip pat Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato patarėjai, taip pat kviestieji ir kiti asmenys, tokie kaip lygių galimybių kontrolierė A. Skardžiuvienė, TV programos „Info TV“ žurnalistė R. Juknevičiūtė, Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros Antrojo skyriaus prokuroras S. Barsulas, Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros vyriausiojo prokuroro pavaduotojas J. Rėksnys, advokatai M. Arasimavičius, Ž. Gulla, K. Rugsys bei du liudytojai. Saugodama asmens privatumą bei remdamasi Nusikaltimų aukų teisių apsaugos direktyva ir atsižvelgdama į realią grėsmę orumo pažeminimui dėl intymaus pobūdžio detalių atskleidimo ir tikėtino spaudimo liudytojams iš asmens, kuriam taikoma apkalta, bei jo aplinkos, komisija priėmė sprendimą liudytojų tapatybės neviešinti.

Specialioji tyrimo komisija, vertindama Seimo nario K. Pūko veiksmus ir kitus nustatytus faktus galimo šiurkštaus Konstitucijos pažeidimo ir priesaikos sulaužymo požiūriu, atsižvelgė į Seimo ir Seimo nario konstitucinį statusą, Seimo nario mandato konstitucinę sampratą, taip pat Seimo nario priesaikos konstitucinę reikšmę ir apkaltos instituto konstitucinę prigimtį. Taip pat atsižvelgė į Lietuvos Respublikos Seimo statuto, Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso, kitų įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, Nusikaltimų aukų teisių apsaugos direktyvą, taip pat Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatas ir jų taikymą Europos žmogaus teisių teismo praktikoje.

Komisijos tyrimo rezultatai yra tokie. Komisija, išklausiusi liudijimus, išnagrinėjusi iš prokuratūros, nukentėjusioms moterims atstovaujančio advokato bei kitų institucijų gautą medžiagą ir kitą informaciją, įvertinusi dešimties asmenų parodymus nustatė, kad yra pagrindas laikyti šiuos kaltinimus pagrįstais.

Pirmas – dėl garbės ir orumo pažeminimo (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 21 straipsnis). Šį kaltinimą pagrindžiančius konkrečius liudytojų, atvykusių į komisijos posėdžius, bei ikiteisminio tyrimo medžiagoje, mums geranoriškai pateiktoje, prokuratūros nuasmenintus epizodus galite rasti mūsų tyrimo išvadoje nuo 5 iki 12 puslapio imtinai. Siūlau jas perskaityti patiems, nes ne vieta šioje Tautos atstovybės salėje balsu ištarti kandidatėms į Seimo nario padėjėjo darbo vietą K. Pūko išsakytus įžeidimus, vulgarius klausimus ir detalius pastebėjimus apie intymias kūno dalis bei kitus žmogaus orumą žeidžiančius, moteris žeminančius komentarus.

Liudytojų parodymai sutapo, patvirtino sistemingą, nuolatinį, ne vieno asmens atžvilgiu taikytą poveikį. Dėl K. Pūko veiksmų, žodžių ir neverbalinių gestų nukentėję asmenys jautėsi sugniuždyti, patyrė psichinę žalą. Viena iš liudytojų parodė apie savo savijautą po seksualinių priekabių, apimančių ir fizinį kontaktą: „Aš dėl tokių veiksmų tiesiog sustingdavau. Man susidarė įspūdis, kad kai jis, atlikdamas paminėtus veiksmus, man sukeldavo išgastį, susikaustymą, tai

jam sukėlė malonumą.“ Kita liudytoja parodė: „Man tai sukėlė šleikštulį, atsirado vidinis drebulys. Jo nuolatinis užgaulus, vulgarus dėmesys padarė man didelę emocinę žalą.“

Antras – dėl lygiateisiškumo principo pažeidimo (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnis). K. Pūkas sistemingai žemino nukentėjusius asmenis, nurodydamas savo aukštesnį statusą, pabrėždavo savo aukštesnę turtinę padėtį, diskriminavo dėl lyties. Pavyzdžiui, įžeidžiamai neigiamai vertino moterų protinius gebėjimus ar dėl amžiaus, pavyzdžiui, įžeidžiamai neigiamai vertino vyresnio amžiaus moteris.

Ištraukos. „Jis pasakė, kad už Seimą aukščiau tik dangus. Gyrėsi, kad Prezidentė spaudė jam ranką. Siekė sudaryti įspūdį, kad yra galingas ir įtakingas. Kad aš žinočiau savo vietą, kad jau pakliuvau čia, tai aukščiau nėra kur pakliūti. Man tai labai didelė garbė ir tokios kaip aš iš viso turi džiaugtis. Turime labai džiaugtis ir labai sergėti savo vietą.“

Pažeminančiai buvo nurodyta, kad moterims smegenys – Dievo dovana, tai mažai jų tas smegenis turi. Davė tiesiogiai suprasti – moterys yra žemesnio rango individai. Apie savo buvusią padėjęją ištisai kalbėjo, kad ji šlykšti, sena, stora, didžiudavosi, kai ją išvarydavo iš kabineto, nes negalėdavo žiūrėti. Dėl tokio K. Pūko elgesio nukentėję asmenys patyrė ne tik pažeminimą, bet ir didelį nusivylimą Seimu, kaip visuomenei turinčia atstovauti institucija. Pasak vienos liudytojos: „Po šio viso aš patyriau nežmonišką pažeminimą siekdama įsidarbinti, nes aš prieš šį Seimo narį buvau niekas, o jis – visagalis, turtingasis ponas. Nusivyliau ir niekaip negalėjau patikėti, kad tokio aukšto rango pareigūnas, kuris davė priesaiką Lietuvos valstybei ir jos žmonėms ištikimai tarnauti visų labui, tokiu būdu tyčiojasi iš žmonių, kurie siekia įsidarbinti.“

Trečias – dėl kišimosi į asmens privatų gyvenimą ir asmens teisių bei laisvių suvaržymo (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 22, 28 straipsniai). Liudytojos parodė, kad Seimo narys neleistinai kišosi į jų asmeninį gyvenimą, nuolat kontroliavo laisvalaikį ir reikalavo detalai nurodyti, kur, su kuo ir kada ką veikia, įžeidinėjo, moterims mėginant apsaugoti savo privatų gyvenimą. Įžeidimai surašyti išvados 13 ir 14 puslapiuose. Gerbdama jus ir save necituosiu šioje salėje. Tarp neteisėtų reikalavimų – vertimas plauti grindis Seimo nario bute, šveisti vonią, gaminti maistą, rūpintis vaistų gėrimo grafiku, draudimas laisvalaikiu lankytis jam nepriimtinoje laisvalaikio praleidimo vietose ir t. t. Taip pat buvo reikalaujama neturėti jokių kitų asmeninių ryšių, apriboti bendravimą ne tik su draugais, bet ir tėvais. Įžeidimai detalizuoti 14-ame išvados puslapyje.

Ketvirtas – dėl nelegalaus darbo. Kaip ir anksčiau išdėstytų kaltinimų atveju, liudytojų parodymai sutapo ir patvirtino, kad K. Pūkas laikė normaliu dalyku fiktyvų vieno asmens įdarbinimą ir jo atlyginimo išgryninimą bei perdavimą kitam oficialiai neįdarbintam asmeniui. Taip pat dalies oficialiai įdarbinto asmens atlyginimo perdavimo kitam oficialiai neįdarbintam asmeniui už paslaugas, susijusias ir nesusijusias su Seimo nario darbu. Ištraukos: „Šiaip aš atėjau į visą etatą, paskui man padarė pusantrą. Tai tas pusė etato turėjo būti skirtas atėjusiai mergaitei, kuriai nors, kurią jis susiras, ir ji dar gali būti nebaigusi aukštojo. Jeigu priims, aš turėsiu grąžinti tą dalį į rankas, gaudama oficialų atlyginimą, tai mergaitei.“ Kita ištrauka: „Aukštojo mokslo diplomo dar neturiu. Seimo narys šį faktą žinojo. Pasitarusios Personalo skyriaus specialistės pareiškė, kad tokios praktikos Seime nėra ir nurodė, kad tokiu atveju galima dirbti savanorystės pagrindu. K. Pūkas man teigė, kad yra kitų būdų dirbti Seime gaunant atlyginimą. Vienas jų – priimti kitą žmogų, kuris realiai nedirs, aš dirbčiau visuomeniniais pagrindais, bet gaučiau jo atlyginimą, kuris būtų perduotas.“

Seimo nario K. Pūko paaiškinimai. K. Pūkas išsamiai pasisakė bei atsakė į komisijos narių klausimus dviejų posėdžių metu, taip pat pateikė keliolika raštų, kuriuose detalai išdėstė savo požiūrį, įskaitant ir laiškus, kuriuos mes visi Seimo nariai gavome. Paskutinis, mano žiniomis, buvo atsiųstas vakar vėlai vakare. K. Pūkas neigia, kad elgėsi netinkamai, jo įsitikinimu, visi jo veiksmai ir žodžiai yra pateisinami. Jo supratimu, jis turi teisę gilesniems pokalbiams, kaip jis juos vadino, ir jų metu yra tinkama naudoti minėtus pasakymus, nes kontekstas juos pateisina.

Taip pat komisijos narius supažindinau su balandžio 28 dienos ryte Seimo I rūmuose įvyksiu pokalbiu, kada K. Pūkas perspėjo, kad mus visus paduos į teismą, taip pat kad atsisakiau jo pasiūlymo pasinaudoti jo žiniasklaidos priemonių paslaugomis savo darbams viešinti ar kartu vystyti bendras iniciatyvas.

Reziumuojant komisija, atsižvelgdama į nustatytas aplinkybes bei tyrimo išvadoje nurodytus argumentus, mano, kad Seimo nario K. Pūko padėjėjo sekretoriaus pareigas einančių asmenų darbo metu bei atrankos į Seimo nario padėjėjos sekretorės darbo vietą vykusių pokalbių metu, veiksmais, žodžiais, neverbaline kūno kalba buvo žeminamas kandidačių orumas. Jos akivaizdžiai diskriminuojamos dėl jų socialinės padėties. Taip pat savo neetišku elgesiu K. Pūkas diskreditavo valstybės ir Seimo autoritetą, todėl K. Pūko veiksmai vertintini kaip Seimo nario priesaikos, kuria Seimo narys įsipareigojo gerbti ir vykdyti Konstituciją bei įstatymus, sulaužymas ir, atitinkamai, kaip šiurkštus Konstitucijos pažeidimas.

Atsižvelgdama į tai, komisija nutarė pripažinti Seimo Etikos ir procedūrų komisijos siūlymus pradėti apkaltos procesą pagrįstais, konstatuoti, kad yra pagrindas pradėti Seimo nariui K. Pūkui apkaltos procesą Seime.

Apie apkaltos procesą. Manau, kad taip pat mums visiems, ypač naujokams, labai svarbu aiškiai suprasti, kokia yra apkaltos proceso prigimtis ir tikslas, ką iš tikrųjų mes padarėme. Konstitucinė apkaltos, kaip vienos iš pilietinės visuomenės savisaugos priemonių, paskirtis yra vieša demokratinė aukščiausių valstybės pareigūnų veiklos kontrolė, sudarant pagrindą jiems taikyti konstitucinę atsakomybę – pašalinti iš užimamų pareigų tuos pareigūnus ar panaikinti Seimo nario mandatą tiems Seimo nariams, kurie savo veiksmais diskredituoja valstybės valdžią ir dėl to praranda piliečių pasitikėjimą. Taip pasisakė Konstitucinis Teismas 2004 m. gegužės 25 d., 2010 m. gegužės 13 d., 2014 m. birželio 3 d., ir visuose šiuose nutarimuose atkreipė dėmesį, kad valstybės pareigūnai turi turėti piliečių valstybinės bendruomenės pasitikėjimą. Mes nesame prokuratūra ir neatlikome ikiteisminio tyrimo. Specialioji tyrimo komisija dėl apkaltos, kaip sako Konstitucinio Teismo doktrina, veikia kaip jurisdikcinė instancija, todėl užtikrinome visas teises į gynybą. Tačiau nepaisant to, tai – politinis procesas, kurio esmė – įvertinti, ar asmuo gali atstovauti tautai, ar jis laikosi tautai duotos priesaikos ir aukščiausio įstatymo – Konstitucijos.

Kai manęs klausia, kodėl mes K. Pūko nekaltiname nusikaltimo padarymu, atsakau, kad nusikalstamų veikų turinį ištirs teisėsauga ir įvertins pagal Baudžiamąjį kodeksą. Mes vertinome, ar Seimo narys pažeidė aukščiausią Lietuvos Respublikos įstatymą – Konstituciją. Ir mūsų Konstitucija gina žmogaus orumą, Konstitucijoje yra įtvirtinta valstybės pareiga užtikrinti žmogaus orumo apsaugą ir gynybą. Teismas, aiškindamas Konstitucijos 21 straipsnį, yra konstatavęs: orumas – neatimama žmogaus, kaip didžiausios socialinės vertybės, savybė. Taip pat *inter alia* nustatyta, kad draudžiama žeminti žmogaus orumą. Ir tai, kad įstatymo leidėjas, reguliuodamas su žmogaus teisių ir laisvių įgyvendinimu susijusius santykius, turi garantuoti deramą jų apsaugą, yra viena iš prielaidų užtikrinti žmogaus orumą kaip konstitucinę vertybę; valstybės pareigūnai turi pareigą gerbti žmogaus orumą kaip ypatingą vertybę.

Taip pat noriu pabrėžti, kad seksualinis priekabiavimas Europos Sąjungos teisės aktuose yra įvardijamas kaip elgesys, pažeidžiantis žmogaus teises bei žeminantis jo garbę ir orumą. Seksualinis priekabiavimas prieš moterį yra ne tik jos orumo žeminimas, bet ir diskriminacija dėl lyties. Jungtinių Tautų konvencija dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo prieš moteris primena, kad moterų diskriminacija pažeidžia lygiateisiškumo ir pagarbos žmogaus orumui principus, kenkia visuomenės ir šeimos gerovei.

Kai kurių Seimo vyrų išsakyta nuostaba ar net pasipiktinimas, ko jos tris valandas klausėsi įžeidinėjimų ar ko jos 16 kartų ėjo pas jį, jeigu buvo blogai, parodo, kad vis dar gajus noras apkaltinti auką – moterį, kad ji neišdrįso iš karto pasipriešinti dėl smurtautojo galios statuso, bauginančio elgesio ir iš tiesų dėl to tik dar labiau nukentėjo. „Pati kalta“ – du žodžiai, kurie kasmet Lietuvoje kainuoja dešimtis moterų gyvybių, o tūkstančius sužalotų moterų medikai pamato tik tada, kai skausmas tampa nepakeliamas ar sužalojimų nepavyksta nusišalinti, bet jos todėl ir kenčia, todėl ir nedrįsta išsyk pasakyti „stop“, sudrausti smurtautoją, priekabiautoją, žeminantį vyrą, nes iš esmės bus pati kalta. Kalta, kam pasiskundė, nes gėda skųstis, kokia jautruolė, gal net isterikė. Kalta, kam tylėjo, vadinasi, jai patiko, vadinasi, nieko čia blogo, nes moteris vis dar pernelyg dažnai traktuojama kaip daiktas, kaip sekso objektas.

Leisdami tai daryti Seimo nariui, mes legitimuojame moterų žeminimą ir priekabiavimą visose kitose visuomenės grupėse. Atsiprašau, bet paironizuosiu: jeigu jau galima Seimo nariui, virš kurio – tik dangus... Iš tiesų tokiu elgesiu K. Pūkas pažemino daugiau nei pusę Lietuvos visuomenės sudarančių moterų ir išdavė daugiau nei pusę rinkėjų. Ar joms gali atstovauti toks įstatymų leidėjas? Viena žinomų naujienų laidų vedėjų R. Tapinienė manęs paklausė, ar tikite, kad Seimas yra vyriškas, kad bus priimtas teisingas nukentėjusių moterų atžvilgiu sprendimas? Noriu tikėti, kad Seimas pasielgs principingai, nes šis mūsų sprendimas parodys valstybės požiūrį į žmogaus orumą ir į smurtą prieš moteris. Todėl pasakiau, kad tikiu, kad Seimas pasielgs oriai, nes šiurkščiausiai čia ir buvo pažeistas orumas. Tų merginų ir moterų patirtą pažeminimą, nuasmenintus liudijimus visi galėjote perskaityti specialiosios tyrimo komisijos išvadoje. Mūsų, kaip Seimo, orumas taip pat buvo pažemintas ir vis dar yra žeminamas, kada einantis pareigas Seimo narys tvirtina, kad intymios moters kūno dalies depiliacijos aptarinėjimas su darbuotoja darbo vietoje darbo metu yra gilesnis pokalbis, būtinas šios dvasiniam pakylėjimui. Mūsų valstybės orumas taip pat buvo pažemintas, kai dedame tiek pastangų sumažinti šiandien bene labiausiai Europos Sąjungoje išplitusį seksualinį priekabiavimą ir kitas smurto prie moteris apraiškas. Ir mūsų, Lietuvos moterų, orumas buvo pažemintas. Jis nėra toks vienas, bet šiandien jis legitimuoja moterų žeminimą ir seksualinį priekabiavimą aukščiausiu politiniu lygiu. Kaip mes, moterys, galime tikėtis oraus, lygiateisiško ir pagarbaus elgesio mūsų valstybėje, jeigu tokį elgesį sau gali leisti įstatymų leidėjas?

Šiandien turime nuspręsti, ar Lietuvos parlamentas, Seimas yra K. Pūkas, ar mes esame už saugią darbo aplinką, orų ir pagarbų kiekvieno žmogaus, kiekvienos moters traktavimą, sąžiningą darbo užmokesčio mokėjimą ir pagarbą savo rinkėjams. Lietuvos visuomenė, Lietuvos moterys laukia mūsų sprendimo. Dėkui.

12.41 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Seimo specialiosios tyrimo komisijos Seimo Etikos ir procedūrų komisijos teikimo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti išvadai“ projektas Nr. XIII-P-630 (pateikimo tęsinys, svarstymas ir priėmimas)

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiama specialiosios komisijos pirmininkei. Norinčių paklausti... buvo užsirašę. Nėra. Jūs galite atsisėsti. Nuomonė už, nuomonė prieš pateikimo stadijoje. Norinčių kalbėti nėra. Ar galime bendru sutarimu pritarti po pateikimo? (*Balsai salėje*) Prašote balsuoti? Bendru sutarimu? Nuomonės išsiskyrė. Prašote balsuoti po pateikimo. Prašau balsuoti.

Balsavo 91 Seimo narys: už – 88, prieš – 2, susilaikė 1. Pritarta po pateikimo.

Svarstymas. Norinčių dalyvauti diskusijoje?.. Niekas neužsirašė. V. Sinkevičius.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Gerbiamoji posėdžio pirmininke, prašome įskaityti mano balsą už.

PIRMININKĖ. V. Sinkevičius, protokole užrašome, kad balsavo už. Norinčių dalyvauti diskusijoje nėra. Nuomonė už, nuomonė prieš. Norinčių kalbėti nėra. Galime pritarti bendru sutarimu po svarstymo? Galime.

Priėmimas. Keturi – už. Dar prieš tai noriu pagarsinti, kad yra gauta Teisės departamento išvada, ji daugiau techninio pobūdžio, kad projektas iš esmės atitinka Konstituciją, įstatymus, teisėkūros principus ir teisės technines taisykles. Tačiau projekto pavadinime ir jo 1 ir 2 straipsniuose po žodžių „Seimo specialiosios tyrimo komisijos“ reikia rašyti „Lietuvos Respublikos“, po to kaip tekste „Seimo specialiosios komisijos“. Galime pritarti Teisės departamento išvadai? (*Balsai salėje*)

Dėl 1 straipsnio. Galime pritarti 1 straipsniui. Galime priimti 1 straipsnį? Galime. Galime priimti 2 straipsnį? Galime.

Keturi – už, keturi – prieš. I. Šimonytė – už. Prašom, kolege.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Kadangi aš esu vienintelė, atsisakau žodžio ir nekalbėsiu. Siūlau balsuoti už.

PIRMININKĖ. Norinčių kalbėti prieš nėra. Kviečiu balsuoti dėl Seimo nutarimo „Dėl pritari-
mo Seimo specialiosios tyrimo komisijos Seimo etikos ir procedūrų komisijos teikimo pradėti ap-
kaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pagrįstumui ištirti ir išvadai
dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti išvadai“. Prašome balsuoti.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 92 Seimo nariai: prieš – 1, susilaikė 2. Seimo nutarimas (projektui Nr. XIIIIP-630)
priimtas.

12.44 val.

**Seimo nutarimo „Dėl apkaltos Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui
pradžios ir kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą“ projektas Nr. XIIIIP-631
(pateikimo tęsinys, svarstymas ir priėmimas)**

Dabar vėl kviečiu gerbiamąją komisijos pirmininkę D. Šakalienę dėl Seimo nutarimo projek-
to Nr. XIIIIP-631. Jūs pateikėte abu Seimo nutarimus, tačiau gal yra norinčių paklausti dėl Seimo
nutarimo „Dėl apkaltos Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pradžios ir kreipi-
mosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą“. Ir čia atitinkami mūsų Statuto 239 straipsnio
punktai. Ar yra norinčių paklausti pranešėjos dėl minėto Seimo nutarimo? Nėra norinčių pa-
klausti. Ačiū.

Nuomonė už, nuomonė prieš pateikimo stadijoje. Nėra. Galime bendru sutarimu? Galime.

Svarstymas. Norinčių dalyvauti diskusijoje (mūsų aparatūra taip greitai nespėja), užsirašiu-
siųjų kalbėti nėra. Nuomonė už, nuomonė prieš svarstymo stadijoje. Norinčių kalbėti nėra. Gali-
me bendru sutarimu? Galime.

Priėmimas. Taip pat gauta Teisės departamento išvada. Teikiamo Seimo nutarimo projekto
preambulėje kaip vienas iš nutarimo priėmimo pagrindų turi būti nurodytas ir Lietuvos Respub-
likos Konstitucijos 74 straipsnis. Ir antra pastaba. Atsižvelgiant į tai, kad Konstitucijos straipsnių
dalys nėra numeruojamos, teikiamo nutarimo projekto preambulėje skaičius ir žodis „3 dalies“
keistinas į žodžius rašytinai „trečios dalies“. Galime pritarti Teisės departamento išvadai? Galime.

Seimo nutarimo yra du straipsniai. 1 straipsnis. „Pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respubli-
kos Seime Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui.“ 1 straipsnį galime priimti? Galime.

2 straipsnis. „Kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą išvados, ar Lietuvos Res-
publikos Seimo nario Kęstučio Pūko konkretūs veiksmai, nurodyti Lietuvos Respublikos Seimo
specialiosios tyrimo komisijos pateiktų siūlymų pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos
Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą
parengti išvadoje, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai.“ Galime priimti bendru sutari-
mu? Galime.

Dėl viso Seimo nutarimo keturi – už, keturi – prieš. Norinčių kalbėti nėra. Gerbiamieji kole-
gos, prašau balsuoti dėl Seimo nutarimo projekto Nr. XIIIIP-631.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 107 Seimo nariai: už – 106, prieš nėra, susilaikė 1. Seimo nutarimas „Dėl apkaltos
Lietuvos Respublikos Seimo nariui Kęstučiui Pūkui pradžios ir kreipimosi į Lietuvos Respublikos
Konstitucinį Teismą“ (projektas Nr. XIIIIP-631) priimtas. (Gongas)

12.48 val.

**Ūkinių bendrijų įstatymo Nr. IX-1804 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4722(2)
(svarstymas)**

Skelbiu kitą mūsų darbotvarkės klausimą – Ūkinių bendrijų įstatymo Nr. IX-1804 pakeitimo
įstatymo projektas Nr. XIIP-4722(2). Svarstymas. Kviečiu Ekonomikos komiteto pranešėją B. Matelį.

Replika po balsavimo – D. Šakalienė.

D. ŠAKALIENĖ (*LVŽSF*). Aš noriu padėkoti šitam Seimui. Aš šiandien didžiuojuosi mūsų visų priimtu sprendimu. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju už jūsų išsakytą repliką. Kviečiu B. Matelį, Ekonomikos komiteto išvada.

B. MATELIS (*MSNG*). Laba diena, gerbiamieji Seimo nariai. Ekonomikos komitetas svarstė Lietuvos Respublikos ūkinių bendrijų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4722 ir bendru sutarimu pritarė pakeitimams.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjui. Kviečiu papildomo – Teisės ir teisėtvarkos komiteto pranešėją J. Sabatauską. Jo salėje nematau. Kas gali? S. Šedbaras pateiks Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą.

S. ŠEDBARAS (*TS-LKDF*). Komitetas, kaip papildomas komitetas, svarstė projektą šių metų balandžio 19 dieną. Bendru sutarimu už komitetas pasiūlė pagrindiniam komitetui patobulinti projektą pagal Teisės departamento pastabas. Taip pat pats komitetas suformulavo du pasiūlymus dėl šio projekto.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Norinčių dalyvauti diskusijoje nėra. Nuomonė už – R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (*TTF*). Kolegos, niekas nėra prieš, tai tikrai siūlau balsuoti už.

PIRMININKĖ. Siūlyte pritarti. Galime bendru sutarimu pritarti po svarstymo. (*Balsai salėje*) Balsuojame. Prašome balsuoti, kas pritariate įstatymo projektui Nr. XIIP-4722(2).

Balsavo 94 Seimo nariai: už – 85, prieš nėra, susilaikė 9. Po svarstymo pritarta.

12.50 val.

Baudžiamojo proceso kodekso 10, 44, 48, 50, 52, 69, 69¹, 71¹, 72, 128, 140, 168, 190, 192, 196, 197, 233 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-115(2)ES, Advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 45, 46 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-116(2)ES, Suėmimo vykdymo įstatymo Nr. I-1175 14, 23, 31 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-117(2)ES (svarstymas)

Skelbiu kitą darbotvarkės klausimą – Baudžiamojo proceso kodekso kai kurių straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-115(2)ES. Ir lydimieji projektai Nr. XIIP-116(2) ir Nr. XIIP-117(2). Svarstymas. Vėl prašysime gerbiamą S. Šedbarą pateikti Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą.

S. ŠEDBARAS (*TS-LKDF*). Tai yra, kolegos, Baudžiamojo proceso kodekso daugelio straipsnių pakeitimo projektas, apsvarstytas komitete balandžio 26 dieną. Tai yra Europos Sąjungos direktyvą įgyvendinantis projektas. Čia yra susiję su gynėjų dalyvavimo reglamentavimu, vertėjo ir t. t. Tai yra pakankamai didelis, esminis dokumentas. Komitete ilgai buvo prie jo dirbta. Galutinis variantas yra toks, kad komitetas devyniais balsais, t. y. visų balsais už, pritarė komiteto patobulintam įstatymo projektui, kurį ir teikiame jums svarstyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs kartu pateikėte ir lydimųjų įstatymo projektų išvadas?

S. ŠEDBARAS (*TS-LKDF*). Taip.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu papildomo komiteto – Žmogaus teisių komiteto išvadą pateikti komiteto pirmininką V. Simuliką. Žodis jums.

V. SIMULIK (*LVŽSF*). Dėkoju, pirmininke. Mielieji kolegos, Žmogaus teisių komitetas buvo papildomas visais šiais trimis klausimais. Pritarėme, rekomendacija pagrindiniam komitetui atsižvelgti į Teisės departamento pasiūlymą, pastabas. Pritarta bendru sutarimu visiems trimis projektams. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Norinčių dalyvauti diskusijoje nėra. Nuomonė už, nuomonė prieš? Norinčių kalbėti nėra.

Svarstymo stadija. Gal galime bendru sutarimu? Norite balsuoti? Prašom balsuoti dėl visų trijų įstatymo projektų Nr. XIIP-115, Nr. XIIP-116 ir Nr. XIIP-117 (antrieji variantai).

Balsavo 88 Seimo nariai. Visi 88 balsavo už. Po svarstymo minėtiems įstatymų projektams pritarta.

12.53 val.

Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo Nr. VIII-1649 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-465(2) (svarstymas)

Skelbiu kitą mūsų darbotvarkės klausimą – Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo Nr. VIII-1649 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-465(2). Pranešėjas – Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas V. Bakas. Prašome pateikti komiteto išvadą. Svarstymo stadija.

V. BAKAS (LVŽSF). Laba diena, gerbiamieji kolegos. Teikiamu įstatymo projektu siūloma supaprastinti galimybes gauti Specialiųjų tyrimų tarnybai informaciją apie juridinių asmenų finansinius srautus. Šis įstatymas padėtų sustiprintų specialiųjų tarnybų analitinius pajėgumus. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas balandžio 10 dieną apsvarstė šį įstatymo projektą, atsižvelgė į Teisės departamento pastabas. Siūlyčiau pritarti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jokių kitų pasiūlymų nėra gauta. Po svarstymo norinčių dalyvauti diskusijoje nėra. Ačiū gerbiamajam pranešėjui. Galite atsisėsti.

Nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė prieš – R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Išties, mieli kolegos, gal kai kas neatkreipė dėmesio, kas tai yra, bet tai yra fenomenalus įstatymo projektas, kuris mūsų valstybę gražina, ko gero, 25–30 metų atgal. Jeigu dabar mes šaipomės iš Rusijos ir iš Baltarusijos valdžios įtakos sekti, klausytis visokias nevyriausybinės organizacijas, juridinius asmenis, juridinius vienetus, užsienio kompanijas ir panašiai, tai dabar mes tą iš karto įteisiname.

Kitas dalykas, man keista, kad papildomi nebuvo Žmogaus teisių komitetas, Teisės ir teisėtvarkos komitetas ir Ekonomikos komitetas, kurie, mano galva, turėjo būti. Aš tikrai siūlyčiau nepritarti ir gražinti, nes, kolegos, kurie yra dirbę teisme arba advokatavę, kreipiuosi į kolegas S. Šedbarą, R. Andrikį, J. Sabatauską ir kitus teisininkus, ko gero, patys puikiai žino, kad be teismo sprendimo tokių dalykų negalima išduoti. Dabar yra panaikinamas teismas, apeinamas teismas ir kiekvienam pareigūnui suteikiama teisė savo nuožiūra, nefiksuojant, kaip nori, taip sekti, kaip nori, tokius dokumentus ir gauti. Ar jūs įsivaizduojate, kas čia yra?

Dar 2003 metais teismuose mes sukūrėme tam tikrą LITEKO sistemą, kuri fiksuoja kiekvieną judesį, kiekvieną pareigūno sprendimą. To tame pasiūlyme nėra. Aš tikrai siūlyčiau ir frakcijos vardu, ir, ko gero, teisininkų vardu šitam dalykui bent jau svarstymo stadijoje tikrai nepritarti ir gražinti tobulinti, nes aš dar kartą siūlau, kad teismas šiuo atveju turėtų revizuoti ir teismas turėtų pasakyti, galima ar negalima. Čia visiškai jokio asmeniškumo nė dėl vieno kolegos, nė dėl vienos institucijos, bet mes žengiame labai pavojingą ir rizikingą kelią valstybėje.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonė už – R. Šarknickas. Prašom, kolega.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Kadangi dėl vidaus sandorių dalis Seimo narių atsisakė paremti Prezidentę, manau, kad šis įstatymas, šio įstatymo projektas yra labai teisingas, nes jis taikomas juridiniams asmenims, įmonėms. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Ačiū už išsakytą nuomonę, nors... Balsuodami, kolegos, apsispręsimė, kaip supratome ir kaip manote dėl šio įstatymo projekto svarstymo stadijoje. Prašom balsuoti dėl įstatymo projekto Nr. XIII-465(2).

Balsavo 90 Seimo narių: už – 54, prieš nėra, susilaikė 36. Po svarstymo minėtam įstatymo projektui pritarta.

Nematau... V. Bakas – replika per šoninį mikrofoną. Prašom.

V. BAKAS (LVŽSF). Ačiū, kolegos, už balsavimą. Aš tik norėčiau pasakyti, kad ponas R. Žemaitaitis gerokai sutirština spalvas. Jau šiuo metu galima gauti specialiosioms tarnyboms tą informaciją, kuri siūloma įstatymu. Tiesiog mes supaprastiname procedūras. O šito įstatymo, pone Žemaitaiti, gali bijoti tik tie žmonės, kurie dalyvauja arba toleruoja stambų kyšininkavimą, korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas. Tik tie žmonės gali bijoti. Apie jokią sekimą čia nėra net kalbos.

PIRMININKĖ. Ačiū. R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ponui V. Bakui aš atsakysiu, labai trumpą atmintį turi kaip buvęs pareigūnas. Gal jūs prisimenate R. Šimašiaus istoriją, ministro, ir Baltarusijos opozicijos lyderio, ka-

da buvo nutekinta informacija apie laikančių banke sąskaitas ir kitus pavedimus. Štai jums grynas pavyzdys. Atmintį susigražinkite, pone!

12.59 val.

Seimo nutarimo „Dėl Valstybinės kultūros paveldo komisijos narių“ projektas Nr. XIII-597(2) (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

PIRMININKĖ. Tęsiame mūsų posėdį ir skelbiu mūsų darbotvarkės 1-8 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl Valstybinės kultūros paveldo komisijos narių“ projektas Nr. XIII-597(2). Pranešėjas – Kultūros komiteto pirmininkas R. Karbauskis. Prašom. Pateikimas.

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Nutarimas „Dėl Valstybinės kultūros paveldo komisijos narių“. Siūloma atleisti iš pareigų Valstybinės kultūros paveldo komisijos narius Z. Butkų, G. Drėmaitę, A. Kuncevičių, N. Spiridonovienę ir paskirti Valstybinės kultūros paveldo komisijos nariais mūsų komiteto balsavimu patvirtintus D. Brandišauską, A. Filinaitę, J. Markevičienę ir S. Trilupaitytę.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti net keturi Seimo nariai. Pirmasis klausia N. Puteikis.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Aš norėjau ne paklausti, o pasidžiaugti, kad nuo 1996 metų Seimas turbūt pačius geriausius ir principingiausius paminkloaugininkus teikia. Aš vieno iš jų nepažįstu, bet kiti trys tai tikrai yra labai padorūs žmonės, jie nesilankstys prieš jokią valdžią ir verslą, o gins paminkloaugą. Aš esu tuo labai patenkintas ir perduodu visuomeninių paminkloaugininkų nuomonę.

PIRMININKĖ. Klausia E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Noriu techninio klausimo paklausti. Ar čia priėmimo stadijoje bus balsuojama už kiekvieną atskirai, ar už visus kartu?

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Kaip suprantu, mes už visą nutarimo projektą, tai už visus kartu.

PIRMININKĖ. Ir jūs puikiai žinote, kad balsuojama už kiekvieną straipsnį. 1 straipsnis – keturi asmenys, kitas, 2 straipsnis, – taip pat keturi asmenys. Klausia V. Kamblevičius.

V. KAMBLEVIČIUS (TTF). Pirmininke, norėjau paklausti, nors kaip jie atrodo, jų čia nėra? (*Balsai salėje*)

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Yra tokia tvarka, kad komitetui visi prisistatė, mes komitete turėjome dvylika kandidatūrų, rinkome keturis narius. Tie, kurie surinko daugiausia, ir buvo pristatyti.

PIRMININKĖ. Pasakysiu ponui V. Kamblevičiui, kad jų biografijos jums žinomos ir jūs jas gavote su dokumentais. O komiteto prievolė – tai, ką komiteto pirmininkas ir akcentavo. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Siūlau paremti šį projektą. Kaip ir minėjo kolega N. Puteikis, tai vieni iš kompetentingiausių narių, tikiuosi, kad jokių netikėtumų ateityje nebus. Kviečiu visus palaikyti.

PIRMININKĖ. Ačiū. Ačiū gerbiamajam komiteto primininkui. Po pateikimo nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė už – N. Puteikis. Norite kalbėti? Atsisakote kalbėti. Galime bendru sutarimu pritarti? Galime.

Pirmininkas siūlo ypatingą skubą. Galime pritarti ypatingai skubai? (*Balsai salėje*) Pritariame. Dėkoju.

Svarstymas. (*Balsai salėje*) Norinčių dalyvauti diskusijoje nėra? Nuomonė už, nuomonė prieš? Nėra. Po svarstymo bendru sutarimu galime pritarti? Galime.

Priėmimas. Du straipsniai. 1 straipsnis, skelbiantis apie keturių asmenų atleidimą iš pareigų. Galime priimti 1 straipsnį? 2 straipsnis, siūlantis paskirti komisijos narius. Galime priimti 2 straipsnį? Galime.

Dėl viso įstatymo projekto keturi – už, keturi – prieš. A. Anušauskas – nuomonė už. Prašom.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, kviečiu palaikyti. Iš tikrųjų bent keletas šių žmonių yra prisidėję, sakysime, vienas – prie Vilniaus senamiesčio paveldo gynimo, kitas žmogus – prie Kauno vėlgų paveldo ir naujų traukos centrų kūrimo būtent Kaune. Taigi kviečiu palaikyti, šiuo atveju pritariu, kad tai geros kandidatūros.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonės prieš nėra. Kviečiu visus balsuti. Prašom. Dėl Seimo nutarimo projekto Nr. XIII-597(2).

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 94 Seimo nariai: už – 84, prieš nėra, susilaikė 10. Seimo nutarimas (projektas Nr. XIIIIP-597(2) priimtas. (*Gongas*)

13.04 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-610, Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 15² straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-611 (*pateikimas*)

Gerbiamieji Seimo nariai, mes turime rezervinį klausimą. Kadangi sutaupėme laiko, ar galite leisti pateikti? Rezerviniai klausimai – Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-610 ir, kaip minėjau, lydimasis Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 15² straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-611. Tribūnoje jau matau komiteto pirmininką I. Šimonytę.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Tiesą sakant, abu šie įstatymų projektai turėtų būti Koncesijų įstatymo projekto lydimieji, nes mes, nagrinėdami Koncesijų įstatymo projektą komitete, kartu su Vyriausybės institucijomis, su Ūkio ministerija, Finansų ministerija, priėjome prie išvados, kad yra neatitikimas tarp to įstatymų paketo, kuris dabar yra Seime įregistruotas ir kurį Seimas turėtų svarstyti ir priimti, ir jeigu jis būtų priimtas, tai nebūtų sureduotos funkcijos ir atsakomybė susijusiuose įstatymuose, konkrečiai Vietos savivaldos įstatyme ir Investicijų įstatyme. Todėl tam, kad nereikėtų Vyriausybės prašinėti, eiti per visą formalią procedūrą, teikti tuos du papildomus įstatymų projektus, mes komiteto vardu įregistravome šiuos du įstatymų projektus. Siūlytume jiems pritarti po pateikimo ir prijungti per svarstymą prie viso Koncesijų įstatymo paketo. Iš esmės jie abu yra techniniai, nes tiesiog suderina, už ką yra atsakingas savivaldybės kontrolierius, už ką yra atsakinga savivaldybės taryba priimant sprendimus dėl koncesijų. Tai tokia būtų projektų esmė.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamoji pranešėja. Jūs labai išsamiai viską paaiškinote ir jūsų niekas nenori paklausti. Dėkoju.

Nuomonė už, nuomonė prieš pateikimo stadijoje. Norinčių kalbėti nėra. Prašau balsuoti. Kas pritariate minėtiems įstatymų projektams Nr. XIIIIP-610 ir Nr. XIIIIP-611 po pateikimo?

Balsavo 90 Seimo narių: už balsavo 89, prieš nėra, susilaikė 1 Seimo narys. Po pateikimo minėtiems įstatymų projektams pritarta.

Ir turime dar vieną prašymą. Atsiprašau, nepaskelbiau komitetų. Abu šiuos įstatymų projektus svarstys Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Svarstyti numatyta gegužės 30 dieną. Galime pritarti? Pritariame, kad būtų toks komitetas ir tokia data.

13.06 val.

Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo Nr. VIII-840 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4230 (*pateikimas*)

Yra dar vienas gerbiamo kolegos R. Žemaitaičio prašymas, jis norėtų prašyti mūsų leisti pateikti iš vakarinės darbotvarkės 2-7 klausimą – projektą Nr. XIIP-4230. Tikriausiai bendru sutarimu pritarsime ir leisime jam pateikti Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo Nr. VIII-840 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą.

Prieš pradedant, E. Gentvilas – per šoninį mikrofoną.

E. GENTVILAS (LSF). Ačiū. Dėl vedimo tvarkos. Aš neprieštarauju dėl kolegos R. Žemaitaičio prašymo, bet galėtume eiti iš eilės. Seimo nariai yra salėje, čia nėra Vyriausybės nariai, kurie turėtų pateikti, o Seimo nariai, galėtume eiti nuo 2-1 ir prieitume iki Remigijaus. Arba galima Remigijaus pirmiau.

PIRMININKĖ. Kadangi jau paskelbiau, aš manau, kolegos, neprieštarausite. Remigijau, prašome į tribūną pateikti minėtą Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamas Eugenijau, iš tikrųjų aš neprieštaraučiau, nes mačiau, kad laikas yra, todėl ir paklausiau, mes esame paskutiniai.

Kaip matote, kolegos, čia yra praėjusios kadencijos Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymas. Problema, ko gero, visiems Seimo nariams yra žinoma, buvo priimtas aną kadenciją mūsų Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymas, kuriame atsirado nuostata, kad, norint deklaruoti žmogų, yra nustatytas minimalus 5 kvadratinių metrų plotas. Kaip žinote, atsitiko tokia situacija: mūsų bendrabučiuose, nemažoje dalyje dar ir socialinių būstų, ir kaimiškų vietovių mažuose namuose negalima registruoti ir negalima deklaruoti savo šeimos narių. Įsivaizduokite, yra vadinamasis keturbutis arba šešiabutis, arba bendrabutis, kur yra 17 kvadratinių metrų ir trys šeimos nariai: vyras, žmona ir vaikas, gimsta ketvirtas vaikas, ketvirto vaiko neregistruoja, nes kiekvienam gyventojui neužtenka po 5 kvadratinius metrus. Tai čia yra esminė problema. Kaip žinote, prie savivaldybių jie negali registruotis, nes jie nepatenka į trijų asmenų grupę. Todėl siūlome netaikyti įstatymo nuostatos, jeigu tai yra šeimos narys. Tai yra anos mūsų Vyriausybės klaidos ištaisymas, jeigu taip galiu pasakyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pateikimą. Nori paklausti trys Seimo nariai. A. Sysas klausia pirmasis.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Aš skaičiau jūsų aiškinamąjį raštą ir dabar jūs vėl pakartojote. Jūs galite pasakyti, kokioje savivaldybėje neregistruoja gimusio šeimoje vaiko, nesvarbu, ar trijų, ar penkių kvadratų, ar dešimties kvadratų bute gyvena.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Kaip buvęs kolega, pats puikiai žinote. Jūsų partijos buvo viceministras, kuris kuravo būtent šitą sritį.

A. SYSAS (LSDPF). Ne, tai ar jūs galite pasakyti konkrečiai?

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Tai yra Vilnius, Klaipėda, Kaunas, Šiauliai, Šilutė. Visos yra, kur yra... (*Balsas iš salės*) Dar kartą sakau, jūs pasidomėkite. Ten, kur yra daugiabučiai, ten, kur yra bendrabučio tipo, nes nepamirškite, kad didžioji dalis bendrabučių yra privatizuoti ir privatizuotuose daugiabučiuose šiandien gyvena šeimos. Aš siūlyčiau jums paskambinti savo bendrapartiečiui Degučių seniūnui ir jums pasakys apie keturbutį, kur niekaip nesugeba dviejų vaikų užregistruoti, ir Šilutės administracijos direktoriui ponui S. Šepučiu. Jums, ko gero, dar detaliau papasakos, kokią turi problemą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia...

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Zarasuose irgi, atrodo, jeigu aš neklystu, buvo kažkada keliamas klausimas. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Iš tiesų jūsų pateiktame įstatyme yra nemažai tiesos. Pats asmeniškai susidūręs su šitais dalykais. Bent po pateikimo siūlyčiau pritarti...

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Tai tikrai.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). ...o paskui bus galima svarstyti.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ministras nėra ištaisęs savo įsakymo. Dalį mes pataisėme, o dalis liko, ir savivaldybėje jie negali deklaruotis.

PIRMININKĖ. Klausia J. Sabatauskas. Prašau, kolega.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas kolega, kuo remdamasis jūs siūlote penkis kvadratinius metrus, kokie skaičiavimai? Nes, kaip žiūriu, kažkaip gyviesiems, vadinasi, reikia mažiau ploto negu mirusiems?

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Kolega, esate visiškai teisus – tai ne mano penki kvadratiniai metrai. Aš tik siūlau, kad šeimos nariams būtų netaikoma, nes, deja, mūsų (jūsų ir mano) tuo metu Vyriausybė nustatė tuos penkis kvadratinius metrus.

PIRMININKĖ. Ačiū. Jūs atsakėte į visus klausimus.

Nuomonė už, nuomonė prieš. Norinčių kalbėti nėra. Ar galime bendru sutarimu? Norite balsuoti? (*Balsai salėje*)

Balsuojame. Balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-4230.

Balsavo 92 Seimo nariai: už – 88, prieš – 1, susilaikė 3. Po pateikimo įstatymo projektui pri-tarta. Pagrindinis siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, papildomas – Socialinių

reikalų ir darbo komitetas. Siūloma svarstyti birželio 22 dieną. Galime pritarti tokiems siūlymams? Galime.

Gerbiameji kolegos, nors ir buvo kolegos E. Gentvilo siūlymas tęsti toliau, bet noriu atkreipti dėmesį, kad pateikimas vakariniame mūsų posėdyje yra ir gerbiamųjų ministrų R. Masiulio ir E. Misiūno. Vadinas, vakarinio posėdžio vis tiek reikės. Manau, kad dabar galėtume grįžti į savo darbo vietas kabinetuose. Ar jūs reikalaujate ir norite, kad... (*Balsai salėje*) Jūsų valia apsispręsti.

Kas už tai, kad tęstume mūsų darbotvarkės klausimą iš vakarinės darbotvarkės ir dar leistume pateikti keletą įstatymo projektų arba svarstymų, tai būtų mygtukas „už“, kas manote, kad rytinį posėdį baigiame ir susirinksime 15 valandą, balsuojate prieš arba susilaikote. (*Balsai salėje*)

Kai mes šitaip operatyviai dirbame, panašu, kad ištis viskas vyksta labai spėriai. Jums reikia tik dėkoti, kad jūs esate labai labai koncentruotai nusiteikę ir puikiai dirbantys kolegos. (*Balsai salėje*) Minutėlė! Tuoju paskelbsiu balsavimo rezultatus.

Balsavo 89 Seimo nariai: 75 mano, kad reikia tęsti mūsų posėdį ir dirbti toliau svarstant vakarinio posėdžio darbotvarkę.

G. Landsbergis – per šoninį mikrofoną. Prašau, gerbiamasis kolega.

G. LANDSBERGIS (*TS-LKDF*). Labai ačiū, gerbiama pirmininke. Aš norėčiau iš tikrųjų padėkoti jums dėl tokios tuščios darbotvarkės, nes tada galime skirti kur kas daugiau laiko bendrauti su rinkėjais, važiuoti po regionus. Aš apskritai siūlyčiau gal atsisakyti svarstyti vakarinio posėdžio, nes tikrai mes galime suspėti viską per rytinį ir kol kas, man atrodo, tai visai mums neblogai sekasi.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamas kolega. Visai būna. Kai kada mes diskusijose būname aktyvesni ir dalyvaujame labiau, kai kada sunku numatyti. Iš tikrųjų laiko viskam užteks, ir susitikimams su rinkėjais, o pirmiausia ir pagrindinis mūsų čia yra įstatymų priėmimas, svarstymas ir t. t.

S. Jovaiša. Prašau.

S. JOVAIŠA (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gal pavyktų dar ir ministrą prisikviesti? Tai mes pabaigtume viską. Čia daugiau kaip pusvalandis, kol pasvarstysime tuos klausimus, ir jis bus čia. Arba perkelti į ketvirtadienį. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū, bet manau, kad nieko blogo neatsitiks, jeigu mes, vykdydami savo pareigą, susitikime 15 valandą, kaip ir numatyta, o ministrams skambinsime ir pakviesime, kad jie ateitų 15 valandą.

13.15 val.

Seimo rezoliucijos „Dėl neatidėliotinų veiksmų siekiant sutvarkyti Lukiškių aikštę Vilniuje ir pastatyti kovotojų už Lietuvos laisvę atminimo įamžinimo memorialą Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio progai“ projektas Nr. XIIP-600 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Dabar kviečiu, nes jūsų buvo valia, Seimo rezoliucijos „Dėl neatidėliotinų veiksmų siekiant sutvarkyti Lukiškių aikštę Vilniuje ir pastatyti kovotojų už Lietuvos laisvę atminimo įamžinimo memorialą Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio progai“ projektas Nr. XIIP-600. Pranešėjas – J. Olekas. Prašau.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Aš jums noriu pristatyti, kolegos, dabar jau Laisvės kovų komisijos narių bendrą produktą, tai yra rezoliuciją „Dėl neatidėliotinų veiksmų siekiant sutvarkyti Lukiškių aikštę Vilniuje ir pastatyti kovotojų už Lietuvos laisvę atminimo įamžinimo memorialą Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio progai“.

Kaip žinote, Seimas yra išreiškęs savo valią dėl Lukiškių aikštės sutvarkymo dar daugiau nei prieš dešimtmetį – 1999 m. vasario 11 d. nutarimu, kuriame numatyta, kad dėl Lukiškių aikštės funkcijų kaip pagrindinės, reprezentacinės Lietuvos valstybės aikštės su Laisvės kovų memorialo akcentais... Valstybės atkūrimo šimtmečio data nenumaldomai artėja – liko mažiau nei 10 mėnesių. Turime tiek buvusios Vyriausybės gražių iniciatyvų, kurias tęsia ši Vyriausybė, tiek Vilniaus miesto. Lukiškių aikštėje verda darbai, aikštė tvarkoma. Mūsų žiniomis, šiais metais aikštė turėtų būti sutvarkyta. Trūksta pagrindinio akcento – paminklo.

Taip pat mes sulaukėme gražios iniciatyvos iš Lietuvos piliečių – įkurtas fondas, kuris savo iniciatyva surengė dar vieną konkursą dėl tokio mūsų tautos didvyrių įamžinimo. Kaip žinote, buvo išrinktas pagrindinis paminklas. Dalyvavo garbingi Lietuvos skulptoriai, architektai, nacionalinės premijos laureatai. Buvo labai rimta atrankos komisija. Šiuo metu vyksta darbai. Todėl savo pakartotine rezoliucija mes galėtume išreikšti Seimo valią.

Mano žiniomis, virš 100 Seimo narių yra pasirašę, padėję savo parašus, kad pritaria būtų tokio paminklo pastatymui. Todėl mūsų Seimo komisija, išklausiusi įvairių pilietinių, patriotinių organizacijų požiūrį, nusistatymą, remiantį tokį aikštės sutvarkymą... Čia aš taip pat turiu dar vieną jų kreipimąsi į mus visus, kurį pasirašo daugiau kaip 20, atrodo, organizacijų vardu nariai, kurie siūlo pabaigti šitą aikštę sutvarkyti iki šimtmečio minėjimo. Todėl mes kreipiamės tiek į Vyriausybę, tiek į Vilniaus miesto savivaldybę, kad darbai būtų pabaigti iki kitų metų vasario 16 dienos. Lauksime ir jūsų, gerbiami kolegos, pritarimo. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti 10 Seimo narių. Aš manau, sutarsime, kad visi jie galėtų paklausti.

Pirmasis klausia L. Kasčiūnas. L. Kasčiūno nėra. Klausia A. Skardžius. Nėra A. Skardžiaus. Klausia K. Masiulis. Nėra K. Masiulio. Arvydas...

J. OLEKAS (LSDPF). Atrodo, gerai paaiškinau.

PIRMININKĖ. A. Anušauskas. Jūs tikrai gerai paaiškinote, bet nori paklausti A. Anušauskas. Žodis jums.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, norėjau pasiteirauti. Vis dėlto daug kalbama apie lėšas, tačiau kokios apimties tai prašomos skirti lėšos? Aš suprantu, jos nutarime nenurodomos, bet gal jums žinoma, kiek būtų tų lėšų trūksta, kiek jų gali prireikti?

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamasis kolega. Šiuo metu, man atrodo, paskirta šiek tiek daugiau nei 1 mln. visai Lukiškių aikštei sutvarkyti. Mano žiniomis, visuomeninis fondas maždaug 700 tūkst. įkainavęs patį paminklo padarymą. Kiek žinau, keliasdešimt tūkstančių jau šiuo metu yra fonde surinkta, tai galėtų viso labo maždaug iki 1 mln. lėšų dar trūkti antram etapui sutvarkyti ir būtų tam paminklo postamentui ir mūsų visai istorijai įamžinti.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia R. Šarknickas. Ruošiasi V. Vingrienė.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Laba diena, Juozai! Ar yra aišku, kas tiksliai atsako už aikštės sutvarkymą? Ar nebus taip, kad vėl keisis rangovai, ar yra kokių nors garantijų, kad mes tą šimtmetį tikrai ten sutiksime?

J. OLEKAS (LSDPF). Mano žiniomis, yra, kas tvarko dabar aikštę. Jinai yra prižiūrima ir tai yra daroma per Vilniaus miesto savivaldybę, pati Lukiškių aikštė, o paminklo konkursas įvykęs, gamybą vykdytų Vyčio fondas, todėl mes ir raginame Vyriausybę kartu su Vilniaus miesto savivaldybe, bendradarbiaujant su fondu, užbaigti aikštės sutvarkymą ir paminklo pastatymą.

PIRMININKĖ. Klausia V. Vingrienė. Ruošiasi A. Gumuliauskas.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Dėkoju, gerbiamoji pirmininke. Aš norėjau paklausti pirmausia iš aplinkosauginės pusės, nes šiuo metu Vilniaus miesto savivaldybė, vykdydama Lukiškių aikštės sutvarkymą, nusprendė iškirsti 60 senų medžių, t. y. 60 senų liepų, ir mes turėtume žiūrėti. Ne-manau, kad paminklui trukdytų šitas parkas, kuris šiuo metu galiojantis ir tikrai miestiečiams yra labai tinkamas, bet manyčiau, kad reikėtų pamąstyti ir apie patį miesto vaizdą. Kitas klausimas būtų toks, ar mes savo šiuo sprendimu neprisiimsime sau atsakomybės skirti papildomų lėšų?

J. OLEKAS (LSDPF). Labai ačiū. Tikrai šiuo mūsų sprendimu mes nesiūlome kirsti nė vienos liepos. Aš žinau tam tikrą problemą, kad dalis tų senųjų liepų nebuvo pakankamai prižiūrėtos, ir dabar lengviausias kelias būtų jas iškirsti. Bet aš manau, kad yra kitas kelias – prižiūrėti taip, kaip reikia medžius prižiūrėti, galbūt jas visas pavyks išgelbėti, galbūt kažką reikės atsodinti. Mes Vilniuje turime tą patirtį, kada Gedimino prospekte turėjome gražias liepas, deja, jos buvo pakeistos kitomis, bet dabar naujos liepos taip pat pradeda žaliuoti. Aš tikrai noriu pasakyti, kad šita rezoliucija nieko neturi bendro su liepų kirtimu arba palikimu. Aš siūlyčiau visiems specialistams, kurie gali tą padaryti, pabandyti jas išsaugoti, o tada, kada specialistai pasakys, kad vieną ar kitą medį reikia pakeisti... Šiais laikais yra galimybių pasodinti ne jauną atžalą, bet ir šiek tiek stambesnę medį, ir galbūt galėtų pasivyti.

Dėl lėšų kolega jau klausė. Mes prašome dar kartą viską paskaičiuoti, pažiūrėti, kiek pasiseks viską sutvarkyti, surinkti Vyčio fondui. Aš noriu priminti, kad tokia labai graži iniciatyva (ir, man atrodo, jos yra skatintinos) buvo su V. Kudirkos paminklo pastatymu prieš Vyriausybės rūmus. Pradžioje taip pat tą iniciatyvą inicijavo medikų klubas kaip savo kolegai gydytojui statydami, kai šiek tiek pritrūko, pabaigoje prisidėjo ir Vyriausybė. Bet aš manau, kad jeigu mes bendromis pastangomis darysime, tai tikrai galėtų būti graži simbiozė, ir ta pinigų suma nėra tokia didelė. Aš minėjau, kad tai apie 1 mln. (ne daugiau) eurų.

PIRMININKĖ. Klausia A. Gumuliauskas. Ruošiasi E. Pupinis.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Aš esu šitos Laisvės kovų komisijos narys ir, aišku, pritariu šitam dokumentui. Tačiau ten yra daug tokių keblumų dėl datos, kada būtų galima visą projektą užbaigti. Aš komisijoje siūlau, kad nebūtinais reikiais griežtai sustoti ties Vasario 16-ąja, galima pasirinkti kitą tų metų datą. Kaip jūs galvojate?

J. OLEKAS (LSDPF). Gerbiamasis kolega, aš manau, kad mano anūkai tikrai sulauks ir kokio 150-ojo Lietuvos atkūrimo minėjimo, bet ambicingą, normalų tikslą turėti sutvarkytą aikštę ir paminklą jau šimtmečio minėjimui, t. y. kitų metų Vasario 16-ajai dienai, tikrai nėra per didelis, neįveikiamas pasiekimas, nes, kaip sakiau, pati aikštė yra tvarkoma. Mes gavome ne vieną patikinimą tiek iš Vilniaus savivaldybės atstovų, tiek iš Vyriausybės vicekanclerio, kad pačios aikštės tvarkymo darbai bus pabaigti jau šiemet. Mano žiniomis, šiuo metu vyksta parengiamieji darbai Ukrainoje, kad būtų padarytas paminklas. Mes kėlėme tikrai dar tokį siūlymą, iniciatyvą, kad paminklo autorius, Nacionalinės premijos laureatas gerbiamasis A. Sakalauskas galbūt dar pasikonsultuotų su kitais specialistais dėl akcentų patikslinimo, kad būtų bendresnis pritarimas pačiam paminklui. Mano žiniomis, paminklas galėtų būti pagamintas. O jeigu bus pagamintas paminklas, sutvarkyta aikštė, tai galime iki to laiko padaryti postamentą ir turėti paminklą sutinkant valstybės atkūrimo šimtmetį.

PIRMININKĖ. Klausia E. Pupinis. Ruošiasi V. Kamblevičius.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamasis pranešėjau, iš tikrųjų toks posakis, kad advokatas nežinodamas atsakymo neužduoda ir klausimo. Kas bus, jeigu, pavyzdžiui, savivaldybė nesureaguos į šią, paprasčiausiai ji turi teisę, nes ji – vietos valdžia. Ar yra kokios nors diskusijos su savivaldybe, kas nors diskutuoja, kad iš tikrųjų būtų teigiamas sprendimas, ne toks keliantis pyktį ir nepasitenkinimą vienu kitais.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamasis kolega. Ir mūsų kreipimesi irgi yra ir Vyriausybė, ir savivaldybė. Aš manau, kad mes čia, atstovaujantys įvairioms partijoms, turime savo bičiulius, kolegas, kurie yra Vilniaus tarybos nariai... Aš bandau prisiskambinti ir Vilniaus merui, kol kas dar ne visai sėkmingai, su juo pasikalbėti asmeniškai, kad mes galėtume rasti tą bendrą sutarimą. Tikrai manau, kad mūsų šios dienos sprendimas prisidės prie tos galimybės, kad bendras sutarimas būtų rastas, nes dabar vieni lyg ir pritariame, kiti nepritariame, vieną kartą pasisakome taip, kitą kartą taip. O jeigu turėsime bendrą Seimo rezoliuciją, manau, kad tikrai surasime sutarimą, nes nesame Lietuvos priešai, norime, kad būtų geriau, skonių yra visokių, ypač meninių skonių, bet manau, kad data mus įpareigoja. Padarykime šią gražų darbą, tada galėsime savo vaikams ir anūkams pasakyti, kad prie to ir mes šiek tiek prisidėjome.

PIRMININKĖ. Klausia V. Kamblevičius. Ruošiasi V. Juozapaitis.

V. KAMBLEVIČIUS (TTF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamasis kolega, jūs mus agitujete, kad priimtume rezoliuciją, bet, kiek aš žinau, Ukrainoje jau pradėta gaminti bronzinė statula, tik iškilo konfliktas tarp Vyties fondo, Vyriausybės ir savivaldybės. Išspręskime šią problemą, ir čia nieko daugiau nereikia daryti.

J. OLEKAS (LSDPF). Tą aš ir kviečiu. Parodykime savo valią. Mums, kai kuriems kolegoms, teko kalbėtis su Ministru Pirmininku. Jis pats laukia, kokia yra Seimo pozicija, kai bus aiški Seimo pozicija, bus Vyriausybės pozicija, fondo pozicija. Kaip sakiau, aš manau, prisidės prie to ir miestas, nes miestas jau prisideda tvarkydamas pačią Lukiškių aikštę.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia V. Juozapaitis. Prašau.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Dėkoju, pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, čia vienas iš tokių retesnių atvejų, kai aš besąlygiškai jums pritariu kaip pozicijos ilgamečiui atstovui. Man labai

keista, kad šis projektas arba apskritai Lukiškių aikštės sutvarkymo iniciatyva yra išbraukta iš Vyriausybės aprobuotos šimtmečio programos. Jūs sakote, kad Ministras Pirmininkas laukia Seimo pritarimo, bet, na, tuo pačiu metu prieš pat Velykas kaip tik Vyriausybėje Lukiškių aikštės sutvarkymo projektas buvo tyliai išbrauktas iš minėtos programos ir jis sukėlė tokį nepasitenkinimą ir visuomenės sluoksniuose, ir būtent tų žmonių, kurie rodo savo iniciatyvą. Aš sakyčiau, galbūt mūsų toks tarpininkavimas tarp Vyriausybės, savivaldybės ir visuomeninės organizacijos, kuri ėmėsi tokios precedento neturinčios praktikos Lietuvoje, kai piliečiai patys sunėša krepšį pinigų ir sako: „Tik netrukdykite mums daryti, ką nors padovanoti valstybei...“ Ir čia mes sugebame jiems užkirsti kelią. Ar jums neatrodo, kad čia yra ir politinės kultūros stoka? Čia ir yra esmė mūsų šios dienos viso svarstymo, kad valstybė pagaliau privalėtų išmokti parodyti deramą pagarbą savo piliečiams. Ji nori, kad visada būtų atvirkščiai, bet kai piliečiai ateina su iniciatyva ir, pabrėžiu, tie piliečiai ateina ne su kokiomis nors politinėmis pažiūromis ir nuostatomis, o juos jungia būtent tas fondas ir juos palaikantys absoliučiai visų įmanomų politinių pažiūrų žmonės. Be jokios abejonės, tai būtų ir pagarba visų laikų laisvės kovų dalyviams. Man tai labiausiai ir kelia nerimą, kad vienas iš argumentų, kad neva tai yra čia tokia nelabai dėmesio verta aplinkybė. Ir apskritai, kai iš Kultūros ministerijos ateina žinios, kad Vytis yra agresyvumo simbolis ir jam ne vieta būti čia, mane apninka įvairios mintys, ar tai...

PIRMININKĖ. Klauskite.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). ...tikrai yra vis dėlto mūsų valstybės politika?.. Ar jūs sutinkate su tuo, ką aš pasakiau?

J. OLEKAS (LSDPF). Ne, nesutinku, gerbiamasis kolega, nes mes jau esame girdėję tokių pasakymų, kad įvairios mintys apninka. Čia jūsų kolegė buvo to posakio autorė, kažkada žiūrėdama į besimeldžiantį žmogų. Jums kažkaip vis nesiseka bendrauti su Kultūros ministerija, aš jau pastebiu antrą kadenciją. Bet, žiūrėkite, aš noriu pasakyti labai rimtai keletą dalykų. Pirmą, pilietinės iniciatyvos, man atrodo, tikrai yra sveikintinas dalykas. Tai nėra unikalu, aš jau minėjau V. Kudirkos paminklo statymą, taip pat buvo pilietinė iniciatyva, kuriai reikėjo šiek tiek Vyriausybės paramos. Šiuo atveju mes taip pat turime pilietinę iniciatyvą, prie kurios kaip piliečiai, aš manau, kiekvienas prisidėsime asmeniškai, kaip tautos atstovai, kaip Seimo nariai, prisidėsime, pareikšdami savo valią. Manau, kad susikalbėjimas tikrai atsiras ir bus, tam reikalinga Seimo valia rezoliucijos forma.

O dėl šimtmečio, tai aš nenoriu dabar advokatauti, bet gavau tokią informaciją, kad naują šimtmečio programą pabandė išgryninti – tik tą, ką tiesiogiai finansuos kaip programą, ką daro valstybė, ką daro savivaldybės, ką kiti. Jie pasirinko tokį būdą to programoje nepalikti. Ne visai pritarti tokiam požiūriui, aš manau, kad būtų galima viską surašyti ir turėti, tiesiog paliekant tam tikrą dalį, ką finansuoja valstybė, kas lieka. Bet, nepaisant visų tų skirtumų, aš siūlau pritarti pateiktam rezoliucijos projektui. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju gerbiamajam pranešėjui. Pagal rezoliucijų svarstymo eigą... V. Juozapaitis po pateikimo nori repliką pasakyti.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Trumpą repliką. Aš tik noriu informuoti gerbiamuosius kolegas Seimo narius, kad Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės bendroji komisija vienoje iš savo rezoliucijų taip pat atkreipė dėmesį į Lukiškių aikštės sutvarkymo projektą ir tą paminklą, apie kurį mes kalbame. Tai yra ne vien tik mūsų Seimo ar Lietuvos problema, o tai yra girdima ir laukiama iniciatyvos visame pasaulyje. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū. Ačiū už pastebėjimą. Dabar skelbiama... Po pateikimo nebalsuosime, o vyks bendroji diskusija. Diskusijoje yra užsirašęs kalbėti K. Masiulis. Jo nėra salėje. Vytautas Anušauskas. (*Balsas salėje: „Arvydas.“*) Arvydas Anušauskas. Prašom. Atsiprašau, kad kitą vardą paminėjau. A. Anušauskas.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Yra ir Vytautas Anušauskas. Gerbiamieji kolegos, aš tik priminsiu, kad per du dešimtmečius tai yra antroji rezoliucija. Pirmoji rezoliucija buvo bene prieš 20 metų dėl laisvės kovų... (*Balsai salėje*) Vis tiek pakankamai seniai, praėjo 18 metų, dėl laisvės kovų įamžinimo. Kiekviena valstybė, taip pat ir mes, daugiausiai kreipiame dėmesį į apvaliausius jubiliejus. Gal prieš 18 metų nebuvo tokių galimybių, dabar – šimtmetis. Tiesiog kaip pavyzdį

pateiksiu. Gal Lenkijos pavyzdys bus tinkamiausias. Liubline yra tokia lietuviška („Litewska“) aikštė. Ir aš suprantu, kad Lenkija ruošiasi minėti 450 metų Liublino unijos, tai bus po dvejų metų. Projektui skirta 11 ar 12 mln. eurų. Aikštė du kartus mažesnė negu Lukiškių. Darbai jau praktiškai baigti prieš dvejus metus. Aikštėje telpa du, atsiprašau, ne du, o penki įvairūs paminkliniai akcentai, skirti skirtingoms epochoms, skirtingiems istoriniams įvykiams. Be abejonės, Lukiškių aikštė – tai mūsų reikalas, tik kai pateikiu šį pavyzdį, noriu parodyti, kad mes einame lėčiau, bet vis dėlto, kad ir prabėgus po senosios rezoliucijos 18 metų, nelaukime, kol praeis visas dvidešimtmetis. Pritarkime šitai rezoliucijai ir iš tikrųjų Vyriausybė turėtų numatyti užbaigimui reikalingas lėšas. Ačiū.

PIRMININKĖ. Diskutuoti kviečiu P. Gražulį. Prašom.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamieji Seimo nariai, iš tikro artėja jubiliejus – šimtmetis. Ir ne kartą šiuo klausimu teko kalbėti Seime. Keitėsi vyriausybės, ir tas paminklas niekaip nėra pastatomas. Tiesiog gėda valstybei. Dabar atvažiuoja mūsų užsienio delegacijos padėti, pagerbti visų, kurie kovojo už Lietuvos laisvę, už nepriklausomybę, kurie žuvo, – važiuojame į kapus. Pasaulyje nėra tokios valstybės. Bijome pastatyti savo... pagerbti tuos, kurie padėjo galvas už savo tėvynę. Žiūrėkite, kai surūdijusių vamzdžių, tai pristatė greitai – nei rezoliucijų, nei komisijų. Bunkerių prikasė greitai. O dabar pastatyti paminklą yra būtinybė ir – niekaip. Antra rezoliucija, ir mes niekaip negalime.

Man atrodo, paskelbtas konkursas, komisija sudaryta. Komisija atrinko iš konkurso vieną iš variantų. Politiniai kaliniai pritaria, kitos rezistencijos organizacijos pritaria. Tai gerai, kad yra toks sutarimas, ir statykime, o apie pinigus čia neturėtų būti nė klausimo. Čia yra valstybės garbės reikalas. Kokie čia pinigai, apie kokius pinigus galime kalbėti, kiek reikės, tiek turi skirti Vyriausybė tų pinigų! Dabar kas? Savivaldybė ir Kultūros ministerija. Ten kažkokie komjaunuoliai susirinkę ar kas, kodėl jie 20 metų blokuoja šito paminklo pastatymą? Be abejonės, tam tikra dalis visuomenės nori, kad būtų užmiršta praeitis, jos neprisiminti. Nenori pagerbti tų žmonių, kurie kovojo už Lietuvą, guldė galvas, kad mes būtume laisvi. Pagerbkime tuos žmones, pagerbkime tas organizacijas ir vieningai balsuokime už šią rezoliuciją.

PIRMININKĖ. Diskusijose daugiau norinčių kalbėti nėra. Dėl Seimo rezoliucijos keturi – už, keturi – prieš, kad priimtume Seimo rezoliuciją be pataisų, arba pateiksite pasiūlymus. Prašome kalbėti. Keturi – už. L. Kasčiūnas nori pasakyti savo nuomonę. Prašom.

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). Labai ačiū. Gerbiamieji kolegos... (*Šurmulyš salėje*)

PIRMININKĖ. Kolegos, tegu pasako nuomonę, išklauskime.

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). ...pats asmeniškai irgi stengiausi dėl šito dokumento, tai leiskite gal pora sakinių. Iš tiesų ta tauta, kuri nepasakoja savo istorijos, rizikuoja, kad vietoj jos tai padarys kiti, dažniausiai nedraugiški veikėjai. Turėdami visą tą geopolitinę riziką iš Rytų, puikiai suprantame, kas nori rašyti mūsų istoriją. Neleiskite to daryti. Vytis Lukiškių aikštėje yra puikus simbolis, įprasminantis visą mūsų istorinę tautos atmintį. Vytis sujungia visus mūsų valstybingumo etapus ir tradicijas. Ten stiprybės gali pasisemti ir tie, kurie gerbia ir myli tautinę Lietuvą. Ten stiprybės gali pasisemti tie, kuri myli ir gerbia Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę, netgi unijinę tradiciją.

Iš esmės sprendimas yra toksai, kilęs iš visuomenės, kas labai svarbu, iš visuomenės, ko mums dažniausiai reikia. Tai yra tai, ką mes privalome gerbti ir ką mes privalome paremti. Yra paminklinis akmuo Lukiškių aikštės dalyje, jis padėtas dar 1995 metais, kur parašyta, kad mes turime Lukiškių aikštėje pagerbti savo laisvės ir nepriklausomybės kovų dalyvius. Praėjo 22 metai ir mes dar nesugebame šito padaryti. Jeigu nesugeba mūsų vyriausybės, tai, man atrodo, yra pats laikas Seimui perimti visa tai į savo rankas. Ir pirmas žingsnis yra parama šitai rezoliucijai. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKĖ. J. Razma – nuomonė už.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, žinoma, pritariu rezoliucijai. Gal dar geriau būtų, jeigu mes galų gale padėtume tašką ir priimtume sprendimą Vyriausybę įpareigojančiu dokumentu, aš turiu omeny įstatymo lygį. Nes šita užsitiesusi iki neįsivaizduojamo ilgumo Lukiškių

aikštės nesutvarkymo istorija tikrai yra iliustracija pačia blogiausia prasme Vyriausybės ir savi-valdybių struktūrų neišgalumo, atsakomybės stygiaus ir dar tikriausiai visokių charakteristikų gali prisigalvoti. Šiuo atveju reikėtų tikrai džiaugtis, kad visuomenė, matydama tą situaciją, neliko abejinga ir kad yra iniciatyva, yra sutelktos žmonių suaukotos nemažos lėšos, kiek žinau, apie keturi šimtai tūkst. eurų ir paminklas jau yra gaminamas Ukrainoje. Dabar mes iš esmės jau iš paskos einame. Tiesiog rezoliucijoje galėjo būti ir ryškiau išreikšta padėka tiems iniciatyvą parodžiusiems žmonėms, fondui, kitiems iniciatoriams. Bent šią rezoliuciją tikrai priimkime. Lauktume iš Vyriausybės ir savivaldybės konkretesnių pasakymų, kad nebebus čia ilgai žaidžiama su kokiomis nors kūrybinėmis dirbtuvėmis, nebebus kokių nors paslėptų bandymų išplauti didelius pinigus, kai štai yra jau konkretūs sprendimai, kurie nereikalauja valstybės pinigų, o valstybės struktūroms tereikia pasirūpinti pačios aikštės sutvarkymu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. J. Olekas – nuomonė už. Jūs, kaip pranešėjas. Teisingai, jūs jau kalbėjote kaip pranešėjas, tai gal suteikime žodį E. Jovaišai. Ar ne prieš? E. Jovaiša. Prašom.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiamieji, iš tikrųjų visi kalbėjusieji pabrėžė tai, kas yra labai svarbu mūsų valstybei, mūsų tautai, mūsų visiems piliečiams. Tikrai aš labai kviesčiau palaikyti šitą rezoliuciją ir labai pritarčiau J. Razmos pasiūlymui galbūt net ir parengti įstatymo projektą, nes tai turi būti padaryta, tai turi būti įamžinta ir tai yra svarbu visiems. Dėkui tiems, kas ėmėsi šitos iniciatyvos. Prašau palaikyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonė už – E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamieji kolegos, iš tiesų turbūt visi argumentai pasakyti, nėra ko ir pridurti, linkiu kuo greičiau sutarti, nes šimtmetis artėja, čia pat, ant slenksčio.

PIRMININKĖ. Ačiū. Labai miela, kai nuomonės už. Nuomonių prieš nėra. Bet aš kviečiu balsuoti, kad priimtume rezoliuciją be pataisų, jeigu jūsų bus tokia valia. O jeigu ne, tai tada redaguosime. Balsuodami apsispręsimė. Prašom balsuoti. Kas už tai, kad priimtume rezoliuciją be pataisų?

Šio rezoliucijos priėmimas

Balsavo 92 Seimo nariai: už balsavo 91, prieš nėra, susilaikė 1 Seimo narys.

Lietuvos Respublikos Seimo rezoliucija „Dėl neatidėliotinų veiksmų siekiant sutvarkyti Lukiškių aikštę Vilniuje ir pastatyti kovotojų už Lietuvos laisvę atminimo įamžinimo memorialą Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio proga“ priimta. (*Gongas*) Dėkoju, kolegos, už tokį balsavimą.

13.43 val.

Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo Nr. VIII-947 5, 6 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-486(2), Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-487(2) (svarstymas)

Jūsų valia dar buvo noras dirbti. Jeigu galėtume, tiesiog svarstymo stadija atitinkamai dėl nutarimo V. Čmilytės-Nielsen, kuri yra paskirta Žmogaus teisių komiteto. Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo Nr. VIII-947 5, 6 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-486(2) ir lydimąjo Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-487(2) svarstymas.

Atsiprašau gerbiamosios A. Širinskienės ir paaiškinu Seimo nariams, kodėl ne iš eilės. Kadangi dėl Sveikatos draudimo įstatymo yra daug pasiūlymų ir yra norinčių dalyvauti diskusijoje, todėl dabar mes svarstysime mano jau paskelbtus įstatymų projektus. Dėkoju, kad V. Čmilytė-Nielsen jau yra tribūnoje. Ačiū.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN (LSF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamieji kolegos, Žmogaus teisių komitetas balandžio 19 dieną svarstė Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektą. Komitetas pritarė, priėmė sprendimą pritarti komiteto išvadoms ir komiteto patobulintam įstatymo projektui. Sprendimas priimtas bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju jums už pateiktą Žmogaus teisių komiteto išvadą. Norinčių dalyvauti diskusijoje nėra. Nuomonė už, nuomonė prieš. Nėra.

Balsuojame. Kas pritariate po svarstymo projektams Nr. XIII P-486(2) ir Nr. XIII P-487(2)?

Balsavo 89 Seimo nariai: už balsavo 88, prieš nėra, susilaikė 1. Po svarstymo minėtiems įstatymų projektams pritarta.

Vakariniame mūsų posėdyje dar tęsime Sveikatos draudimo, Farmacijos, Strateginę reikšmę turinčių įmonių, Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymų projektus, sulaukę ministrų. Tad skelbiu rytinio posėdžio pabaigą. Dėkoju už aktyvų darbą visiems. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

II (PAVASARIO) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 56 STENOGRAMA

2017 m. gegužės 2 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojas A. NEKROŠIUS

PIRMININKAS (A. NEKROŠIUS, LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, pradedame vakarinį gegužės 2 dienos Seimo posėdį. (*Gongas*) Kviečiu registruotis.

Užsiregistravo 67 Seimo nariai.

15.01 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-610, Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 15² straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-611 (*pateikimo tęsinys*)

Norėčiau atkreipti Seimo narių dėmesį, kad dėl rezervinių klausimų projektų Nr. XIIIIP-610 ir Nr. XIIIIP-611 siūloma papildomais komitetais skirti Ekonomikos ir Audito komitetus. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Siūlome balsuoti. Ar atsiimate siūlymą? A. Kubilius siūlo balsuoti, tai balsuojame.

Balsavo 73 Seimo nariai: 67 palaiko siūlymą, kad papildomais komitetais būtų Ekonomikos ir Audito komitetai. Ir dar 6 susilaikė, taip.

15.02 val.

Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo Nr. IX-1132 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-584, Kelių įstatymo Nr. I-891 4, 5 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-585 (*pateikimas*)

Toliau žiūrime pagal darbotvarkę. 2-a klausimas – Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo Nr. IX-1132 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-584. Pranešėjas – ministras R. Masiulis. Įstatymo pateikimas. Kartu pristato ir lydimąjį įstatymo projektą.

R. MASIULIS. Šių įstatymų projektų tikslas ir esmė – Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo Nr. IX-1132 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto, Strateginių įmonių ir įrenginių įstatymo projekto ir Kelių įstatymo Nr. I-891 4, 5 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto rengimą paskatino siekis vykdyti valstybinės reikšmės kelius prižiūrinčių valstybės įmonių valdymo ir priežiūros pertvarką. Yra tikslas sujungti kelius prižiūrinčias įmones į vieną įmonę tam, kad būtų efektyviau valdomas turtas, taupomos lėšos, nes turime ir Viešųjų pirkimų tarnybos išvadas, kad už greiderius permokama, už kitą įrangą permokama, norisi valstybės turtą valdyti efektyviau.

Taip pat pagal EBPO reikalavimus, Lietuvai norint įstoti į EBPO, mes turėtume mažinti valstybės įmonių skaičių, o sujungdami šias įmones į vieną mes iš vienuolikos padarytume vieną įmonę, kuri prižiūrėtų visą valstybę, turėtume vieną dispečerinę, efektyvesnį valdymą, bet kartu atitiktume valdymo kriterijus, kuriuos nustato EBPO. Tam reikia pataisyti du įstatymus. Strateginių įmonių ir įrenginių įstatymo pakeitimo tikslas – valstybinės reikšmės kelius prižiūrinčias valstybės įmones išbraukti iš Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių valstybės įmonių sąrašo. Vyriausybės jau priimtas sprendimas kelių įmonių pagrindinį turtą – pačius kelius perkelti į Lietuvos automobilių kelių direkciją, tai šios visos įmonės neturi savo pagrindinio strateginio turto – kelių, todėl jas laikyti strateginiame sąrašė nėra prasmės.

Kelių įstatymo projekto tikslas – patikslinti subjektai, galintys valdyti valstybinės reikšmės kelius. Nustatoma, kad valstybinės reikšmės kelius gali valdyti vienintelis subjektas – Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos. Patikslinamos šios direkcijos funkcijos, įtvirtinama nuostata, kad valstybinės reikšmės keliams priskirtą žemę patikėjimo teise valdo, naudoja ir ja disponuoja Lietuvos automobilių kelių direkcija. Ir keli kiti redakcinio pobūdžio pakeitimai. Siūlyčiau pritarti priėmimui.

PIRMININKAS. Kadangi yra labai daug užsirašiusių klausti, o mes pristatome net du klausimus, tai aš siūlau pratęsti mūsų klausimų laiką 15 minučių. Ar galima pritarti bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta.

Pirmasis klausia S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamasis ministre, paskutinį kartą šis įstatymas ir jo pakeitimai buvo susiję ne su keliais, o su valstybiniais miškais tuomet, kai buvo V. Vingrienės ir R. Žemaitaičio iniciatyva bandoma įtraukti AB „Lietuvos valstybiniai miškai“ tam, kad jie nebūtų perspektyvoje privatizuojami. Iš čia išplaukia mano klausimas. Kadangi jūs ištraukiate įmones iš šio sąrašo, o prieš kokias dvi valandas mes turėjome didelį mūšį dėl vidaus pirkimų ir iš esmės privataus sektoriaus galimybių dalyvauti teikiant valstybei paslaugas, mano klausimas yra toks: ar neplanuotumėte privataus kapitalo atėjimo būtent į šį sektorių, ypač todėl, kad yra atskiriama infrastruktūra? Dėkui.

R. MASIULIS. Ačiū už klausimą. Manau, stadija dar ganėtinai ankstyva. Mes turime sutvarkyti pirmiausia valstybės sektorių, kuris, mūsų nuomone, kol kas valdomas neefektyviai. Pirmiausia turėtume valstybės sektorių padaryti efektyvų.

Antra, šio priežiūros sektoriaus privatūs subjektai irgi gali dalyvauti ir galės dalyvauti, bet jeigu jūsų klausimas yra, ar yra planuojama šią įmonę vėliau parduoti pritraukiant kapitalą, tai kol kas tokių planų nėra.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamasis ministre, kiekviena pertvarka yra susijusi su tam tikrų žmonių darbais. Turbūt daugiausia nukentės regioninės įmonės, nes kas nors vis tiek ten mažės, nes pačios įmonės dingsta. Norėčiau sužinoti, kaip tai atsilies, ar yra parengtas planas? Kiek regionuose mažės darbo vietų ir kiek centre daugės? Ačiū.

R. MASIULIS. Ačiū už klausimą, labai gerai, kad paklausėte, nes pristatymo metu pamiršau tą pasakyti. Šios reformos tikslas nėra mažinti darbuotojų skaičių. Tie kelininkai, kurie prižiūri kelius, kaip dirbo, taip ir dirbs. Jau dabar esame suskaičiavę, kad mums reikės apie 50 mažiau valdybos narių, nes kiekviena įmonė dabar turi savo valdybas. Administracinis aparatas šiek tiek sumažės, bet tie patys kelininkai, kurie savo rankomis dirba ir uždirba duoną, darys tą patį, ką darė iki šiol, tik centralizuotas bus jų darbo organizavimas. O jeigu bus sujungiamos kokios nors funkcijos, tarkime, buhalterija, tai sieksime, kad tie centrai būtų kuriami tuose pačiuose regionuose.

Dar, beje, labai svarbu pažymėti, kad ši centrinė įmonė tikrai bus ne Vilniuje. Toks sprendimas yra, kad būtų ne Vilniuje, o kuriame nors kitame rajone.

PIRMININKAS. Klausia J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamasis ministre, dabar tos įmonės vykdo ir komercines funkcijas pačios kaip rangovai, tam tikrą procentą darbų nuo visos apyvartos gali atlikti. Kaip ši funkcija, ar ji išliks tokia pat, ar tas ribinis procentas bus toks pat, ar ką nors keisite, kai bus viena įmonė?

R. MASIULIS. Ačiū. Tikrai labai taiklus klausimas, visiškai iš esmės. Šios įmonės tikslas nėra konkuruoti su privačiu sektoriumi. Pirmiausia šios didžiosios įmonės tikslas bus kuo geriau prižiūrėti kelius, juos valyti taip, kad nebūtų tik nuo rajono iki rajono valomi, kad keliai būtų geriau tvarkomi, prižiūrimi ir t. t. Iki šios dienos buvo toks nerašytinis principas, kad apie 20 % pajamų šios įmonės gali užsidirbti rinkoje darydamos tą patį, ką gali daryti kelių įmonės. Dabar mes numatome, kad pirminė funkcija bus kelių priežiūra, o ne jų tiesimas, statymas. Lietuvoje daug metų buvo stebima tendencija, kad kelius statant buvo įtarimų dėl kartelinių susitarimų, buvo įtarimų, kad kelininkai susitaria, konkursus laimi tos pačios kelios įmonės ir t. t., ir t. t.

Jeigu taip išeis, kad ir toliau ta koncentracija bus didelė, mes pasilieiname galimybę, kad šita valstybinė įmonė galėtų eiti į valstybinius užsakymus, į tuos konkursus dėl kelių tiesimo, bet tai būtų daroma tik tuo atveju, jeigu situacija šalyje būtų prasta. Jeigu konkurencija bus didelė, jeigu

matysime tą tendenciją, kurią matome šiandien, kad kelių tiesimo konkursų dalyvių yra po septynis, po aštuonis, po devynis, kad kelių tiesimo kainos šiuo metu yra nukritusios iki 30, kai kuriais atvejais net iki 40 %, nepaisant to, kad bitumas pabrango ir asfaltas šiek tiek yra brangesnis, jeigu ta tendencija išsilaikys, tai šios įmonės nedalyvaus tuose darbuose, kuriuos privačios įmonės pačios gali padaryti, tai yra valstybinės lėšos nebus tam švaistomos. Bet jeigu bus taip, kad turėsime įtarimą, matysime, kad kainos aukštos, palyginti su kitais konkursais, tai pasiliekame galimybę, kad valstybė tokį įrankį turėtų, kad suvaldytų kelininkų godumą.

PIRMININKAS. Klausia R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiamas ministre, na, vis tiek, žinokite, niekaip nesuprantu to jūsų siūlymo. Dėl regioninių kelių, aš sakyčiau, gerai, sukurkime tokį patį monstrą, kokį sukūrėme – „Geležinkelius“, ir mes po kelių metų ardysime taip, kaip jūs dabar ardote „Geležinkelius“. Jūs kalbate, ministre, ir savo kalboje keletą kartų paminėjote: valstybinė įmonė, valstybinė įmonė, valstybinė įmonė, valstybinė įmonė, kuri atliks tas, tas, tas funkcijas.

Bet aš pasiūlyme nematau, kad ta valstybinė įmonė būtų pripažinta strateginę reikšmę turinčia. Tai gal pirma, ministre, kai siūlėte išbraukti, reikėjo pasiūlyti, kad bus UAB Lietuvos valstybinė įmonė „Keliai“, bet išgalioja nuo 2019 metų? Aš raginsiu kolegas balsuoti prieš tokį pasiūlymą, prieš tokį projektą, nes ką – perkame katę maiše, nežinodami, kokia ta įmonė ir ar ta įmonė netgi turės strateginę reikšmę turinčios statusą. Jūs įsivaizduokite, ką mes čia darome dabar.

R. MASIULIS. Na, girdimi įvairūs pasiūlymai. Prieš tai buvo pasiūlymas apskritai tokias įmones privatizuoti. Kaip minėjau, tokio tikslo mes neturime tokią įmonę privatizuoti, tai turi būti valstybinė įmonė. Kitas dalykas, tos įmonės buvo strateginės, nes jos valdė strateginį turtą – keliuos. Dabar keliai perduodami į Lietuvos automobilių kelių direkciją ir bus vis tiek valstybės rankose. (*Balsai salėje*) Na, tai tokius siūlymus jūs tikrai galite teikti, galime diskutuoti ta tema.

PIRMININKAS. Klausia V. Vingrienė.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Atsisakau.

PIRMININKAS. Atsisako klausti. Klausia K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiamas ministre, klausimas būtų toks gana paprastas. Be abejo, kad centralizavimo ir decentralizavimo klausimas stambiose valstybinėse įmonėse yra labai svarbus, bet Lenkija tuo pačiu metu turi kiek kitokią savo kelių statybų ir tarnybų aptarnavimo valdymo schemą. Ta Lenkijos schema, pasirodo, gana efektyvi, nes Lenkijos kelių būseną, priežiūrą, palyginti per paskutinius penkerius, šešerius, dešimt metų, labai smarkiai pagerėjo.

Klausimas jums toks. Ar mūsų centralizavimas duos tokį patį rezultatą, jūs tikitės, kad gerokai pagerės visi dalykai, įskaitant ir tokių bendrų konkursų arba investicijų rengimą per KPP, per kitus dalykus, nes vien tik valstybiniais ištekliais arba europinėmis lėšomis, biudžeto lėšomis kelių tikrai nesutvarkysime. Reikia pritraukti investicijas, kurios (...) fonduose yra ir kitur. Kaip šita perspektyva?

R. MASIULIS. Labai ačiū už klausimą. Ta tema irgi diskutuojame, galvojame, kaip reikėtų elgtis. Čia šiek tiek gal nesusiję dalykai. Ši įmonė, kuri bus padaryta iš visų regioninių priežiūros įmonių, užsiims kelių priežiūra, ne kelių tiesimu. Lenkijos pavyzdys rodo, kad kelių kokybei didžiausią įtaką turi sumos, kurios yra skiriamos keliams tiesti. Deja, reikia pasakyti, kad Lietuvoje nuo krizės laikų iš KPP nemažai lėšų yra išimama ir, palyginti su Lenkija, mūsų keliai anksčiau buvo geresni, dabar jau matome, kad lenkai po truputį mus lenkia. Gal turime kiek geresnius keliuos negu latviai, bet tendencija yra blogėjanti, mes nespėjame kelių tvarkyti, kad jų būklė būtų tokia, kokią mes norime matyti.

O jeigu dar norime plėsti kelių tinklą, tai mums reikia dar papildomai lėšų. Bet viskas kaip visada yra Seimo rankose ir aš, kaip susisiekimą ministras, prašyčiau kiek įmanoma mažiau iš KPP lėšų išimti, o galbūt geriausia iš viso jų neišiminti, o palikti viską keliams tiesti, kad turėtume keliuos, kuriais galėtume didžiuotis.

PIRMININKAS. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (LSDPF). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiamasis ministre, kai jūs lankėtės mūsų frakcijoje, minėjote, kad tikrai nesiruošiama kelių privatizacijai. Bet žingsnis po žingsnio,

tai yra koncentracija pirmiausia į vieną įmonę sujungiant kelius, nors keliai lokaliai geografiškai išdėstyti per visą Lietuvą. Tas sujungimas ir valdymas, be abejo, kainuos, nes jūs iškoncentruotai negalėsite aptarnavimo įmonių perkelti į vieną tašką.

Antra, dabar atsiranda išbraukimas iš strateginių įmonių sąrašo, nes keliai visą laiką buvo strateginės reikšmės objektai. Na, ir tas jūsų pasakymas, kad štai bus viena įmonė. Mano klausimas būtų toks. Ar nesiruošiama privatizuoti visą ar dalį šio sektoriaus? Antras dalykas, kas turės strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui, bus įvardintas valdantis kelius? Ačiū.

R. MASIULIS. Pagal Vyriausybės sprendimą visi keliai bus perduodami valdyti Lietuvos automobilių kelių direkcijai, kuri tuos kelius valdys. Dabar juos valdė 11 įmonių.

Dėl nuogastavimų, kad galbūt ši įmonė galėtų būti privatizuojama, tai kaip tik norint ką nors privatizuoti būtų daug lengviau gabaliukais, po truputį privatizuoti negu vieną didelę įmonę, kuri bus taip aiškiai matoma. Noriu dar kartą patvirtinti, kad tokios intencijos nėra, tokio tikslo, kad ji būtų privatizuota, nėra.

PIRMININKAS. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Į mano klausimą jau atsakė. Dėkoju.

PIRMININKAS. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū. Aš irgi gavau atsakymą.

PIRMININKAS. Klausia V. Kamblevičius.

V. KAMBLEVIČIUS (TTF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, labai įdomiai nuskambėjo. Sakote, šiuo momentu jau regioninių turtas yra perduotas Kelių direkcijai. Jeigu šiandien jums nepavyks tas sprendimas, tai kaip tada bus? Keliai liks be jokio turto? Jūs iš karto išsprendėte klausimą, kai dar neturite teisės tai daryti!

R. MASIULIS. Pagal įstatymą Vyriausybės kompetencijos yra ta galimybė ir Vyriausybės sprendimas jau prieš pusantro mėnesio buvo priimtas, tas procesas jau vyksta.

PIRMININKAS. Klausia J. Olekas.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, noriu užduoti klausimą dėl to strateginio objekto. Mes visada vertiname tas įmones kaip labai svarbias, ypač priimančios šalies požiūriu, nes turime daug ateinančių sąjungininkų, tam tikrų patvarkymų, reikia ir kito. Jeigu jūs sakote, kad galbūt perduodame Kelių direkcijai, tai gal reikėtų įrašyti, aš nežinau, eksromptu sakau, ar Kelių direkciją, kad mes turėtume tą savininką visų Lietuvos kelių prireikus kuo geriau panaudoti savo strateginiams tikslams, kad nesusidarytų vakuumas – vienus išbraukiam, kitų neįrašom, kad paskui ko nors nebūtų. Aš sakau ir klausiu, galbūt ir siūlau, kad nedingtų iš akių ir ši labai svarbi šiais laikais mūsų kryptis, funkcija dėl kelių strateginės reikšmės. Ačiū už atsakymą.

R. MASIULIS. Yra numatyta, kad Kelių įstatyme būtų apibrėžtos Lietuvos automobilių kelių direkcijos funkcijos, detaliau surašytos, ką ji prižiūri. Ir tai būtų savotiška apsauga, kad tie keliai priklausytų Lietuvos automobilių kelių direkcijai ir keliai jau niekur neprapuls. Tikrai esame atviri diskusijoms, siūlymams šia tema, nes jau girdžiu antrą nuogastavimą ta tema.

PIRMININKAS. Dėkojame ministrui. Daugiau klausiančių nėra. Motyvai dėl viso. Nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė už – V. Poderys.

V. PODERYS (LVŽSF). Mieli kolegos, siūlau pritarti teikiamiems įstatymų projektams pirmiausia dėl to, kad tą reformą daro tie žmonės, kurie pertvarkė energetikos sektorių, ir rezultatus matome. Tai yra viena. Ir antra. Pertvarka, aš labai tikiuosi ir linkiu, ministre, kad tos įmonės būtų ne tik kad pertvarkytos, bet ir skaidrios. Tik skaidrumas užtikrina tą nuolatinę, stabilią ir efektyvią veiklą. Linkiu sėkmės ir kolegas agituojau balsuoti už.

PIRMININKAS. Dėkojame. Nuomonė prieš – R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš tikrai nesu prieš tai, ką daro ministras, – yra daug gerų ir teisingų sprendimų. Bet, kaip aš sakau, balsuoti už tai, ko mes dar nežinome, kas dar bus ateityje, ir mes net nežinome, kokį Vyriausybė turi priemonių planą ir kaip jie planuoja šitas įmones, įstaigas sujungti, valdyti, įgyvendinti joms suformuotus uždavinius... Iš tikrųjų būtų šiandien sunku balsuoti už.

Antras motyvas. Kaip sako, pertvarka, pertvarka, pertvarka, bet iš ministro mes išgirdome, kad jie nėra apsisprendę, ar jie dalyvaus laisvoje rinkoje, ar jie teiks komercines paslaugas, ar ne, ar jie liks tikrai kaip valstybinių užsakymų subjektai?

Trečias dalykas. Šiandien nėra įstatyme numatyta tokia nuostata ir pasiūlymai, kad bus įkurta valstybinė įmonė. Jeigu būtų tokia nuostata ir parašyta, kad ta valstybinė įmonė pradės veikti nuo 2019 metų, aš visus agituočiau balsuoti už. Dabar išeina taip, kad mes jų didžiąją dalį privatizuosime. Tie Seimo nariai, kurie yra rinkti vienmandatėse ir tose apygardose arba tose savivaldybėse turi asfaltbetonio centrus... Tai ministras šiandien pasakė: juos uždarys. Pavyzdžiui, Plungėje, Telšiuose, Šilalėje, Alytuje, Utenoje jie bus uždaryti. Šiandien tai ir pasakė, kad jie nekonkuruos su privačiu verslu. Turėkite šitą dalyką omeny. Jų neuždarys 2017 metais, bet, aš manau, 2018 metų gegužės, liepos mėnesiais juos uždarys. EBPO... Aš tikrai norėčiau, kad Europos plėtros ir bendradarbiavimo organizacija (ko gero, gal reikėtų išaiškinti) to nereikalauja. Tai yra tikrai rekomendacija valstybei atkreipti dėmesį į tuos ir tuos, ir kitus punktus. Aš tikrai norėčiau prašyti labai išsamios informacijos ir tikrai, kolegos, siūlau susilaikyti, ypač šiuo metu, ir grąžinti iniciatoriams tobulinti, jeigu siūlymui būtų nepritarta.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kadangi bendro sutarimo nėra, kviečiu balsuoti po pateikimo. Kas palaikote įstatymo projektą, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę – prieš arba susilaikote.

Balsavo 105 Seimo nariai: už – 85, prieš – 1, susilaikė 19 Seimo narių. Įstatymų projektams po pateikimo pritarta. Siūlomi komitetai: dėl abiejų įstatymų projektų pagrindinis būtų Ekonomikos komitetas, o papildomas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Ar yra siūlymų? R. Žemaitaitis. Prašau.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Gerbiamas posėdžio pirmininke, aš prašyčiau būtinai Vyriausybės ir Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto išvados, nes dar kartą sakau: dabar panaikiname įstatyme bet kokią įmonę, kuri karo metu ar nepaprastosios padėties metu... nebus įmonės, kuri atliktų jai pavestas funkcijas. Tai reikia labai gerai, įdėmiai žinoti. Todėl aš ir paprašiau, kad būtų įstatyme buvusi nuostata įkelta iki 2019 metų. Jos nėra. Reikia prašyti Vyriausybės išvados, ir tai yra labai labai svarbus dalykas, nes panaikiname automagistrą.

PIRMININKAS. Kadangi Vyriausybė teikia šį įstatymo projektą, Vyriausybės išvados kaip ir nereikia. A. Skardžius. Prašau.

A. SKARDŽIUS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Aš supratau, kad jūs už abu projektus – už A ir B? Tokiu atveju buvo galima leisti pasisakyti dviem už, dviem prieš. Savo ruožtu aš norėčiau taip pat atkreipti dėmesį, kad iš gerbiamo ministro negavau atsakymo: panaikinus strateginę reikšmę turinčių 11 įmonių, kuri įmonė nacionaliniam saugumui turės strateginę reikšmę? Šito atsakymo aš negavau. Seimas turi gauti labai aiškų atsakymą, kokia įmonė valdys strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčius Lietuvos kelius? Kaip ir ministras J. Olekas minėjo, tai labai svarbu net ir dėl karinės technikos infrastruktūros judėjimo, ir t. t.

Kita vertus, reikėtų paprašyti naudos ir kaštų analizės, kad būtų pateikta Seimui per svarstymą, ir tam tikro modeliavimo, kur vis dėlto mes einame, nes šitas dalykas kol kas nėra pateiktas Seimui pateikimo stadijoje. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkojame už išsakytas pastabas. Komitetai, ko gero, taip ir padarys. Dėl komitetų galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta.

Dar nori...

K. GLAVECKAS (LSF). Labai trumpai. Gerbiami kolegos, ministras pateikė iš tikrųjų centralizavimo įstatymą, bet pagrindinis klausimas, kurį jis pats paminėjo, nors jis dabar ištiesai kalba, tai Kelių fondo naudojimas. Jeigu mes paliksime tokią seną tvarką kaip Kelių fondą, t. y. rezervinį valstybės kelių nors išlaidų dengimo fondą, mes niekada neturėsime kelių centralizuoti ar decentralizuoti, nes pinigų bus nepakankamai. Todėl aš manau, kad ministras su šiais dviem įstatymais turėjo teikti ir įstatymo projektą, pagal kurį Kelių fondas negali būti naudojamas kitoms reikmėms, išskyrus kelių tiesimą, ir kas numatyta šiame fonde. Negali būti naudojamas kitoms valstybės reikmėms. Tada mes galime tikėtis pagerėjimo kelių situacijos. Priešingai, tas decentralizavimas iškelia problemą, kad galima už to įžvelgti paslėptą privatizaciją ateityje. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėl komitetų pritarta bendru sutarimu. Daugiau niekas nieko nesiūlo. Siūloma svarstyti birželio 22 dieną.

15.26 val.

Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo Nr. VIII-840 5, 6, 9, 10 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-583 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės 2-5 klausimas – Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo Nr. VIII-840 5, 6, 9, 10 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-583. Pranešėjas – ministras E. Misiūnas. Pateikimas.

E. MISIŪNAS. Ačiū, gerbiamas pirmininke. Sveiki, gerbiami Seimo nariai. Norėčiau pristatyti Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo Nr. VIII-840 5, 6, 9, 10 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą. Šio įstatymo tikslas – nustatyti, kad į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą galėtų būti įtraukiami užsieniečiai, kuriems Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nustatyta tvarka suteiktas prieglobstis Lietuvos Respublikoje Lietuvos valstybės paramos integracijai teikimo laikotarpiu pagal savivaldybę, kurios teritorijoje šie faktiškai ir gyvena.

Kaip žinote, Lietuva yra įsipareigojusi Europos Sąjungai perkelti tam tikrą skaičių imigrantų iš Graikijos, Italijos, Turkijos. Štai tokie asmenys, gavę pabėgėlio statusą, yra apgyvendinami Pabėgėlių priėmimo centre, o vėliau yra bandoma integruoti juos į savivaldybes. Kada savivaldybėse tokie asmenys gyvena, ne visada arba dažniausiai būtų turėtojai nesutinka tokių asmenų įregistruoti savo butuose. Štai susidaro problema, kad pabėgėliai (nors mes ir deklaruojame, kad yra prioritetas atsivežti šeimas ir su vaikais), neturintys deklaruotos vietos, negali naudotis tinkamai savivaldybėje ikimokyklinio ugdymo paslaugomis, mokyklinio ugdymo paslaugomis. Todėl įstatymo projektu siūloma į 6 straipsnio, kuris vadinamas „Traukimas į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą“, 4 punktą įrašyti būtent tokius asmenis. Išsprendusių teisinis formalumas.

PIRMININKAS. Dėkojame. Jūsų nori paklausti K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiamas kolega, gerbiamas ministre, sakykite, ar šitas įregistravimas reikš, kad yra atidaroma tam tikra prasme prieiga tų žmonių, kurie registruosis (pabėgėliai), prie socialinių pašalpų, garantijų ir t. t. Registravimas yra pirmas žingsnis į tai, kad būtų leidžiama ir gauti pašalpą, gyvenamąją vietą ir t. t., ir pan.? Šių sąlygų reikalavimas yra europinis, tačiau kitoje rankoje, kitoje pusėje mes turime ir Lietuvos žmones, kurie neturi ir sąlygų, yra benamiai, ir neregistruoti. Jiems tam tikra prasme (ir paramos, ir kita) tos sąlygos yra kitokios. Sakykite, kaip šitas klausimas, jūsų nuomone, turėtų atrodyti arba atrodo?

E. MISIŪNAS. Matote, jeigu asmuo apskritai neturi registracijos teisės arba nėra įtrauktas į asmenų, neturinčių teisės registruotis, apskaitą tai jis teoriškai net negali gauti tam tikrų paslaugų, o kada jis bus įtrauktas į asmenų, neturinčių gyvenamosios vietos, apskaitą, tai jis turės teisinį pagrindą naudotis numatytais įstatyme paslaugomis. Vis dėlto mes kalbame apie užsieniečių integraciją ir užsieniečiai turi tokias pačias teises integracijos metu kaip ir Lietuvos Respublikos piliečiai, juolab, žinote, ir tam tikros išmokos, ir sveikatos priežiūra, ir ikimokyklinių paslaugų teikimas niekuo nesiskiria kaip Lietuvos gyventojams. Tas teisinio pagrindo sutvarkymas arba, sakykime, tokios teisinės korekcijos dėl tokių asmenų teisinio statuso išsprendimo ir gyvenamosios vietos registracijos, aš sakyčiau, tinkama nuostata ir siūlyčiau pritarti.

PIRMININKAS. Klausia R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Gerbiamasis ministre, tuo laiku, kai prasidėjo mūsų problemos su emigrantais ir kai mes čia priėmėme tam tikrus įsipareigojimus, jau tada buvo aišku, kad emigrantų problemą spręsimė ilgai. Europos Sąjungos artimiausia ateitis su tuo susijusi, bet tada, būdamas vidaus reikalų ministru, S. Skvernelis dar nežinojo tikrųjų kaštų. Dabar jūs jau siūlote juos įtraukti į eilę. Jie gauna atitinkamas socialines garantijas ir visa kita. Ar jau yra, ministre, bent normaliai įvertinta, kokia tos integracijos visa kaina, ne tai, kad mes kažkokias pašalpas mokame, bet kiek iš tikrųjų kainuoja vieno emigranto visas socialinis paketas? Ar jau yra ta kaina žinoma? Ačiū.

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Žinote, aš į šitą klausimą negalėsiu atsakyti, bet socialinės apsaugos ir darbo ministras tikrai turi skaičius ir žino, kiek yra skirta pinigų, Europos Sąjungos

lėšų integracijai, išmokoms jiems ir kompensacijai dėl buto nuomos ir visų kitų dalykų. Vidaus reikalų ministerija atsakinga tikrai už perkėlimą asmenų, vėliau tas procesas jau yra vykdomas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

PIRMININKAS. Klausia J. Liesys.

J. LIESYS (*LSF*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Aš, ministre, noriu paklausti, jeigu vyks integracija į savivaldybes, kokius jie darbus galėtų dirbti, jūsų nuomone, ar mes nepažeidžiame darbo biržų sukurtų strategijų, jie turi darbo vietas ir taip toliau? Ar darbo biržų šitas veiksmas yra anuluojamas, ar ne, ar čia tik savivaldybės, kaip jūs sakėte, dabar visiškai kuruos? Mes galime ką? Tik visuomeninius pagrindus jiems galime duoti, t. y. atidirbti kokius nors darbus.

E. MISIŪNAS. Ne, tuomet, kai mes buvome Pabėgėlių priėmimo centre su socialinės apsaugos ir darbo ministru, buvo kalbama apie darbus, apie jų profesijas. Yra asmenų, kurie turi statybos darbų, suvirinimo darbų įgūdžių, kirpėjai, prekybininkai, įvairių sričių amatininkai. Jau būnant Pabėgėlių priėmimo centre juos susiranda darbdaviai ir įdarbina statybininkais. Buvo pateiktas pavyzdys – lyg ir dažytojai, tinkuotojai turi gerą patirtį, tai jie į darbo rinką gali įsitraukti, juolab yra apmokami. Jeigu jie turi specialybes, yra numatyta programa tam tikrų profesijų mokymo, kad būtų lengviau integruotis į darbo rinką.

PIRMININKAS. Klausia V. Juozapaitis.

V. JUOZAPAITIS (*TS-LKDF*). Dėkoju, ministre. Mane kiek nustebino jūsų nežinojimas kaštų, išlaidų. Sakote, kad turi socialinės apsaugos ir darbo ministras žinoti, bet vis dėlto jūs esate Vyriausybės narys ir tokius dalykus privalėtumėte, bent jau preliminarinius skaičius, turėti omenyje. Tikrai labai keistai skamba, kaip ir tas pasiūlymas. Na, jūs sakote, kad pabėgėliai turi lygiai tokias pačias teises. Be jokios abejonės, kaip žmonės, jie turi tokias pačias teises, bet nepamirškime spręsti ir savo piliečių, kurie taip pat turi registracijos problemų, teises. Vėlgi jūs paminėjote, kad mūsų prioritetas yra šeimos, kad žmonės atsivežtų savo šeimas. Ar aš ką nors ne taip supratau? Mes įsivežame žmones ir jie po to siunčiasi gimines, ar vis dėlto jūs kalbėjote apie perkėlimą tų žmonių, kurie jau yra stovyklose ir jie šeimomis yra čia atkeliami, o paskui autobusais bėga iš Lietuvos? Tai čia mes jiems norime sudaryti geresnes sąlygas, taip? Supratau, ačiū.

E. MISIŪNAS. Teisingai jūs pasakėte – mes turime prioritetą perkelti imigrantus iš Turkijos, Graikijos, Italijos ir perkelti šeimas. Vienas iš prioritetų. Mes daugiau turime prioritetų, bet vienas iš prioritetų yra šeimos. Aš tą ir akcentavau.

O dėl skaičių, tai aš žinau preliminarinius skaičius. Bet, žinote, su tais skaičiais, jeigu suklysciau, po to sakytumėte, kad ministras taip pasakė. Ministras, atsakingas už tą sritį, žino kiekvieną centą, žino, kur jie išleisti, ir čia ne tas klausimas, dėl ko aš dabar turėjau pasigilinti.

PIRMININKAS. Klausia L. Kasčiūnas.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerbiamasis ministre, manome, kad užsieniečių teisinė padėtis ir toliau tampa labai svarbiu klausimu darbotvarkėje. Turbūt bet kokie pakeitimai šioje srityje turi būti daromi labai atsakingai ir pasvertai, ypač turint omenyje įvairius migracijos procesus, kurie meta iššūkį visai Vakarų Europai. Todėl didžiulis klausimas, nes čia išryškėjo iš jūsų atsakymų, kad šitas registracijos dalykas susijęs su tam tikru priėjimu prie socialinių garantijų. Natūraliai kyla klausimas, į kurį galbūt sau nėra atsakiusios kai kurios Vakarų Europos šalys. Ar tas priėjimas prie tų socialinių garantijų nesukūrė tam tikrų šiltnamio sąlygų traukiant tos migracijos srautus ir ar mes nekartojame tos pačios klaidos? Todėl ar nevertėtų mums čia dar labai gerai pagalvoti, ar verta eiti šituo keliu, o pirma galbūt pasvėrus viską, išdiskutavus tik tada gal eiti ir pradėti šitą įstatymo iniciatyvą? Ačiū.

E. MISIŪNAS. Ačiū už klausimą. Matote, jeigu mes įsipareigojome perkelti užsieniečius imigrantus iš Graikijos, Italijos, Turkijos ir esame įsipareigoję įgyvendinti integraciją, tai kalbėti apie tai, kad jie neturėtų teisės į tam tikras socialines teises: vaikai į mokyklą, gydymo įstaigas ir taip toliau, na, nebūtų tikrai sąžininga. O kad jie turi galimybę keliauti Europos Sąjungoje gavę pabėgėlio statusą ir pasirenka kitas šalis, tai čia jų teisė ir mes negalime jų apriboti, ir negalime apriboti jų išvykimo. Bet teises užtikrinti privalome ir privalome tokias pačias, kaip ir Lietuvos Respublikos piliečiams.

PIRMININKAS. Ačiū ministrui. Daugiau klausiančių nėra. Diskusija dėl viso. Motyvai už – A. Armonaitė.

A. ARMONAITĖ (LSF). Iš tiesų kolegos uždavė labai gerų klausimų, į kuriuos, matyt, atsakymus reikia žinoti ir ministrui, ir mums, Seimo nariams, nes mes žinome, kad labai dažnai yra sunku atskirti, kur žmogus bėga nuo karo ir kur iš tikrųjų ieško gerovės, ir panašiai. Tačiau vis dėlto aš siūlau balsuoti už šitą įstatymo projektą, siūlau nedaryti skubos ir toliau pasiaiškinti, nes, kaip suprantu, čia parašyta, kad Vyriausybė prašys skubos tvarkos. Siūlau nedaryti skubos, tačiau kviečiu palaikyti kolegas. Žinote, čia mes išspręsimė keletą labai svarbių problemų, tačiau aš visiškai suprantu, kad tai negali tapti gerovės turizmu. Nors, tiesą sakant, nematau, kad Lietuvoje tai virs gerovės turizmu. *(Balsai salėje)*

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, prabėgo daugiau negu porą metų nuo krizės pradžios ir, deja, turime tokį patį atsakymą, beveik identišką. Šiandien vidaus reikalų ministras pasakė, kad visus skaičius žino socialinės apsaugos ir darbo ministras, tuo metu A. Pabedinskienė turėjo žinoti, kai S. Skvernelis sakė, kad jina turi žinoti, bet, kaip išaiškėjo, ir jina nieko nežinojo.

Kas mums dabar yra siūloma? Siūloma tiesiog nieko neskaičiavus, jokių kaštų, tiesiog paimti ir tuos žmones įtraukti į mūsų socialinę sistemą ir niekas niekada tų kaštų nesuskaičiuos. Nežinau, kaip mes derėsimes su Europos Sąjunga neturėdami piniginių vertinimo ir panašiai. Tiesiog *de facto* tykiai, gražiai juos įtraukti, nors tai yra procesas, kuris nevienareikšmiškai mūsų vertinamas. Aš nieko prieš, kad tiems žmonėms suteiktume gyvenamąjį būstą, dar ką nors, visas tas garantijas, kurias įsipareigojame, bet jos turėtų būti įvertintos pagal pabėgėlių statusą, normaliai mokamos ir užtikrinamos. Bet ne taip tykiai, iš po apačios įtvirtinamos, sulyginamos teisės, mes visas problemas išsprendžiame ir tvarka. Dabar taip, srautų pas mus nėra, bet kai Europos Sąjungoje užsipildys laisvos geros vietos pabėgėlių, o Europos Sąjunga planuoja 2050 metais šimtą milijonų imigrantų iš kitų valstybių, pildysis ir mūsų vietos. Todėl mes negalime metodologiškai neteisingo sprendimo siūlyti. Man jis kelia abejonių, nes tai yra paslėptas finansavimas, kurio mes niekada nesuskaičiuosime, ir du ministrai, dabartinis premjeras ir kiti, įrodė, kad kaštų mes niekada ir nežinosime.

PIRMININKAS. Nuomonės išsiskyrė. Kviečiu balsuoti po pateikimo. Kas palaikote įstatymo projektą, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, – prieš arba susilaikote.

Balsavo 97 Seimo nariai: už – 74, prieš – 1, susilaikė 22. Įstatymo projektui pritarta po pateikimo. Kadangi Vyriausybė siūlo svarstyti skubos tvarka, tai siūloma svarstyti birželio 22 dieną. Ar pritariame skubai? Pritariame bendru sutarimu.

Siūlomi komitetai: pagrindinis – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, papildomas – Užsienio reikalų komitetas. Ar galime pritarti komitetams? Siūlote balsuoti dėl komitetų? Prašom, R. J. Dagys nori kažką pasakyti.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Aš manau, kad šitie yra susiję, kadangi susiję su aiškiomis socialinėmis garantijomis, ir tie žmonės integruojami į mūsų socialinę sistemą, tai papildomas būtinai turi būti Socialinių reikalų ir darbo komitetas, nes mes taip niekada ir nesužinosime tų kaštų, kadangi visus skaičius turi socialinių reikalų ministras. *(Balsai salėje)*

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). Kadangi migracija rimtai jau tampa nacionalinio saugumo problema, tai būtinai Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas turi įvertinti visą situaciją, kompleksškai ir iš esmės. Ačiū.

PIRMININKAS. Ar galime bendru sutarimu pritarti pateiktiems pasiūlymams? Galime. Labai ačiū.

Paskutinė replika – A. Armonaitė.

A. ARMONAITĖ (LSF). Man labai keista, kai mes pabėgėlių klausimą ir gyvenamosios vietos deklaravimo klausimą pradedame spręsti nacionalinio saugumo kontekste. Nežinau... Aš siūlau nepritarti gerbiamojo kolegos pasiūlymui dėl komiteto.

PIRMININKAS. Yra pasiūlymas balsuoti dėl Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto. Kviečiu balsuoti. Kas palaikote, kad būtų vienas iš papildomų komitetų – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 92 Seimo nariai: už – 68, prieš – 10, susilaikė 14. Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas bus papildomas.

15.44 val.

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-461(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-461(2). Teikėja – A. Širinskienė. Pranešėja – A. Širinskienė. Svarstymas.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). (...) balandžio 26 dieną svarstė Sveikatos draudimo įstatymo 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Iš tikrųjų aš esu dėkinga, kad mums komitete pavyko priimti bendrą sutarimą dėl PSD tarybos reformos, padarant ją trišale taryba. Svarstymo metu atsižvelgėme faktiškai į visas Teisės departamento pastabas ir pasiūlymus. Taip pat gavome STT antikorupcinio vertinimo išvadą, patvirtinančią, kad korupcijos pasireiškimo galimybių nėra. Svarstėme ir Seimo narių pasiūlymus, jų buvo daug. Tai Seimo narių A. Matulo ir I. Degutienės bei Seimo narių J. Oleko ir R. Šalaševičiūtės pasiūlymus. Iš tikrųjų iš dalies didžiajai daliai visų pasiūlymų pritarėme ir juos integravome į komiteto išvadą. Patobulintam variantui komitetas pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Papildomas komitetas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Išvada pristato V. Bukauskas.

V. BUKAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Gerbiamieji kolegos, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, kaip papildomas komitetas, svarstė minėtą teisės aktą ir priėmė tokį sprendimą su pasiūlymais: iš esmės pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui Nr. XIIIIP-461 ir siūlyti pagrindiniam komitetui jį tobulinti, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas, Seimo narių pasiūlymus, kuriems komitetas pritarė, ir į Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pasiūlymus. Balsavimo rezultatai: bendru sutarimu.

Kartu posėdžio pirmininkui noriu pasakyti, kad Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pasiūlymams iš esmės pagrindinis komitetas pritarė, balsuoti nereikės.

PIRMININKAS. Ačiū. Diskusijos. Užsirašė J. Olekas.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Gerbiamieji kolegos, aš iš tikrųjų noriu padėkoti abiem komitetams, kurie teikė savo projektą ir vėliau atsižvelgė bent iš dalies į Seimo narių pasiūlymus, nes manau, kad toks bendras darbas šiek tiek subalansuojant įvairių sričių atstovavimą Privalomojo sveikatos draudimo taryboje yra labai svarbus.

Priminsiu, kad iki tol egzistavo tokios trys grupės: paslaugų teikėjai, paslaugų gavėjai ir... Šiuo metu tas santykis, man atrodo, pirminiame variante buvo šiek tiek išbalansuotas, buvo likę per mažai medikų atstovų. Dabar tas santykis vėl pataisytas. Galbūt dar ryškiau reikėtų išskirti gydytojus ir slaugytojas, kad mes ten juos matytume, bet iš tikrųjų visos pusės turėtų būti savo interesų atstovai, ir tada patarimas, kuris ateina į ministeriją, ministrui, nes būtent ši taryba yra patariamasis ministro organas, galėtų būti tas, kuriame girdėtųsi visos nuomonės. Todėl aš kviečiu pritarti po svarstymo šiam projektui.

PIRMININKAS. Dėkojame. A. Matulas taip pat norėtų kalbėti.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiamasis posėdžio pirmininke, gerbiamieji kolegos, išties mūsų komiteto pirmininkė labai skambiai pavadino šituos tikslus, kurių siekiama šiuo įstatymo projektu, tai PSDF tarybos reforma. Iš esmės čia nėra jokios reformos, tai yra keičiama PSDF tarybos sudarymo tvarka, ir tai yra gerai, nes šiuo metu iš beveik 15 tarybos narių 11 yra ministerijai tiesiogiai ar netiesiogiai pavaldžių įstaigų darbuotojai, vadovai ir sprendimai iš esmės priimami neskaidriai. Vieną pavyzdį kažkada esu sakęs.

Prieš porą kadencijų aš buvau komiteto pirmininkas ir atstovavau PSDF komiteto nuomonei vienu klausimu. Tai visi balsavo už komiteto poziciją. Po dviejų savaitių buvo surengtas pakartotinis posėdis, tada jau dalyvavo ministras, kaip PSDF tarybos pirmininkas, ir pasisakė, kad reikia balsuoti kitaip. Visi balsavo už tai, ką ministras pasiūlė, nes jie visi pavaldūs ministrui.

Šiuo atveju PSDF sudarymo tvarka trišaliu principu bus šiek tiek skaidresnė, bet reforma, kolegos, įvyks tada, kada Privalomojo sveikatos draudimo taryba, Valstybinė ligonių kasa taps ne paprastu ministerijos padaliniu, bet bus atskira institucija, kaip buvo iki šiol. Tai turi būti institucija, pavaldi Vyriausybei, kaip ir Estijoje, kaip yra kitose šalyse. Šitas sprendimas priimtas prieš keliolika metų, kada ministru buvo J. Olekas, išties sistemą padarė labai neskaidrią, nes pati Privalomojo sveikatos draudimo taryba teikia pasiūlymus, ministerija sudaro darbo grupes, vėlgi teikia pasiūlymus, ministras pasirašo iš esmės dėl kiekvieno lito skyrimo, o Ligonų kasa tik atlieka techninį darbą, paskirsto tuos pinigus tarp įstaigų. Ministerijai daugelį metų užtenka laiko skirstyti pinigus, lėšas, jų negailint savo įstaigoms, kaip steigėjoms. Šių metų patirtis rodo, kad iš biudžeto finansavimas daug daugiau auga įstaigoms, kurių steigėja yra pati ministerija, bet beveik neauga arba netgi mažėja rajonų įstaigoms, kurių situacija nuolat blogėja. Kaip sakiau, ministerijai užtenka laiko skirstyti pinigus, svarstyti ilgai klausimus, kokį vaistą įtraukti arba išbraukti iš kompensuojamųjų vaistų sąrašo, bet, deja, nelieta laiko formuoti politiką, sveikatos politiką, nelieta laiko kontrolei.

Aš ir keli kolegos du kartus teikėme tokį įstatymo projektą užpraeitai Vyriausybei, praeitai Vyriausybei, kad vis dėlto Ligonų kasa turi būti netiesiogiai pavaldi ir netiesiogiai valdoma Sveikatos apsaugos ministerijos, deja, buvo atmestas. Šiuo metu irgi yra rengiamas toks įstatymo projektas. Jeigu, kolegos ir gerbiama pirmininke, norime pavadinti tai PSDF tarybos reforma, tai reforma turi įvykti iš esmės, kaip sakiau, pakeičiant valstybinių ligonių kasų pavaldumą, nes iki to įvykio, kada Valstybinė ligonių kasa tapo eiliniu ministerijos padaliniu, partijoms Sveikatos ministerija buvo pati negeidžiamiausia, niekas nenorėjo jos priimti svarstant koalicionius klausimus. Bet kai Ligonų kasa tapo eiliniu padaliniu, tai dabar ministerija su 1,5 mlrd. eurų fondu tapo labai geidžiama visų partijų.

PIRMININKAS. Dėkojame. A. Širinskienę kviečiame pristatyti pataisas, siūlomas dėl 1 straipsnio 1 punkto.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komiteto nuomonė buvo nepritarti. Komiteto posėdyje Seimo nariai I. Degutienė ir A. Matulas žadėjo atsiimti pasiūlymą, reikėtų jų klausti...

A. MATULAS (TS-LKDF). Čia kurį turite galvoje?

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Čia turiu dėl Švietimo ministerijos įtraukimo į PSDF tarybą.

A. MATULAS (TS-LKDF). Taip, kolegos, mes buvome pasiūlę, kad vis dėlto ne Vyriausybės kanceliarijos atstovas turėtų įeiti į PSDF tarybą, bet Švietimo ministerija, nes būtent Švietimo ministerijai pavaldūs universitetai, kurie rengia medikus, ir apskritai moksleivių, studentų krūviai, psichologinė būsena dažnai priklauso nuo ministerijų sprendimų. Bet kadangi buvo taip jau pažadėta, kad mes atsiimame šitą siūlymą, tai tikrai neprašome su kolege I. Degutiene balsuoti už tai.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kitas klausimas.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Tai yra Seimo narių R. Šalaševičiūtės ir J. Oleko pasiūlymas. R. Šalaševičiūtė, išvykdama į minėjimą, taip pat sakė, kad atsiims. Seimo narys J. Olekas gal pasakytų, ar jūs reikalaujate balsuoti, nes buvo siūloma pritarti iš dalies ir mes pritarėme patobulintam variantui sujungdami.

J. OLEKAS (LSDPF). Mes sutinkame dėl pritarimo.

PIRMININKAS. Dėkojame. Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas atsiėmė. Toliau dėl 3 punkto I. Degutienės ir A. Matulo siūlomi...

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Dėl 3 punkto taip pat yra, kad mes integravome pasiūlymą ir Seimo nariai...

PIRMININKAS. Ar tenkina?

A. MATULAS (TS-LKDF). Taip, kolegos, kažkodėl projekte buvo įrašytos konkrečios organizacijos, kurios atstovauja jaunimui, pavyzdžiui, Jaunųjų gydytojų asociacija, kuri yra ganėtinai maža ir atstovauja nedaug žmonių, ir Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija. Kadangi buvo sutikta praplėsti ir įvardyti plačiau tas organizacijas, pavyzdžiui, Lietuvos jaunimo interesams atstovaujančių organizacijų ar asociacijų deleguotus atstovus, kurių paguglinus yra labai daug, ir pagyvenusių žmonių interesams atstovaujančias organizacijas, tai mes sutinkame su tuo, kad mūsų siūlymui buvo pritarta iš dalies.

PIRMININKAS. Dėkojame. Dėl 5 punkto Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas taip pat atsiėmė. Dėl 6 punkto Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas taip pat atsiėmė.

8 punktas.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Dėl 8 punkto. Komitetas taip pat pritarė iš dalies, Seimo nariai ir J. Olekas ir R. Šalaševičiūtė kaip ir pritarė patobulintam variantui.

PIRMININKAS. J. Olekas gal galėtų pakomentuoti?

J. OLEKAS (LSDPF). Taip, iš tikrųjų mes sutinkame su tuo patobulintu variantu, kuris dar patikslina, nes ankstesniame variante, kada buvo negalima atstovauti iš tų institucijų, kurios sudarė sutartis su Ligonių kasa, tai mes buvome (...) labai didelį ratą medikų, bet aš manau kad tikrai jie gali ir ten dėl ligonių yra papildymas komiteto. Todėl visus kviečiu pritarti tokiam variantui.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Gerai, ačiū.

PIRMININKAS. Toliau dėl 12, 13 punktų ir galiausiai paskutinio Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas visus siūlymus atsiėmė. Kviečiu balsuoti dėl viso. Motyvai dėl viso J. Olekas – už.

J. OLEKAS (LSDPF). Jeigu, gerbiamas pirmininke, nėra prieštaraujančių, tai aš kviečiu pritarti ir nenoriu dėstyti iš naujo motyvų.

PIRMININKAS. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Balsuojame.

Balsavo 92 Seimo nariai: už – 89, prieš nėra, susilaikė 3 Seimo nariai. Įstatymo projektui po svarstymo pritarta.

15.57 val.

Farmacijos įstatymo Nr. X-709 57 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII P-472(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Farmacijos įstatymo Nr. X-709 57 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII P-472(2). Sveikatos reikalų komiteto išvadas pristato A. Širinskienė. Svarstymo stadija.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Sveikatos reikalų komitetas balandžio 26 dieną svarstė Farmacijos įstatymo 57 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Atsižvelgėme iš esmės į visas Teisės departamento pastabas. Seimo narių pasiūlymų nebuvo gauta. Komitetas patobulintam variantui pagal Teisės departamento pastabas pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkojame. Diskusija. Į tribūną kviečiu A. Matulą.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiamasis pirmininke, gerbiamieji kolegos, aš labai trumpai. Išties šiuo metu kompensuojamųjų vaistų sąrašas, kainynas tvirtinamas vieną kartą ir kartais, nusiderėjus dėl vaistų kainos ar sumažinus vaistų kainą, reikia laukti metus, kol ta kaina bus sumažinta, todėl komitetas ir aš pritariu, kad toks kainynas būtų tvirtinamas keturis kartus. Bet man kelia nerimą tai, kad jau praėjo pusė metų šitos kadencijos, mes kiekvieną dieną girdime apie ketinimus mažinti vaistų kainas, bet matome tik pavienės nekompleksines priemones. Štai Vyriausybė priima nutarimą, siūlo priimti nutarimą, kuriuo siūloma įtraukti į kompensuojamųjų vaistų sąrašą tik tuos vaistus, kurių kaina ne daugiau kaip 10 % mažesnė negu kitų referentinių šalių vidurkis, bet kartu yra siūloma padaryti išimtis. Šiuo metu mes svarstome kompensuojamųjų vaistų sąrašo tvirtinimo problemą, bet kompleksinių priemonių mes nematome, o tos numatomos ir daromos išimties išties daro sistemą dar neskaidresnę, dar labiau korumpuotą. Štai galiu pasakyti pavyzdį, kuris, matyt, bus išsamiai tiriamas tam tikrų tarnybų, dėl risperidono vaistų. Paprastai yra kompensuojama tabletinė forma, kuri šiuo atveju kainuoja 6, 9, 12 eurų, bet kažkodėl padaryta išimtis ir skystoji to vaisto forma, nors dozė absoliučiai yra ta pati, irgi kompensuojama... ir mokami jau ne 6, 9 eurai, bet mokami 170 eurų, jeigu skiediklis mažesnis, tai mokami 127 eurai ir panašiai.

Kol kas, kolegos, ši Vyriausybė nesugebėjo pasiūlyti kompleksinių priemonių, kurios galėtų iš esmės sumažinti vaistų kainas. Siūlau šiam įstatymo projektui pritarti, bet, matyt, reikėtų visiems kartu susėsti ir priimti sprendimus, kurie iš esmės galėtų sumažinti ne tik kompensuojamųjų vaistų kainas, bet ir visų receptinių vaistų kainą.

PIRMININKAS. Dėkojame. Daugiau diskusijoje kalbėti užsirašiusių nėra. Nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė už – R. Žemaitaitis, tačiau jo nematau. A. Armonaitė.

A. ARMONAITĖ (LSF). Dėkoju. Manau, kad tai yra konkreti pastanga sumažinti vaistų kainas. Ko gero, linkėčiau paieškoti priemonių dar dažniau peržiūrėti tas kainas, ne tik keturis kartus per metus, bet dar dažniau. Kitose valstybėse tai vyksta. Kviečiu palaikyti.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kviečiu balsuoti. Kas palaikote šį įstatymo projektą, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 90 Seimo nariai, visi balsavo už, prieš ir susilaikiusių nėra. Įstatymo projektui po svarstymo pritarta.

Mūsų darbotvarkė baigta, Seimo narių pareiškimų nėra.

Mieli kolegos, mūsų darbotvarkė baigta, ačiū visiems už naudingą darbą. Kviečiu registruotis.

Užsiregistravo 88 Seimo nariai.

Seimo posėdį baigiu. (*Gongas*)

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

Andrikis Rimas 38
Anušauskas Arvydas 39, 43, 45
Arasimavičius Mantas 32
Armonaitė Aušrinė 56, 60
Ąžuolas Valius 27

Bakas Vytautas 38
Barsulas Stanislavas (Barsul Stanislav) 32
Bartkevičius Kęstutis 32
Baškienė Rima 7, 28
Bilotaitė Agnė 8, 15
Bradauskas Bronius 25
Brandišauskas Donatas 39
Bukauskas Valentinas 57
Butkus Zenonas 39

Čmilytė-Nielsen Viktorija 47

Dagys Rimantas Jonas 26, 29, 30, 54, 56
Degutienė Irena 57, 58
Drėmaitė Gražina 39

Filinaitė Andrijana 39

Gentvilas Eugenijus 8, 10, 17, 22, 25, 39, 40, 42
Gentvilas Simonas 13, 23, 50
Glaveckas Kęstutis 51, 53, 54
Gražulis Petras 32, 46
Gulla Živilė 32
Gumuliauskas Arūnas 43, 44

Jarutis Jonas 12, 14, 16, 17
Jovaiša Eugenijus 47
Jovaiša Sergejus 42
Juknevičiūtė Rūta 32
Juozapaitis Vytautas 44, 45, 55

Kamblevičius Vytautas 39, 44, 52
Karbauskis Ramūnas 39
Kasčiūnas Laurynas 43, 46, 55, 56
Kravčionok Vanda 24, 25
Kubilius Andrius 15, 25, 27, 49
Kudirka Vincas 44, 45
Kuncevičius Albinas 39

Landsbergis Gabrielius 42
Liesys Jonas 55

Majauskas Mykolas 8, 14, 21, 26
Markevičienė Jūratė 39
Masiulis Kęstutis 43, 45
Masiulis Rokas 42, 49, 50, 51, 52
Matelis Bronislovas 36, 37
Matulas Antanas 57, 58, 59
Mažeika Kęstutis 7

Misiūnas Eimutis 42, 54, 55

Navickienė Monika 24
Nekrošius Arvydas 49

Olekas Juozas 22, 23, 29, 42, 43, 44, 45, 47, 52, 53, 57, 58, 59

Pabedinskienė Algimanta 56
Papirtienė Aušra 7
Poderys Virgilijus 52
Pranckietis Viktoras 7
Pūkas Kęstutis 31, 32, 33, 34, 35, 36
Pupinis Edmundas 11, 14, 15, 17, 21, 26, 44, 47, 50
Puteikis Naglis 8, 12, 39

Radišauskienė Eglė 20, 21, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 30
Razma Jurgis 46, 47, 50
Rėksnys Julius 32
Rinkevičius Viktoras 29
Rugys Karolis 32

Sabatauskas Julius 8, 37, 38, 41
Sakalauskas Arūnas 44
Salamakinas Algimantas 23, 24
Simulik Valerijus 37
Sinkevičius Virginijus 7, 35
Sysas Algirdas 41, 52
Skaistė Gintarė 23
Skardžius Artūras 13, 14, 17, 43, 51, 53
Skardžiuvienė Agneta 32
Skvernelis Saulius 54, 56
Spiridonovienė Nadežda 39
Streikus Zenonas 14, 15, 17

Šakalienė Dovilė 31, 36, 37
Šalaševičiūtė Rimantė 57, 58, 59
Šarknickas Robertas 30, 38, 39, 41, 43, 52
Šedbaras Stasys 37, 38
Šeputis Sigitas 41
Šimašius Remigijus 38
Šimėnas Albertas 8
Šimonytė Ingrida 8, 16, 35, 40
Širinskienė Agnė 47, 57, 58, 59

Tapinienė Rasa 35
Tomilinas Tomas 24, 25, 26, 27
Trilupaitytė Skaidra 39

Urbšys Povilas 8, 9, 10, 16, 17

Vingrienė Virginija 43, 50, 51

Žemaitaitis Remigijus 21, 22, 32, 37, 38, 40, 41, 50, 51, 52, 53, 60

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

Tel. (8 5) 239 6060, faks. (8 5) 239 6289, el. p. *priim@lrs.lt*

Interneto puslapis *www.lrs.lt*